



۱۲  
۶۵

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

در کتب معتبره  
در کتب معتبره  
در کتب معتبره

بسم الله الرحمن الرحيم

Handwritten Persian text in the top right corner: *بیشتر*

Handwritten Persian text in the bottom right corner: *نصف*

Handwritten Persian text in the bottom left corner: *در کمال*

الحمد لله رب العالمين

خونا خوار کړه بیا به یو کور  
 د خونا خوار کړه بیا به یو کور  
 د خونا خوار کړه بیا به یو کور

*[The page contains dense handwritten Persian script in Nasta'liq style, which is largely illegible due to extreme fading and bleed-through from the reverse side. The text appears to be organized into several horizontal sections or columns.]*

Handwritten text in Urdu script, likely a list or ledger, with a horizontal line separating the header from the entries. The text is written on aged, stained paper.





بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَشْرَعُ مَجْلَسٍ مَجْمُوعٍ الَّذِي أُعْطِيَ الْأَنْخَاءَ الْأَلَاءَ وَالنَّعَمَ وَأَسَالَ الْيَنَابِيعَ الْجَوْوِدَ وَالْكَرَامَى خَلَقْنَا  
 شَرْعًا لَكُمْ بَشَائِشَ مَسْنُونَةً كَرَامَةً وَأَوَامِرًا أَمَامَ نَفْسَيْكُمْ تَهْتَدُونَ بِهَا وَجَارَى سَابِغِي فِيهَا شَيْءٌ وَكَرِيمٌ رَأْيِي أَفْرِيدُهَا  
 وَهِيَ النَّالُ الْغَذِيَّةُ اللَّذِيذَةُ الْكَثِيرَةُ لِيَدُوقَ بِهَا اللِّسَانُ وَالْأَلْسِنَةُ النَّظِيمَةُ التَّلَوْنَةُ لِيَذِيقَ  
 دُمُيَا كَرِيمًا غَذَايَ خُوشِ مَزَّةٍ لِسِيرَارِ تَجَسُّدِ الْأَرْوَاحِ زَيْنَ وَتَبَاهِي يَكِينِهِ وَكَامِلَ الْبَهْجَةِ  
 بِهَا الْأَبْدَانُ وَمَعَهُمَا الْقُصُورُ كَالْفَيْعَةِ الْوَسْبِغَةِ لِلشُّكُونَةِ وَالْأَرْبَابِ وَالْخِلَافِ الْمُنْظَرَةِ الْخَصْرَةِ  
 الْأَسَا بَدَنِيَا وَتَبَانِ بَرْدِ كُوشِكِي بَلَدِ كَنَادَةِ بَرَايِ كُوتِ وَأَرَامِ قَبِيضَتَا بَاهَا مَرَدَانَهُ سِرْبِ  
 لِأَرْوَاحِ الْعِيُونِ وَتَغْفِيهِ الْأَسْرَاحِ فَجَعَلْنَا أَغْنِيَاءَ بِإِعْطَاءِ الْفُقَرَاءِ لِقَضَاءِ الْحَاجَاتِ وَصَانِنَا  
 بِرَأْيِ حِرَالِ جَبْهَا وَارْتَادُونَ رَهْبَانِ بَرِي كَرْدِ بِلَادِ الدَّرَاكِ الْأَوْشَنِ نَقْدًا بِرَأْيِ كَابِرَارِي حَاجَتِهَا وَتَمَكَّنَاتِهَا  
 لِيَلَاكُمَا رُكْنُ كُلِّ الصَّدَقَاتِ وَالْأَفَاكِ شَرْفًا يَنْشُرُهَا لَعَلَّكُمْ تَحْصِلُونَ الْقُتُوبَ عَلَى سَائِرِ الْحُكُوفَاتِ  
 شَبِذُونَ أَزْهَرِ السَّيْبِ وَأَنْفَتَا قَبْرِكُمْ دَاوَامًا بِوَادِنِ عَلَيْهَا بِرَأْيِ حُصُولِ بَرِّي بِرَنَامِ أَفْرِيدُكُمْ  
 وَالْمُسْلِكِينَ فَجَعَلْنَا أَمِيرَ الْأَمْرِ وَالْخَلَاوَةَ تَبْدُولُهُمُ الْخَوَاسِ الْمَلِكَاتِ تَقْدِيرًا بِإِعْيَادِهِ وَفَضْلِ  
 دُرِّكُمْ كَانِ دُرِّكُمْ وَنَبِيذًا مَنِيذَةً دَرِيانِ نَحْيِ وَشِيرِي أَزْهَرُونَ حَسَنَ دَنُوتِ دُرِّكُمْ بِسَعْرِ حِلْمِ كَرْدِ الْبَسَاتِ خُودِكُمْ  
 عَلَيْنَا آدِيَةُ الصُّبُورِ وَالصَّلَاةِ وَبِهَيْبَةِ رُسَالِ الرَّسُولِ عَنْ قَوَائِدِ الْحَيَاةِ وَالْمَنَاقِبِ وَاحْمِلُوا حِمْلَ الْكَلْبِ  
 بِرَأْيِ كَرَارِدِنِ رُودَةِ دَنَازِ وَكَاهِ كَرْدِ دَارِ الْفَرَسَاتِ بِنَهَابِ أَزْهَرِ دَنَازِ زَمَكَانِي وَرَمَكِ بَشِيرِ نَهَابِ الْكَلْبِ  
 وَأَيًّا حَارِجًا عَنْ حَدِّ التَّقْدِيرِ وَاسْتَكْرَامِ مَفْطَامِ مَوْتِكُمْ مَجَارِئًا عَنْ حَصْرِ الْخَصْرِ بِرِهْوِ اللَّهِ الْعَزِيزِ  
 وَتَهْمِ بَرْدِ الْأَوْجِ بَيَانِ وَسَبْطِ كَمِ سَبَاكَ كَرْدِ زَلْزَلِ بَسِيرِ كَرْدِ نَمُودَةِ الْأَوْجِ لَوَشْتِ أَوْسَةِ خَلَايِ سَابِ

الْقَدِيرُ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ هُوَ اللَّهُ أَحْمَدُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْعَلِيمِ هُوَ الَّذِي أَحْسَنَ إِلَيْنَا حُسْنًا  
تَوَانًا بِمُحَمَّدٍ مَهْرَبَانِ آوَتْ خُدَى جَبَرُورِ بِنَا شَتَا وَآوَتْ خُدَى كَرِيمِ أَسَانِ كَرِيمِ  
عَجْزُورِ وَحَمْنٌ عَلَيْكَ يَا مَسْتَبَانِ مُوقُوفٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَبْدُ الْمُسَجَّدُ وَالْبَسِ الْقَائِمُ الدَّاهِي الْأَهْوَى  
بِزُيُوتِ دَمْنِ نَهَادِ بِنَا بِنْتِ لِسِيَارِ بِنْتِ مَهْرَبَانِ كَرِيمِ بَرِيدِ رَسْمِ نَامِ بِمِشْرِ كَرَامِ  
الْعَبْدُ أَحْمَدُ أَحْمَدُ هُوَ مُحْسِنٌ مُعْزِمٌ فَكْرٌ مِنْ كُلِّ حَالٍ وَحَمْنٌ الْخَيْرُ مِنْ الْمَدِينِ وَالْمَدِينِ الْفَاحِشِ الْفَاحِشِ  
غَابِ سَمُورِ نَكْرُودِ آوَتْ أَحْسَنَ بِنْتِ دُخْشِ نَكْرُودِ بَهْرُوحِ وَكَانَ كَرَامِ صِيَانِ بَشِيَانِ نِيمِ بَدِيْعِ عَالِ  
هُوَ سُلْطَانُ الْكِبَرِ السَّلَاطِينِ مَالِكُ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ وَحَمْنٌ عِبَادُ أَحْقَرُونَ قَائِمُونَ لِلْعَدَمِ وَالْعَفَا  
أَنْ بَرِشَاءِ بَزْزَرِ بَرِشَاءَانِ مَالِكِ نِيمِ وَبَسَانِ آوَتْ بِنْدُكَانِ حَقِيرِ بَرِشَاءَانِ نِيمِ بَرِشَاءَانِ  
مَا أَذْبَسَكَ عَشِيرِ مِنْ عَشْرِ لَوْفِ أَحْسَنِ لِسَاعَةِ مَرِ السَّاعَاتِ وَمَا جَعَلَ أَضْعَافَ السَّعَادَاتِ  
تَكَرَّرِ سَبْعِينَ دَهْرًا حَصْرًا زَوْجَارِ أَحْسَنِ بَرِشَاءَانِ زَوْجَارِ دَهْرًا وَرُومِ بِيَاهِ سِيَارِ  
يَصْرِفُ الْأَوَاقِيتَ فِي الضَّلَالَاتِ لَا سَبِيلَ لِمُغْفَرَةٍ دُنُو بِيَاكِيهِ لِلدَّائِنِ دُونَ الطَّافِرِ وَلَا بَاعِثَ عَلَى عَفْوِ  
أَنْ كَرَادُونَ وَنَهَا دُكْرَامِ بِنْتِ رَهِ بَرِشَاءَانِ كَسَانِ مَرْزُوقَاتِ بَزْزَرِشَاءَانِ دَمْنِ سَبْعِينَ بَرِشَاءَانِ  
جَرَأَتِهَا عَاذِرُ عَطَا وَفَرَا بَرِشَاءَانِ مَالِكِ نِيمِ الْمُسْتَقِيمِ عِنْدَ انْقِسَاءِ الْحَقِيقِ وَحَمْنٌ جَرُونِ مَكَا فَا  
عِيَانِ نَاسِ بَرِشَاءَانِ نَاسِ بَرِشَاءَانِ كَوْنَاكُونَ نَزْوِيكَ خُودَا بَقِيْعِ دَمَانِ بَرِشَاءَانِ  
الْأَعْمَالِ الَّتِي نَسَبُ السُّلْطَانِ نَظَرُ التَّدْقِيقِ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ كَرِيمٌ جَلِيلٌ وَهِيََا مَلْجَأِي أَنْتَ رَحِيمٌ وَطَافُكَ  
أَمَّا لِيكَ نَسَبُ كَرِيمِ نَظَرُ التَّدْقِيقِ يَا مَوْلَايَ أَنْتَ كَرِيمٌ جَلِيلٌ وَهِيََا مَلْجَأِي أَنْتَ رَحِيمٌ وَطَافُكَ  
جَمِيلٌ لَا مَلَاكَ إِلَّا عَزِيدُ هَلْ لِيكَ فِي الْحَيَوَةِ وَبَعْدَهَا وَلَا مَعْرُودُونَ عَتَبَتِكَ فِي دَارِ الدُّنْيَا  
بِسَائِرِ بَيَانِ نَارِ بَزْزَرِ دَمْنِ دَمَانِ دَمَانِ كَرِيمِ سَمَوِ اسْتَانِ نُو دَرُونِ  
وَالْعَقْبُ الْعَجْزُ أَحْسَنُ عَجَابِكَ أَحْسَنُ عَجَابِكَ أَنْتَ الْبَقِيَّةُ الْبَاقِيَّةُ وَالنَّصْرُ أَحْسَنُ نَصْرِكَ أَحْسَنُ  
دَاخِرِ نَجْمِ نَيْكَ دَرِ كَاهِ نَوْبِ سَابِغَانِ بَرِشَاءَانِ كَرِيمِ سَمَوِ اسْتَانِ نُو دَرُونِ  
الْعَفْوُ لَكَ عِنْدَكَ أَحْسَنُ عَجَابِكَ أَحْسَنُ عَجَابِكَ أَنْتَ الْبَقِيَّةُ الْبَاقِيَّةُ وَالنَّصْرُ أَحْسَنُ نَصْرِكَ أَحْسَنُ  
عَفْوُ أَنْتَ الْبَقِيَّةُ الْبَاقِيَّةُ وَالنَّصْرُ أَحْسَنُ نَصْرِكَ أَحْسَنُ عَجَابِكَ أَحْسَنُ عَجَابِكَ أَنْتَ الْبَقِيَّةُ الْبَاقِيَّةُ  
حَلَقُ النَّمَسِ بِحَجَاءِ سَجَانِكَ يَا مَنْ جَعَلَ اللَّيْلَ لِيَا سَابِغَانِ بَرِشَاءَانِ كَرِيمِ سَمَوِ اسْتَانِ نُو دَرُونِ  
أَزِيدُ أَفَاتِ بَرِشَاءَانِ دَمْنِ دَمَانِ دَمَانِ كَرِيمِ سَمَوِ اسْتَانِ نُو دَرُونِ

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or a note, appearing on a piece of paper with a faint grid pattern.

[illegible][illegible]







سوره اهل صل و سوره رحمان شمرده بقصد ترتیب عزیز تر از زبان لکها میداشت و لکن ثواب ببردن یک چنانچه و الا که  
شوق خاطر تجدید مطالعه و تکرار استعاذه و تکلیف صاف کرد آن را برای ساده مردم که کثرت انبی چندست در آن  
دست این آرزو حاصل کردن خود حصول فرید و جویسوی بدین مراد رسید که فراموش سازد و در سوره و  
بعد بگویند طبع الامر اشرف النور اینده و از این جهت که در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
شمارت میکند ام قباله و از اجله که در آن که یکبار در این سوره طبعش مراد و بدست که این و تجدید این سوره  
بر لکن این را از انصرام این مهم فراغت است و او از این سبب که اجزای کتابی که تصاویر و نباتات عربی و ترکی و فارسی  
و هندی و تبری طبعی است و در این نظم ضروری القام است و در خطبه هم عایت این براهه الی الله تعالی و کرامت معنی حمزه را  
عزت و نسبت زبان ترک نسبت زبان فارس و تفرین اصحاب این چند انضمام هم طراذیم و نیز در وقت و طبع و انوار و نیز  
مکاتیب و نحوه معدن القوا و از این جهت که در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
انگار مکاتیب و نحوه معدن القوا و از این جهت که در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
بیشترین القای شریف که تصاویر و ترکی که در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
چونکه خاتم دولت و جابجا و ام قباله اشرف و از این جهت که در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
انصاف است که است یکم سبب اول و یا چنانچه گفته بودیم و اگر از نظر قیاس هم که سافت آن هم که در این سوره است  
گروه آید چه هم سبب اول و یا چنانچه گفته بودیم و اگر از نظر قیاس هم که سافت آن هم که در این سوره است  
کوشش نشانیست بعضی بعد هم بهر حال که در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
والله شاکر و شکر بودیم الی و اینها را در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
را چه که در آن سوره که حال این بر کنه نویری خود زید و شکر و از این جهت که در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
رفته اند و در هر سوره شوق و تشنگی که از این سوره اشرف النور است و این سوره را  
ایضا که از این سوره اشرف النور است که بر این سوره اشرف النور است و این سوره را  
لیکن در این سوره اشرف النور است که بر این سوره اشرف النور است و این سوره را  
تا شای قصر و محو آینه و شکر که در این سوره اشرف النور است و این سوره را  
بر این سوره اشرف النور است که بر این سوره اشرف النور است و این سوره را  
معروض خود بر این سوره اشرف النور است که بر این سوره اشرف النور است و این سوره را  
اینکه جای خود را در این سوره اشرف النور است که بر این سوره اشرف النور است و این سوره را  
حرر فیان و قباله اشرف النور است که بر این سوره اشرف النور است و این سوره را  
بر این سوره اشرف النور است که بر این سوره اشرف النور است و این سوره را  
نور سوره اشرف النور است که بر این سوره اشرف النور است و این سوره را

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or a note, appearing as a dark, dense scribble.

۱۰۰  
 ۱۰۱  
 ۱۰۲  
 ۱۰۳  
 ۱۰۴  
 ۱۰۵  
 ۱۰۶  
 ۱۰۷  
 ۱۰۸  
 ۱۰۹  
 ۱۱۰  
 ۱۱۱  
 ۱۱۲  
 ۱۱۳  
 ۱۱۴  
 ۱۱۵  
 ۱۱۶  
 ۱۱۷  
 ۱۱۸  
 ۱۱۹  
 ۱۲۰  
 ۱۲۱  
 ۱۲۲  
 ۱۲۳  
 ۱۲۴  
 ۱۲۵  
 ۱۲۶  
 ۱۲۷  
 ۱۲۸  
 ۱۲۹  
 ۱۳۰  
 ۱۳۱  
 ۱۳۲  
 ۱۳۳  
 ۱۳۴  
 ۱۳۵  
 ۱۳۶  
 ۱۳۷  
 ۱۳۸  
 ۱۳۹  
 ۱۴۰  
 ۱۴۱  
 ۱۴۲  
 ۱۴۳  
 ۱۴۴  
 ۱۴۵  
 ۱۴۶  
 ۱۴۷  
 ۱۴۸  
 ۱۴۹  
 ۱۵۰  
 ۱۵۱  
 ۱۵۲  
 ۱۵۳  
 ۱۵۴  
 ۱۵۵  
 ۱۵۶  
 ۱۵۷  
 ۱۵۸  
 ۱۵۹  
 ۱۶۰  
 ۱۶۱  
 ۱۶۲  
 ۱۶۳  
 ۱۶۴  
 ۱۶۵  
 ۱۶۶  
 ۱۶۷  
 ۱۶۸  
 ۱۶۹  
 ۱۷۰  
 ۱۷۱  
 ۱۷۲  
 ۱۷۳  
 ۱۷۴  
 ۱۷۵  
 ۱۷۶  
 ۱۷۷  
 ۱۷۸  
 ۱۷۹  
 ۱۸۰  
 ۱۸۱  
 ۱۸۲  
 ۱۸۳  
 ۱۸۴  
 ۱۸۵  
 ۱۸۶  
 ۱۸۷  
 ۱۸۸  
 ۱۸۹  
 ۱۹۰  
 ۱۹۱  
 ۱۹۲  
 ۱۹۳  
 ۱۹۴  
 ۱۹۵  
 ۱۹۶  
 ۱۹۷  
 ۱۹۸  
 ۱۹۹  
 ۲۰۰  
 ۲۰۱  
 ۲۰۲  
 ۲۰۳  
 ۲۰۴  
 ۲۰۵  
 ۲۰۶  
 ۲۰۷  
 ۲۰۸  
 ۲۰۹  
 ۲۱۰  
 ۲۱۱  
 ۲۱۲  
 ۲۱۳  
 ۲۱۴  
 ۲۱۵  
 ۲۱۶  
 ۲۱۷  
 ۲۱۸  
 ۲۱۹  
 ۲۲۰  
 ۲۲۱  
 ۲۲۲  
 ۲۲۳  
 ۲۲۴  
 ۲۲۵  
 ۲۲۶  
 ۲۲۷  
 ۲۲۸  
 ۲۲۹  
 ۲۳۰  
 ۲۳۱  
 ۲۳۲  
 ۲۳۳  
 ۲۳۴  
 ۲۳۵  
 ۲۳۶  
 ۲۳۷  
 ۲۳۸  
 ۲۳۹  
 ۲۴۰  
 ۲۴۱  
 ۲۴۲  
 ۲۴۳  
 ۲۴۴  
 ۲۴۵  
 ۲۴۶  
 ۲۴۷  
 ۲۴۸  
 ۲۴۹  
 ۲۵۰  
 ۲۵۱  
 ۲۵۲  
 ۲۵۳  
 ۲۵۴  
 ۲۵۵  
 ۲۵۶  
 ۲۵۷  
 ۲۵۸  
 ۲۵۹  
 ۲۶۰  
 ۲۶۱  
 ۲۶۲  
 ۲۶۳  
 ۲۶۴  
 ۲۶۵  
 ۲۶۶  
 ۲۶۷  
 ۲۶۸  
 ۲۶۹  
 ۲۷۰  
 ۲۷۱  
 ۲۷۲  
 ۲۷۳  
 ۲۷۴  
 ۲۷۵  
 ۲۷۶  
 ۲۷۷  
 ۲۷۸  
 ۲۷۹  
 ۲۸۰  
 ۲۸۱  
 ۲۸۲  
 ۲۸۳  
 ۲۸۴  
 ۲۸۵  
 ۲۸۶  
 ۲۸۷  
 ۲۸۸  
 ۲۸۹  
 ۲۹۰  
 ۲۹۱  
 ۲۹۲  
 ۲۹۳  
 ۲۹۴  
 ۲۹۵  
 ۲۹۶  
 ۲۹۷  
 ۲۹۸  
 ۲۹۹  
 ۳۰۰  
 ۳۰۱  
 ۳۰۲  
 ۳۰۳  
 ۳۰۴  
 ۳۰۵  
 ۳۰۶  
 ۳۰۷  
 ۳۰۸  
 ۳۰۹  
 ۳۱۰  
 ۳۱۱  
 ۳۱۲  
 ۳۱۳  
 ۳۱۴  
 ۳۱۵  
 ۳۱۶  
 ۳۱۷  
 ۳۱۸  
 ۳۱۹  
 ۳۲۰  
 ۳۲۱  
 ۳۲۲  
 ۳۲۳  
 ۳۲۴  
 ۳۲۵  
 ۳۲۶  
 ۳۲۷  
 ۳۲۸  
 ۳۲۹  
 ۳۳۰  
 ۳۳۱  
 ۳۳۲  
 ۳۳۳  
 ۳۳۴  
 ۳۳۵  
 ۳۳۶  
 ۳۳۷  
 ۳۳۸  
 ۳۳۹  
 ۳۴۰  
 ۳۴۱  
 ۳۴۲  
 ۳۴۳  
 ۳۴۴  
 ۳۴۵  
 ۳۴۶  
 ۳۴۷  
 ۳۴۸  
 ۳۴۹  
 ۳۵۰  
 ۳۵۱  
 ۳۵۲  
 ۳۵۳  
 ۳۵۴  
 ۳۵۵  
 ۳۵۶  
 ۳۵۷  
 ۳۵۸  
 ۳۵۹  
 ۳۶۰  
 ۳۶۱  
 ۳۶۲  
 ۳۶۳  
 ۳۶۴  
 ۳۶۵  
 ۳۶۶  
 ۳۶۷  
 ۳۶۸  
 ۳۶۹  
 ۳۷۰  
 ۳۷۱  
 ۳۷۲  
 ۳۷۳  
 ۳۷۴  
 ۳۷۵  
 ۳۷۶  
 ۳۷۷  
 ۳۷۸  
 ۳۷۹  
 ۳۸۰  
 ۳۸۱  
 ۳۸۲  
 ۳۸۳  
 ۳۸۴  
 ۳۸۵  
 ۳۸۶  
 ۳۸۷  
 ۳۸۸  
 ۳۸۹  
 ۳۹۰  
 ۳۹۱  
 ۳۹۲  
 ۳۹۳  
 ۳۹۴  
 ۳۹۵  
 ۳۹۶  
 ۳۹۷  
 ۳۹۸  
 ۳۹۹  
 ۴۰۰  
 ۴۰۱  
 ۴۰۲  
 ۴۰۳  
 ۴۰۴  
 ۴۰۵  
 ۴۰۶  
 ۴۰۷  
 ۴۰۸  
 ۴۰۹  
 ۴۱۰  
 ۴۱۱  
 ۴۱۲  
 ۴۱۳  
 ۴۱۴  
 ۴۱۵  
 ۴۱۶  
 ۴۱۷  
 ۴۱۸  
 ۴۱۹  
 ۴۲۰  
 ۴۲۱  
 ۴۲۲  
 ۴۲۳  
 ۴۲۴  
 ۴۲۵  
 ۴۲۶  
 ۴۲۷  
 ۴۲۸  
 ۴۲۹  
 ۴۳۰  
 ۴۳۱  
 ۴۳۲  
 ۴۳۳  
 ۴۳۴  
 ۴۳۵  
 ۴۳۶  
 ۴۳۷  
 ۴۳۸  
 ۴۳۹  
 ۴۴۰  
 ۴۴۱  
 ۴۴۲  
 ۴۴۳  
 ۴۴۴  
 ۴۴۵  
 ۴۴۶  
 ۴۴۷  
 ۴۴۸  
 ۴۴۹  
 ۴۵۰  
 ۴۵۱  
 ۴۵۲  
 ۴۵۳  
 ۴۵۴  
 ۴۵۵  
 ۴۵۶  
 ۴۵۷  
 ۴۵۸  
 ۴۵۹  
 ۴۶۰  
 ۴۶۱  
 ۴۶۲  
 ۴۶۳  
 ۴۶۴  
 ۴۶۵  
 ۴۶۶  
 ۴۶۷  
 ۴۶۸  
 ۴۶۹  
 ۴۷۰  
 ۴۷۱

[illegible]

ایمان بی جا از کمال  
سلسله دودمان

مجلس  
بمجلس  
مجلس  
مجلس

برای ۵۰۰

جدا شد کرده ای تمام  
جدا شد خورده

۲۰

2/4/1941

10/15/19

19

Handwritten notes in a cursive script, likely a personal or official record, covering the bottom half of the page.

9

[illegible]

دعوتی استیجی

جی بر روی کار

تاریخ و جغرافیہ



مفتی محمد رفیع

30



١٠٠

سید علی حسینی

و

چهارم: شورای عالی

2

20

100

3. 2.

10

00-44

Figure 1. Schematic representation of the experimental design. The subjects were divided into two groups: the control group and the experimental group. The control group was divided into two subgroups: the control group and the experimental group. The experimental group was divided into two subgroups: the control group and the experimental group. The control group was divided into two subgroups: the control group and the experimental group. The experimental group was divided into two subgroups: the control group and the experimental group.





[illegible]

فصلنامه علمی  
پژوهش‌های علمی  
آب‌های ایران

یہی وہ ہیں جو  
میں نے آفرام  
میں نے ملک آفرام

بسمی فصاحت  
دیرینانی  
ت  
بسمی آ

بہنیں عزیز زبانی

11/19/81

*(Faint handwritten notes at the bottom of the page)*



مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

مجلسی  
مجلسی  
مجلسی

ببین قدر کوچ شایسته خود السلطان پور بر سر سواران باغبان طرف کتاب و دانسته بکشد می روم درین سفر سو  
مادر و کرم و دریا و جزیره و از قسم کفایت در راه اهد می علی خان صاحبزاده که ازین حاصل است کیست و پسین الموضع  
در قفس اما در مضروب پیر شده معادله کنند و در کسبیت بهوش شدن آنکه تیغچه بی تیغ سر داد و بدست خاص بر دایره  
مجلسی رسید هر کاره فصل هر عضو بر چون نوبت تحقیق از خودش رسید تا مگر از رفقای خود ظاهر کرد و که در آن  
اوزده است شاید در ابدی راضی کرده باشد لیکن چون از اول حضور دریافت شده بود تیغ او بر دوارش گیر  
کردند و شصیده فائده که چند روز پیش ازین وکیل عامل سلطان پور را بر سوال جوابی از لشکر دانه بودند معلوم می نمود  
که ملاخو و بار و ده برق چشم سرشان که قشون و تبه دیگر اثر او اخذ نر و نیاز بآن ضلع میروند دیگر آنکه دوسوه دیگر  
که بر دوی علی است هر چند درین زمین قریب میرسد رفته اول که در کار اسباب است خیل خیر بود و رفته قطا که زیرین رفته  
نوشته و در تیغ بهر چند در افش بر صفا است و چونیک از آنها لغت نیست که در واقع ترکیب آن قدری خوب خواهد  
نمایای خود نویسنده هر چه دریافت میشود آنرا خود ازین نماید و آنچه خواهد نمیدین خواهم فهمید اما رفته و درین قول  
بوده است ترجمه آن درین کافه بکلی مجبور ترجمه عبارتی که باقیانده بود بر پایه دیگر نوشته شد و دو کاغذ را ملاحظه  
نماید بهر چوبی حالی خواهد شد و در رفقای فارسی بعضی عبارتها که شغل بر ذکر مسئله علم راضی است البته شایسته  
درست خواهد شد زیرا که این راه اختصاصی بوده ام و شرح آن طول را می خواهد از آنرا بعد از اینهم بوقت رسید  
قفسه آسانی خواهد شد دیگر آنکه شخصی در غولافرایش بر فقیر کرده است که یک قفسه در نیت سرفراز شدن شخصی بخدمت پدر  
از حضور پادشاه و تهریت پدر او نویسد خود البته نوشته خواهم داد لیکن بخدمت صاحب تصدیع میشود که صاحب  
این رفته را سر انجام نموده سوده آن نزد من بفرستید نام خدا شرفت شاهر شهر رسیده است و در آنجا خواهد  
بوستان امارت و حاکم اسلام تعالی بعد شیتا قبا مخفی نمایند که حضور عرضی همی قید و کعبه و خطای  
خویم که بصحابت حسین یکصد کار رسیده ام و در آنکه بخش نغزه ماه عرواست حالی من کردید ازین بهرست عالی  
که هرگز نمی آیند شنیدن و بر خاستن حقیقت و از وزیر است که روز بروز بزرگان شما بخواهید بهر استاده بماند  
لیکن بنای دولت انسان همین می در کار خود خدمت گزاری می در آستان آقا است شما سر و باغ اما در رسید  
از استاده شدن صاحب من دولت زیر نیت دارد و خدا کند که شما همین استاده ماندن دست افتادگان بماند  
و صلاح اگر انامی پسید بخدا که صلاح ما به صلاح خود و شاست عقل و شعور شما محل اعتماد است هر چه خواهد کرد و خوب  
خواهید که درین انبر بر روز مولوی میر علی و میر نصیر الدین مرید خاص شما تا آنجا که بنارس رسانید و حضور ام  
بنو زین الدین حسین خان صاحب اندیده ام بعد ملاقات و مشورت بهر چه و در جواب دریافت نوشته خواهد شد  
و انانی همین را می خواهد که اطاعت آقای خود پسند باید کرد لیکن خدا کند که شما رفیق خود نماید بهر حال مورد نیاز آتانی  
هر چه بخواهید رسد انوقت در جلدی همین قدر که تقاضا احوال با قریب خدمت کار دریافت شد خدا کند که بماند و خوب  
شایسته رفعت تاج کج اگر ابر و اتمام کردند من هم از اول تا آخر دین کم و بیشی که مناسب بود بعل آوردم نقل آن



[illegible]



فوتو دستی آید  
در کار می آید



بطاعت غلطی در یاد کردن آن بکار نبردست بخیال نمی آید و نیز تحریر آن از خبیاطین  
 قریب انبهی نوشته نشود و مفید طریقی نمی تواند افتاد باشد العزیز بعد از این بر و غسل را یاد کرده  
 و طریقی تقسیم آن نیز در پیش خود خستد و راع نموده و بصاحب خواهم نوشت تا دیوانه صاحب را در فهمیدن  
 آن و دوسری روزند بدین حال افسوس خورده ام که در هیچ مقدمه از امور در بار بصاحب هیچ قسم  
 زیرا که هر چه در خیال من اینجایی گذر و شایانجا همان بعل می آید بلکه بیشتر از آن پس من را در خود  
 خجالت می کشم که با بار سطو نصیحت می کنم از آنجمله بی موافقی ساختن تمام عمل در بار با خود و مورد عنایت  
 آقا بودن و دیوانه صاحب را اگر چه خود شرفین انفس است از آن خود کردن همه و پسندیدن بر دست  
 من از اینجا هیچ نوشته بودم که چنین باید کرد و چنان حالا سوی نشان داون غلطی لفظ که آن هم در عالم غیب است  
 چیزی در بصاحب نوشتن خون انصاف بخشن است حق تعالی شمار این قدر در دسترس بدید که هر چه من آن است  
 و الف که یاد آن باشای در زندان شاهدت کراری هر یک بطور رسد از گم الهی این هم عیب نیست بر آن ترمیم  
 آن بود و زن شاه پیرا احواله با بولایتی بکنند ویر و در خواجه کو و قمر الدین بر و خلق بدین شلو و کار  
 کردند و حسن و حسن طلال عمر جا بدی پوشیدند چاره همه اند نزد برادر گلان خود رفت خواجه عبد الله  
 ظاهر یکند لیکن از صورتش غم و اندر کی تراوش می نماید آقا صاحبان مقدم و آقا صاحب خود را خوش  
 و مزاج حضور اقدس قرین صحت است چون من این وقت بخانستم و فردا اراده حضور بر نور دارم  
 از طرف حضور و الا بموجب حکم دعا و از طرف دیگر آن سلام میرسانم خطا هر سنگ در همین خطا و وقت  
 فردا من و قاضی صاحب و امیر صاحبتا جویلی نو که بجا دانی تمیزی شود و خوابم رفت تا شام اینجاییم  
 این صاحبان بخانه مراجعت خواهند کرد من بخانه میراث را بعد خان بسد خواهم کرد و رفقه  
 که هر دو ج علونب و اختراجه سبب ملک الله تعالی بعد شینا قبا مخفی نماید که بریر و ز که باز در قسم  
 شهر حال در روز دوشنبه بود و توانی فاعده ستمه عرضی معمولی با کافیزی اسی فقیر رسیده شعر  
 از حالات آن سرایه کمالات کردید خطی که اسی آقا صاحبان بود و نیز رسانیدن شد این صاحبان  
 بعد بکاه کامل ویر و زده اهل جویلی خود شده اند من هم بریر و ز بعد شازده روز پنجاس آمده ام  
 خطی که دوست آقا صاحب مختار سر کار فیض آثار صاحب عالم بها و اسی شان نوشته بود و نیز بطالنه  
 شان در آمد خاطر آن بزرگ جمع کرده باید داد و درین لاله قصص تازه این که امیر خسرو کتبلی چو ارد  
 موموم با حجاز شروی در سخن مذکوره صنایع شعری بسیار ذکر کرده از آنجمله رفقه متعین صفت  
 خطی نوشته بستی هر لفظی بر ابر خود لفظی هم صورت خود دارد مثل این عبارت در ویش  
 در ویش چون پسته خون بسته بهر زانی بهر بانی بیایند نیاند معلوم نیست که این عبارت  
 نتیجت طبع امیر خسرو است یا کلام دیگری با جمله محض این عبارت نزد جناب عالی برده و بسیار پسندید

مجلس





اورا بسیار دوست میدارم و او هم با من محبت شدیدی دارد و خلاصه این مختصات صاحب گلشن را در گذاردی و تحریر حساب در پیش  
 چنین بر توت رسیده که اگر که خالی می بود بسیار غمناک می شد و حالا هم توقع آنست که هر کسی از تحصیل داران  
 مستحق گردد و یا بر مقصود می خواند آنست که بشمار ایامی او منصب سازند تا حاصل شرف و برتری بچگونگی این بطن و در  
 بنامه است این امور به تعلیمی است و ترقی و منزلت یابند و این حال دارد و در اول خیال ترقی نماید و درین  
 همان بازی طفلانه است که بعضی بچان زاده در کنار دیوار نشسته خود را از عظیم الشان تر افسید بند و بر کتیر و دیوار  
 و غلام شایر می عمده که لائق امرای عظام باشد و تویز می نماید و غرض که بکم پیش مشایره و تحصیل نکرده و غافل بر سر کار  
 شوند این فیصد خواهر شد با اعتقاد این بین نیابت و غیره اگر که هم حمله حاضر باشی بضمیمه صاحب لا شایان قرار گیر و صد  
 بهتر است زیاده غیر محسوس این و دیگر اطفال همه خوش و خرم اند و خطای خانصاحب بر باز می رسد خوان چوبه  
 بایر و ستاد و قفس نهال بوستان عقل و حکمت و ستاره برج اقبال ثروت سلک استغالی بر روز که نشسته و در  
 بیج الشافی شمس العجری بود و عرضه شاو خطی که می من بود و در جوی نخاس بین که از حضور این تقریب که قرار روز شایر  
 رسیدم بطلعه در آمد بحسب اتفاق جدا جدا شد و این آن روز از صبح بین جانشین و اشدت بلکه عمومی کان نیز با کمال  
 راتق و فائق بودن مرزا ابوس خالص صاحب سر کار گلشن بهار و در کیفیت جوهرش ایشان با شاد و فتن از شکوه آباد  
 بشکریا دیدن حضرات همه دریافت شد که این خان آرم بی بد و در صف و درستی است و موافق این  
 کاین کس خود خوب باشد زیرا که خودش صاحب صفات نیکو است طرف ثانی اگر که می خواهد که در احوال می هم ضمیمه شدم  
 که مشتاق شما بودم که مرزا ابوس خان شیندین نیک رفتاری شما که خود را کرد و این صدقین بهر حال اگر در انصاف  
 بسنی و شفقت کسی بهرست آید و خلاف مرضی خانصاحب شد قبول نماید کرد و منسلح دیگر بهر طریق آنچه بهرست آید بیکر  
 این بی یقین حاصل شده که شما آنچه می گویم همین خواستید که بیدار است که صاحب هم دست و مالک تبه بد خدا و کار  
 نمی کند که زبان یا ده که بماند حق او را از خود و اگر چه پیوسته شما با اختیار و اتفاق است و می می مقام جری توان که از کون  
 جای خود چنین قرار داده ام که اگر هم ترقی بسوی کسی صورت بند و خلاف ضایع خانصاحب که مفر ما باشد با قبول نیست لیکن با قنیه  
 خانصاحب خود متعفی نشوند و بکلی دست از نوکری کلکتر بپوشد بر نذر بر سر شما که ترقی که ممکن باشد ضایعه لیکن دوست  
 خانصاحب دست و با اعدای ایشان دشمن بدو صفت اوست همین است و این بکلی این که درین شهر عجب بی خبری بکار آمد  
 که در لایح که در خبر ایشان از اعدان صاحب سواخی آن می محمد تقی که غمرا از اعدای منشأ خلص شوش شده بود صاحب یک دختر  
 دویم ساله و یک پسر شش ماهه شده در غده سالکی این مرض مبتلا شد و چون بیکه شیرینه بر دانه بار آورده بود یکبار که یک  
 در دو سالگی دو بار آنها را بکشد که این بار که عجب است و در دجده و از ده روز و شش از بدین غافل شد و رنگ سیاه  
 دست و پا نداشت بود اگر زخم هم می مانند تر از زخم شده بود و صورت او عا و از آن حتی بد رو مادرش می از زنده و غم  
 به چاره روز شازدهم ازین بیماری جان بحق نسیم کرد و عجب غمی بردل بد و ماد که دست دختر و پسرش هم دانه  
 زده بود و نداری آنها جان سلامت بر دوز آنچه در خصوص کلیات خانصاحب موصوفه نوشته ام که اگر نزد صمیم باشد

عمده زاده ایست  
شماره زاده

دق

بدین معنی

اینکه کسی که از کتب  
در این کتاب است



بال کفر و فتنه که از طرف عامل شکوه آباد در انجمنی باشد برسان صورت این است که پنج فتنه است که مکتوب  
مردی علمی نام آنرا زکریا باشد لیکن کتاب بعد از پیش و اشتغال شخص محقق بمطالعه آن محقق می باید آنچه مراد از آن کتاب  
است که آنچه فتنه فتنه های دیگر باشد درین فتنه هم باشد چون هر فتنه نو که نوشته می شود از روی فتنه صحتی خاصه است  
نقل گرفته می شود و باز روی فتنه دیگر که از روی فتنه دیگر که خلاصه است نقل شده و بعد نقل معمول است که اخبار را برای  
تصحیح خدمت ملازمان مدح می آرند در خصوصیت خاطر من جمیع است که فتنه مذکور صحیح خواهد بود و این صحت که شما خواه  
موقوف بر طرف ثانی است این مردم علمی را به میدان این کار یعنی شتافتن قلم و صحت تلقین بآنها بودن شخص  
و محاوره زبان دارد اصل اگر خبر بدین دیوان منظور باشد آن شخص که در آنست از طرف ملا صاحب یاری صاحب  
می باشد نویسنده چهارده رویداد درین برساند تا آن کتاب را و برسانم زیاد و در خانه شاه میرزا که و گو حک  
اندرون و بیرون سلامت و خوش اندر وقت ۲۱ عند لایق که از فصاحت و بهای ایشان بلاغت سلسله اندر  
نشیند و باشد که درین طرف بام صبیح جوان میرزا غازی الدین حیدر خان بیاد در میرزا که جناب عالی دام اقباله  
بکدام مرتبه جانشانی عظیم تماشای خلد برین کرده و از فتنه می که در شش بد فتنه جانشین زار و دولتی که بیان آن  
در عمر جاودان باراه خانه نگذار و نه نیست و بدست حاصل ازین تحریر که امر و زور و کثرتی روز برآمده حضرت  
صاحب الم و عالی این مرزا سکنه شکوه بیاد دام اقباله میرزا می نماید که مراجم نوریت بخانه میرزا شریف فرما  
شدن بود و فتنه که پس مبارک قریت روایه جوی طرف می رسید آدمی زود و در طبق تعلیمی که از او نقل گرفته بود  
دین و آقا خبر کرد صاحب خانه پیش برادر دیگر که کمال ولد و نصیر الدوله و جعفر علیخان و کمال علی خان و جعفر علیخان  
و حسین علیخان باشند و بای و والد بر گوار بروای با محبت اتفاق انجامد و تداوم هر سلم خرم ساخت و دو نفر  
نزد آمد و این چنین هر یک این جماعت و فتنه می بین نشیند ملا حسین علی خان یک استر فی الکفاور و در بدین  
حضرت پیر و مرشد برین که از آن فرمودند که پیش برین که از تاهمای این جماعت اندرون خدمت فرمایند و  
و دیگران برین چشم که از آن گرفته و حضور را بر او می نیست جلوه گران تا کماله فرمش برود و من بعد ملازمان و ابلا را  
بر سجد جادادند و خودشان مغربه دست اسناده شده و بدین کان احمد با اشاره ابر و حکم شستن و ادب و انعام  
بر یک کجای مناسب را نوشته کرده و شست و وقت سحر حضور بر تدریسند صاحب خانه دو نفری و دیگر که از بدین  
ملک اتفاق افتاد بعد از آن حضور و دیگر مختصر که این الم را بایان نیست و دل جنین می خواست که تقریر ادبی  
درین خانه بیایم لیکن با مقدار سینه توان کرد و حق تعالی شمار بر سر فرزندان آن فرموده سلامت آنها را از سرایت  
بعد از از رساندن اقصاء نموده فرمودند که چون در تقریر بسیار شستن خلاف قانون است حال آنکه می شود  
از طرف برادر گران عمرن گردن که از تقریر آوردن حضور اقدس سرافشاره مردم فقیران را که رسید آنچه بر سر  
ولی نعمان بحال غلامان و خانزادان می بایست از حضرت والا بظهور آمد لیکن با از این شستن شستن که  
بجوی در عالم تقریر خلاف رسم ادب بعمل آید سر خجالت باین است از شاه دشت که در عالم اتحاد این کلمات

این فتنه است که مکتوب  
مردی علمی نام آنرا زکریا  
است که آنچه فتنه فتنه های  
نقل گرفته می شود و باز روی  
تصحیح خدمت ملازمان مدح می  
موقوف بر طرف ثانی است این  
و محاوره زبان دارد اصل اگر  
می باشد نویسنده چهارده رویداد  
اندرون و بیرون سلامت و خوش  
نشیند و باشد که درین طرف  
بکدام مرتبه جانشانی عظیم  
در عمر جاودان باراه خانه نگذار  
صاحب الم و عالی این مرزا سکنه  
شدن بود و فتنه که پس مبارک  
دین و آقا خبر کرد صاحب خانه  
و حسین علیخان باشند و بای و  
نزد آمد و این چنین هر یک این  
حضرت پیر و مرشد برین که از آن  
و دیگران برین چشم که از آن  
بر سجد جادادند و خودشان  
بر یک کجای مناسب را نوشته  
ملک اتفاق افتاد بعد از آن  
درین خانه بیایم لیکن با مقدار  
بعد از از رساندن اقصاء نموده  
از طرف برادر گران عمرن گردن  
ولی نعمان بحال غلامان و خانزادان  
بجوی در عالم تقریر خلاف



ای ای نامی  
اصلاح کرد  
ای چای  
ای صیف  
کردم  
ای  
ای نامی  
جمع افندی  
مقار به  
مقوت به  
مست  
بنده کاران  
خداوند  
ای  
شیر و شیر  
ای ای نامی  
دارم

رقعت ۲۲ که بر کلاه درج معانی و با قوت آید از حدیث کثرت دانی مسلک الله تعالی خطی است منقطع و منقطع است  
بکمال اختصار از این جهت که مضمون تازه سوای کوچ صاحب الامتياز برای دیدن بر سر امان و گفتگوی صحبا باین  
ابو حسن خان در مقدمه خواجه صالح خان که در عرض خود برای جناب علیه و کتبه نوشته بود و نیز در هفت سجد مهر و رشت  
ما امیدوار آن بودیم که از این سوای فرخ آباد درین صاحب بطری خواهد شد و اگر از اتفاقات کوچ هم در این می آید  
از سر کار برخواهد شد حال دریافت کردیم که کسان چو باید که بکر صاحب باشند و بار بار زیاد بران بهر صورت  
که و همراه با قدرت و در انصاف درین امر تقصیری ندارند من خود با ایشان نوشته بودم که اگر خواجه امامی صاحب  
بفرخ آباد در دنیا نباشد شکوه آباد بنام خواجه صالح خان نامی که در مقدمه و کار آورده و از روز و اوقات عمومی خواهد بود  
می شوند قرار باید داد و دیگری توضیح نشود و اگر خواجه موصوف خود اینجا ماندن برای خواجه صالح امر دیگر نخواهد بود  
که آدم کارگرنی است اگر مرضی شریف باشد مجتهد برسد تا برآمد کار متعصب و کبر و پیه خواهند شد اگر چه در انصاف  
من درین مقدمه هیچ نوشته اند لیکن آنچه بصاحب اظهار کرد و در است است بچاره این قدر پول از کجا بیاورد و دست  
مردم بکنده این هم عادت او نیست که کسی با سید و اربابش او برود و مصارف او از طرف او نباشد زیاده و خیریت  
رقعت ۲۳ نظیر در رعایت قبیای قامت بلاغت سلک الله تعالی مسوده در روز و دیده شد همه خوب  
نوشته اند باری که الله الله هم نزد و لا نقص لیکن آن مادر قبه که حاصل این امانت بود و منت کاذب و حرام کرده بود  
پس بر روز و روبروی شما دور و پیدای نمود و پیش من سه روپیه این هم تصدق سطره اندیک همدی که با طایفه  
چهل کرده مسافت دارد و مادر بخاطر بر روز رفت و در روز وقت ظهر اینجا رسید و بیستم که این مسافت را در دور و پیدای  
چالاک دونه و بیج ماده نیل سبک و قطع نمی تواند کرد این قوساق چگونه طی نمود و اینهمه بیستش بود و بر فاقان خود  
در عرض چند بر روی هم یافت و پول اینجا بود و بکر و در میان داده و فتنه کثرت ثانی یعنی مهابی که قهوه و آرد  
خصت نمود و توانست که کتبی بکنند دست و پاچه شده اینجا آمد و جواب طلب نمود و الا بعد چهار پنج روز بطاعت خاطر  
کبیس از بچه خود بر آورده با سیرت باینکه لکن تعبیل طرف ثانی او از روز و مسافت مختصر آن که در روز و آب من احوال  
نوشته بدستش را دم از عجب تر اینکه وقت خصت می گفت که خدا سلامت دارد و امیدوار انعام بوده ام گفتم حالا معاف شد  
دوباره که می آید هر دو انعام مجاد داده خواهد شد و در سکوت و زریه در فتنه انیم بطلب و بکر این مسوده را شما پیش ح و بکر  
بعد سه چهار روز یا زیاد من و شما هر دو خط برای میر موصوف که می نویسم این مسوده را به خطا بهر سبب که باینکه اصل الفافه  
می گفتم یا اینکه صاحب نقل این را بر داشته باز درین بهر سبب که گاه و ناگاه سبب که باینکه می بیند که این صاحب  
میر تقی و درین خط خود روانه می گفتم و احوال تشریف می فرمایند صاحب باینکه شرف و احوال ایشان فقط از میر تقی  
فراموش کرده بودید تا در حیران بودم و می خندیدم آخر معلوم شد که فقط برادر از قلم صاحب است و بعد از ذکر این مشارالیه  
نوشته بودید که برادر زن میر محمد تقی خود ما مستعد می بایست که چنین نویسد که برادر زن برادر میر تقی خود ما مستعد می بایست  
اینکه که راده از دست میردی بحال من مهربان است من خود هنوز فارغ نمیشم که بایم سوای این از و انچه معلوم است استعمال هم

رقعت ۲۴ که بر کلاه  
رقعت ۲۵ که بر کلاه  
رقعت ۲۶ که بر کلاه  
رقعت ۲۷ که بر کلاه  
رقعت ۲۸ که بر کلاه  
رقعت ۲۹ که بر کلاه  
رقعت ۳۰ که بر کلاه  
رقعت ۳۱ که بر کلاه  
رقعت ۳۲ که بر کلاه  
رقعت ۳۳ که بر کلاه  
رقعت ۳۴ که بر کلاه  
رقعت ۳۵ که بر کلاه  
رقعت ۳۶ که بر کلاه  
رقعت ۳۷ که بر کلاه  
رقعت ۳۸ که بر کلاه  
رقعت ۳۹ که بر کلاه  
رقعت ۴۰ که بر کلاه  
رقعت ۴۱ که بر کلاه  
رقعت ۴۲ که بر کلاه  
رقعت ۴۳ که بر کلاه  
رقعت ۴۴ که بر کلاه  
رقعت ۴۵ که بر کلاه  
رقعت ۴۶ که بر کلاه  
رقعت ۴۷ که بر کلاه  
رقعت ۴۸ که بر کلاه  
رقعت ۴۹ که بر کلاه  
رقعت ۵۰ که بر کلاه





حال که در بیع الاونش می آید دست بیدم بعد از این خواهد رسید غزلها را یکی بجا داشت و وقت سیدن  
دیوان بست خود در حاشیه خواهد نوشت در نظر ستادون صاحب لیشان شمارا بکوه آباد و صبح و عصر  
تا مل از نزد بعضی خشن می شد که وقت بنین همراه خواهد بود لیکن برای آنها بر صوابست زیرا که اگر این نظر سردا  
سند عریان بکار اول نوشت و در دیوان بوزر و میفرستاد هرگاه فرستادون سند در بوزر نداشت همراه دیوان بجا  
زیرا که گاه ایان انوشب از نظر جامع در دانا مراد فقیر صاحبان عالیشان الکر نرا اند کو یک کس در بیان این دیده  
نیش نباشد و ز بعضی فرستادون بکوه آباد و سلم لیکن تا وقت بودن خود دیدانی شمارا فرط صفت محبت می پسند  
این دای به از برای اول است لیکن بین قدر مقام غرامن است که صاحبان الکر نرا با فرزند خود هم این محبت  
که کار سر کار برای خوشی خاطر خود و مطول که پیشته او را بجا بیکه با درشت نفرستد که وقتیکه در بودن او پیش  
حکمتی باشد تعقیقش بحال شاهین درجه است لیکن اگر حکمتی نمی بود هرگز نگاه نمی داشت علی عالیشان که شمارا انوشب  
خواهد نمود تا او بنشین غایت بحال شمارا داشته باشد اگر چه بد مزاجی صاحب نواز بر شش شین می شود لیکن هر چه مزاج  
با کد دست خود دست می باشد شاید میانه صاحب لاشاقت عالیشان صاحب کمی آید دوستی زیاده از آن  
باشد که هر دو را با دیگران الحاصل دم از طرف خود مصد حرکتی نشود که دانا بان او را بنادانی بسو کنند و دانی خند  
خو ده بزود گیرند سوای این هر چه می شود محبت و اتفاق تصور باید نمود و شجاعت همین است که از شما بعل می آید  
پس ان حضور اقدس و عابد رفق اسلاخت آفرین من صاحب کلان بر و زحمه یاد و شنبه حضور خواهد آمد و ز  
به هم است و و پیر معلوم خواهد شد اگر در روز و شنبه قرار می گیر و محبه حال با و رچی را نزد شمارا نه میکنم که امر و حساب  
خردی حسب خواه خرید به یار و فردا نام شغول طبع شده و از آن حاضر شده و موافق را سر انجام و در و شام بنزد  
و اگر در جمعه صبح شرا یجا هم ضرورت طبع و اعی خواهد شد در مصیبت شخصی از توبی او یا بکسرش که در طبع  
مثل ما برده باشد خواهد رسید اطلاع بکلم آدر رفق اسلا خواجده عالی جناب من خرد و کرم خدمت نرسد باید گرفت  
و جزو اول حکم کلامی پیشین را بکسر بفرستد باید که چنانچه بفرستد که گرفته و در پیه یان کرم را بفرستد و در پیه علیجان آن را  
باید داد و از خان غریب بر باید رسید که خطا در روز که در امام باثره مرز لاهی صاحب برده بودی بیکه داوسی زیاده  
خیرت و دای نرگور کرمی بسیار کرد و روز و زورم امروز ترک کرد اما غایب این وقت نشسته اند باید بسل  
بانتاق دوس بردارده رویه تا اگر آباد انفضال یافته بنیان درین فکر است که شخص جارمین هم بهر سان  
اگر امروز و فردا بهر سید دوست و الا همین سه کس که تفاور زبده براه می افتد چون این کتاب هنوز نرسد اندازد  
بند ابواب و فضول آن را سرخی مفید تحریر کرده ام و شبیکه خطبه و هر چه شیخ آن نوشته می شود تا وقت چهار  
چندان دشوار نیست رفق اسلا میرزایان جواب صاحب عالی شان خط برای والد ماجد شما می  
این را در عالم تنهایی خوانده بطلالع عموم صد خود آورده صبح بزیند و در خطوط خانگی بچین در واک بفرستد  
ز بهار نظر دیگری بران یافتد اطلاعا نوشته شد زیاده خیرت رفق اسلا میر سپهر عالی خاندانی سلمه است

امروز در دیوان  
بر و زحمه یاد  
دست بیدم بعد از این  
خواهد رسید غزلها را یکی  
بجا داشت و وقت سیدن  
دیوان بست خود در حاشیه  
خواهد نوشت در نظر ستادون  
صاحب لیشان شمارا بکوه  
آباد و صبح و عصر  
تا مل از نزد بعضی خشن  
می شد که وقت بنین  
همراه خواهد بود لیکن  
برای آنها بر صوابست  
زیرا که اگر این نظر  
سردا سند عریان  
بکار اول نوشت و در  
دیوان بوزر و میفرستاد  
هرگاه فرستادون سند  
در بوزر نداشت همراه  
دیوان بجا زیرا که گاه  
ایان انوشب از نظر جامع  
در دانا مراد فقیر صاحبان  
عالیشان الکر نرا اند کو  
یک کس در بیان این دیده  
نیش نباشد و ز بعضی  
فرستادون بکوه آباد و  
سلم لیکن تا وقت بودن  
خود دیدانی شمارا فرط  
صفت محبت می پسند  
این دای به از برای اول  
است لیکن بین قدر مقام  
غرامن است که صاحبان  
الکر نرا با فرزند خود  
هم این محبت که کار سر  
کار برای خوشی خاطر  
خود و مطول که پیشته  
او را بجا بیکه با درشت  
نفرستد که وقتیکه در  
بودن او پیش حکمتی  
باشد تعقیقش بحال  
شاهین درجه است لیکن  
اگر حکمتی نمی بود  
هرگز نگاه نمی داشت  
علی عالیشان که شمارا  
انوشب خواهد نمود تا  
او بنشین غایت بحال  
شمارا داشته باشد اگر  
چه بد مزاجی صاحب  
نواز بر شش شین می  
شود لیکن هر چه مزاج  
با کد دست خود دست  
می باشد شاید میانه  
صاحب لاشاقت عالیشان  
صاحب کمی آید دوستی  
زیاده از آن باشد که  
هر دو را با دیگران  
الحاصل دم از طرف  
خود مصد حرکتی  
نشود که دانا بان  
او را بنادانی بسو  
کنند و دانی خند  
خو ده بزود گیرند  
سوای این هر چه می  
شود محبت و اتفاق  
تصور باید نمود و  
شجاعت همین است که  
از شما بعل می آید  
پس ان حضور اقدس  
و عابد رفق اسلا  
لخت آفرین من  
صاحب کلان  
بر و زحمه یاد  
و شنبه حضور  
خواهد آمد و ز  
به هم است و  
و پیر معلوم  
خواهد شد  
اگر در روز و  
شنبه قرار می  
گیر و محبه  
حال با و رچی  
را نزد شمارا  
نه میکنم که  
امر و حساب  
خردی حسب  
خواهد خرید  
به یار و فردا  
نام شغول  
طبع شده و از  
آن حاضر شده  
و موافق را  
سر انجام و در  
و شام بنزد  
و اگر در جمعه  
صبح شرا  
یجا هم ضرورت  
طبع و اعی  
خواهد شد  
در مصیبت  
شخصی از توبی  
او یا بکسرش  
که در طبع  
مثل ما برده  
باشد خواهد  
رسید اطلاع  
بکلم آدر  
رفق اسلا  
خواجده عالی  
جناب من  
خرد و کرم  
خدمت نرسد  
باید گرفت  
و جزو اول  
حکم کلامی  
پیشین را  
بکسر بفرستد  
باید که  
چنانچه  
بفرستد که  
گرفته و در  
پییه یان  
کرم را  
بفرستد و در  
پییه علیجان  
آن را باید  
داد و از خان  
غریب بر باید  
رسید که  
خطا در روز  
که در امام  
باثره مرز  
لاهی صاحب  
برده بودی  
بیکه داوسی  
زیاده خیرت  
و دای نرگور  
کرمی بسیار  
کرد و روز و  
زورم امروز  
ترک کرد اما  
غایب این  
وقت نشسته  
اند باید بسل  
بانتاق دوس  
بردارده رویه  
تا اگر آباد  
انفضال یافته  
بنیان درین  
فکر است که  
شخص جارمین  
هم بهر سان  
اگر امروز و  
فردا بهر سید  
دوست و الا  
همین سه کس  
که تفاور  
زبده براه می  
افتد چون  
این کتاب  
هنوز نرسد  
اندازد بند  
ابواب و  
فضول آن را  
سرخی مفید  
تحریر کرده  
ام و شبیکه  
خطبه و هر  
چه شیخ آن  
نوشته می  
شود تا وقت  
چهار چندان  
دشوار نیست  
رفق اسلا  
میرزایان  
جواب صاحب  
عالی شان  
خط برای  
والد ماجد  
شما می این  
را در عالم  
تنهایی  
خوانده  
بطلالع  
عموم صد  
خود آورده  
صبح  
بزیند و در  
خطوط  
خانگی  
بچین در واک  
بفرستد  
ز بهار  
نظر دیگری  
بران یافتد  
اطلاعا  
نوشته  
شد زیاده  
خیرت  
رفق اسلا  
میر سپهر  
عالی  
خاندانی  
سلمه است

درینو لاشیده شد که خان صاحب کریم خان علی الدین حسین خان می خواهند که از نوکری دست بردار شوند اگر این  
مقرون بشود باشد و بشنود که ایشان همین محل آورند و دستغما می شان پذیرا شد و شایسته نوکری را بکنند  
این معلوم شد است بشما خواهد رسید که هم است نیکو می اندوست نباید داد و اینجا رسیده با هم مشوره خواهیم کرد که  
خان صاحب بمانند شما هم باید یقین که شایسته از نوکری من خواستید که من هم از طرف خود منی نوشتم زیاد و خبر  
**رقعه ۳۵** خواجه فوجان و میرزای آصفهان سلم الله تعالی خطای خواجه قطب الدین صاحب سرباز میرزا شمس  
کریمه موقوف خط خود روانه فرمایند چون قطعه موی میرزا علی همان جواب خط من بود و فرصت هم دست نداد و لهذا فوجان  
ایشان بعد ازین فرستاده خواهد شد و در بین گفتاورتیم و امروز خانه میرزا شاه خان صاحب میروم فردا پس  
آنجا خواهیم بود این بار موقع مغزیت اینست **رقعه ۳۶** خواجه صاحب والا قدس برنج لکلات من این وقت  
آقا صاحبان کرم مطلق نشان را میان صاحب یاد فرموده اند چون در عالم رفاقت هر کس محبوب است چاره و چاره  
باید رفت لهذا نوشته می آید که امروز من هم شام نزد شما بگذرانم و شب با شما می خوابم فردا ما و شما  
و امیر صاحب مرزا محمد صاحب بخدمت آقا صاحبان می آیم و جلسه معقولی می شود بنا بر اطلاع نگارین یافت  
لفظ پرستان با فارسی مضبوط در ای بی نقطه کسورین بی نقطه ساکن و تهای قرشت و الف و نون که سببی جای  
بودن پریشان و اشعار ریخته و افسانه های آید و در بیان قطع باید دید معلوم نیست که در فارسی هم صحت از دیباچه  
اهل هند است و از دور و در فیل کوچک از راه فرق معذور فیل کلان را فیلان اطلاع بدها آوردن بشکر  
یا چیز دیگر اقم چاره برده شام خواهد آمد لهذا اسب برای سواری مرزا محمد صاحب می رسد و امیر خان میر محمد تقی خان  
ایشان هم می آیند و اگر پیش از رسیدن آقا صاحبان **رقعه ۳۷** خواجه صاحب بخدمت خواجه وزیر خان صاحب طرف من التماس  
که اسب خود را عینیت فرمایند میروم و اینجا را ساینم بر غلام گشت زیاد و خبریت **رقعه ۳۸** خواجه امامی  
بوجاف بدین الیه بخواه چون بیا بگویم فضیلت گوشتی تو باش مرزا جعفر صاحب انی کورانی فی شتان  
بار لا تامل من کیشی فی تابو نیکو بختی و کعبه عند الفرصه من باید کرد که تبر و وسیل بر سواری بعضی اشغال  
باراده شیندن غنای میر معلوم ضرورت زیاد و خبریت **رقعه ۳۹** خواجه ابو الحسن دریافت نمایند که باری که است  
بارادید می توانید که من هم زاده من سخن ولی الله است دیگران هم هستند بیت بر سر به کمان میر نهالی است  
شاید که فلک خفته باشد این همه از آثار تحریر فقیر است حالا باید که اندوخته خود را با طاعت بکنید که درین شادی حرف  
کرده اید اگر دوست باشید که بکلمات جرب شیرین روغن قاز مالیده هیچ نرسید دست بردار نخواهم شد  
و حاجه میدانم که شما و اید و اندازید از هر جا و هر طور که درست آید پول بیاورید که کار با این و سر و دست بلا و شمار انشا  
بخشیم زیاد و خبریت **رقعه ۴۰** خواجه امامی صاحب سلم الله تعالی فردا صبحی بجنباب قبله و کعبه یعنی جد امجد  
عز من باید کرد که پیش از رسیدن فیل آمده و ریز بکله استاده شود تا در وقت محنت انتظار برای جان نکرود و من مشب  
نمی توام آمد فردا وقت سه پهر استعین اراده می آیم سوده از میان جا که رفته باید فرستاد و چند دانه سپاری ام

**رقعه ۳۵**  
بزرگوار کوشه ای  
**رقعه ۳۶**  
**رقعه ۳۷**  
**رقعه ۳۸**  
**رقعه ۳۹**  
**رقعه ۴۰**  
از دست ما بدین کایه  
از زینت دادن

هم بدست رحم فرستید یا در خیریت رفعت **فصل** **خواجه امام** در ایستد نمایند که این وقت از حضور خودت که ملا  
طلبیدم فرمودند که پس فردا تو با صاحب دل صبح بخانی ایستد و خود او در آن تحریر و انتخاب ملاحظه و اعی خواهد شد  
از قیمت هرگز رفتن صاحب آنجا مناسب نیست این بهم برون دیگر بسیار بدید هر چند در کتاب ختم قبول نکرد و مجبور است  
بر دهم یکم فردا وقت سه بعد از آن صاحب برای دیدن کن تردد و آنجا نب ضرر و است پس فردا وقت آنکه از آنجا  
بر نیامه خواهد بود و در آنجا تشریف خواهد رسید و در **فصل** **خواجه امامی** صاحب حکم الله تعالی معلوم نیست که آن  
مسکن مسافر و در و زخم آن بود اگر نیامده باشد غیر از و در وقت باید گفت که باید کرد اگر در روز تا شام آمده باشد خوب  
و سوالی که می شده باشد باید نوشت و اگر این وقت بهم رسیده باشد همراهی هم تر و فقیر باید فرستاد و اگر در وقت روز و در وقت  
ذیل **فصل** **خواجه امامی** صاحب حکم الله تعالی سه جزو از رفعت ترکی لاله امرت لال فرستاده اند اگر نقل  
که گفته خواهد شد اجزای دیگر هم خواهد رسید و اگر در همین اجزا و پس یکم وقت که اینها را تمام می کنند باقی اجزا را طلبیده  
و اگر همه را در وقت واحد می خواهید این را باید گرفت برای تا قدر آن خواهیم کرد و خطی که کسی تاخی محمد الدین خان  
شماره بود هم بیان را این طالب علم هرگاه طلب نماید یا اگر باید داد و نظر را یکان در بر آن دیده می آن باید  
و نه نقل شده از خط مولوی میر علی دیش نصیب شده لیکن منوش خط دارم همین قدر است که قصبه را به و در میان  
راش در این سینه صبح باید خوشایند چون نصف آید الیه و صاف نموده باید نوشتید و از دال مکتوب مرجع سینه  
پیر خرد است و غلام قدر که بر روغن باشد باید فرو شوین جبارت را با خط مولوی صاحب مقابل کنید که بر آید  
میر یوسف حیوان که تیر که نشسته همین است و الا درین کاغذ نویسد این قدر جابری تحریر یک نسخه کاغذ است **فصل**  
بر خواجه امامی صاحب مغبی نمایند که دیروز در قه آقا صاحبان و جواب مقدمه مرزاند و صاحب به بود بخدمت میرسد  
ملاحظه باید نمود صاحب من این احوال را درین نشین خواجه کریم الله خان صاحب ید نمود اگر مرزای من بر او انقدر  
ببیند احوال از صاحب خانه آقا صاحبان برسانند و آقا صاحبان هم راضی شوند چه مضایقه و الا کن و شما هر دو را  
نقصان شان منظر نیست دیگر خیریت پوشیده همانند که فاعین و لام نیزانی نیست جمیع صیغه های آن  
همین حال و در پس آدم باشد و را باید که جمیع مصدر را می صبح که مکتوب و هموز مضاعف نباشند همین و در آنجا  
و صیغه مقابل صیغه با ساز و خواه از اطلاق مجر خواه مزید فیه تا شش انگیز هرگاه کسی برسد که ضربت برجه وزن است  
آمل کند که درین صیغه بر اصل مصدر که ضرب است نامی قرشت مضموم و وزن شد و زیاده است هرگاه که وزن و وزن  
بر فل که میزان است بغیر این صیغه ماضی جمیع موقت حاضری شود و همچنین در شکل فاعلین و لام را ملاحظه نماید که  
که شکل بروز است فعال است زیرا که هر چه در است فعال بر فاعلین و لام زیاده است در شکل بر کاف و نیم و لام خواهد بود  
همچنین انتظار و انتشار بروز فعال است و انجا و انقباض بروز فعال است و اگر در میان انتقال و انتقال  
القباض اندک شالفت انتفاض را نمی نیم و شخص هر چه که انتفاض برجه وزن است باید که نیم که اصلش نهضت است انتظار و وزن  
افعال است اگر اصلش نهضت است نه من بروز فعال افتاده و در با فعال بجای نامی قرشت طایفه دال نیز می آید

مقدم

تألیف فی شرح و تفسیر

صورت علی  
دین مقول  
بسیار خوانده  
در دو صورت

نسخه خطی  
بسیار خوانده  
در دو صورت

تبعی علی بن حنیف صیغه افعالی باشد که امر حاضر موصوف است از باب فاعل و مفعول بر وزن مفعول که مجموع مفعول  
مفعول و بیای شکم است مفعول صیغه مقول است از باب فاعل و مفعول ثلاثی مرفعه در قانون مجد و باید دید  
در مقدم بر وزن فعلی نوشته نزد قاضی صاحب فرستاده شد اگر در وزن دانه شده باشد خبر و الا هر دو خط  
یا فردا باید که روانه شود و در خط دیگر از شاعر فقیر رسید بعضی که برای جدا کردن نوشته بود نیز مطالبه داشتند  
امر و در که نوردهیم ریح انسانی شکسته بحری در وزن شنبه در حضور نزد دوش غمیه طعام است زیرا که فردا امر از سیلان  
عیال و اطفال خود را گرفته اینجا خواهند آمد و یک شبانه روز مع زن و بچه بسر خواهند برد و اندرون و بیرون هر دو جا  
صفت قص و سرود مقدم خواهد شد لیکن امر و بعد چارده روز پنجاس میروم سبب فتن این که چون این صحبت  
رو بروی طرف ثانی مقرر است دل کواری نمی کند که تنهایی دوست همزمان خود مثل ناپرسیدگی آنجا رفته موقوف  
نخستم اگر چه آنجا سوای من احدی نخواهد نشست لیکن من یک کس بی قیاد و آب یار و یاف چه می کنم معذرت  
که جناب عالی و ام ابیاه و صاحب کلان بر سبیل برکت با بالاتفاق خواهند آمد البته در آن جلسه شریک خواهیم شد  
زیرا که این هر دو و الا جنابان را ده از جا کثری نهایت یکس نخواهند نشست بعد از این تا میروم و این صحبت در این  
آسایش چندی از این سبب است که من را جایگاه کثرت را خرمی بوده است در شان جهان آباد چون حاله شد  
زنی از راه رشک پس نشین شایسته موصوف کرد که این بچه که در شکم دارد از شما نیست چون اغیار را  
خصوصاً اطفال را همین گوش است و دیگر هیچ و مقدم بر زن نزد صاحب عزت بسیار نازک است مرای  
تقصیر این که در متنار محل که مادرش از او باشد او را اینها کرد و من بعد با حضرت ظل سبحانی و نواب قدس  
والده حضور اقدس علی شوره نموده او را روانه لکنون نزد صاحب عالم خود ماکر که از آن آفت مصون بماند  
خط متنار محل سبی صاحب عالم بهادر این بود که بسیر که از بطن این زن متولد خواهد شد آنرا شما بفرماید خود  
و شمس مرزبان نیز بکند از بد چون حاله آن بود بعد ده و چند روز وضع حمل اتفاق افتاد لیکن بجای آنکه جهان  
پیدا شد چون این دختر اولین فرزندان شایسته موصوف است و سوای این زکار را می کنید چنین بنا کرده شد  
که هزار روپیه در هم شادی دختره صرف باید کرد و مرزبانان شکوه بهادر را با اهل و عیال و جناب عالی و ام ابیاه  
و صاحب کلان بهادر را جدا جدا بخواهد ساخت این هزار روپیه را مادرش از او مقدمه الکر فرستاده بود باین  
که آن قوی که بسیر متولد خواهد شد لیکن نوشته بود که این بول را در هر دو صورت مصرف باید رسانید تا من  
این مطلب دیگر اینکه مزاج من بفضل الهی خرمی است خاطر شریف جمع باید داشت این بار هم در عرضه که  
جد بر کواری نوشته اید و دو غلطی فتنه شدگی از باعث غفلت است چرا که همان نظر را در وسط پیش ازین در همین خط  
صحیح نوشته اید پس گمان غلطی سوای این نمیرود که در جلدی خیال نماند و آن نیست که نهادن در کفشی خود  
یکجا باین صورت نوشته شد که ما شمس محمد علی صاحب دوست خانصا صاحب ملاقات شد این خود میبست  
بلکه مرابا هیچ دجای دیگر نوشته شد که باز از منشی صاحب موصوف ملاقات شد این غلط محض است لیکن چون





افزون

والله اعلم بالصواب الحسین خان صاحب صدر رویه در ربیع الاول منجلی سجد رویه دامیده ولایت علی خان  
بیت دیوانچند داده بودند یکی مبلغ معلوم تار علی نامی در قرصن خواجه امیر خا نصاحب برود صدر رویه مگر که در  
طلب نام هنوز صورت قبول ندارد این جهت که جناب ممدوح لبث و یکم ربیع الاول روانه کاپوشند و از انجمن  
اراده فرخ آمده و در اردو سه روز است که خطی بخدمت نشان روانه نموده شد هنوز جوابش نرسیده سبحان  
جواب آن هرگاه خواهد آمد نزد من خواهند فرستاد من امر در رقبه بخدمت ایشان فرستاده بودم در آن رقبه  
آمده است که در ویر و رخط خواجه امیری آمده بودند کی بخدمت ملازمان نوشته اند ایشان هم در جواب سلام و بستان  
بشما نوشته بودند و باز زده رویه هم رسید بعد وصول شدن نزد خواجه قاضی صاحب خواهیم رسانید جناب ممدوح  
کتب مذکوره را خدیو و صحیح نموده نزد شما خواهند فرستاد که آن مرد که بدید شامی دانید که من ارشاد می نامد که نزد من  
هرگاه شما خانه داری را که لذت زندگی موقوف بر آنست گوارا نگردد و دانستید که ما دام الحیوة در سرخ و ملاقات خواهیم  
از من کی می شود که یک یک ورق این نسخ را ملاحظه نمایم لیکن در تجوی نسخ و پسند و ناپسند رفاقت خواهیم کرد و می  
که ما مردم زن شاه پیرا ما در رقبه را نمی گانیم با راجا سر و دماغ تصحیح کتابهاست و در بار شجره الامانی که تصنیف خود من  
دیدم و باز از غلط و صحیح آن اطلاعی ندارم و دیوان قتل و دیر با لطافت و هفت تا شایسته پیش خا نصاحب  
این بار که تشریف می آید می گیرم روز خود میفرسود و دیگر نسخه امانت خواجه صاحب حاضر است بیکر لیکن در بار علی  
یکی از دوستان من برده است بعد چند روز که می آید تمام خواهد رسید یا حاصل نسخهای مذکوره را نزد خود تصور  
رغم ۴۶ خط بجهت نظم و در گذشت از دویم ربیع الثانی شصت و هجری روز چهارشنبه بود و قریب دو ساعت  
که از حضور بیان افزون محنت شده و آقا صاحبان در ایام و در و خود باراده بوقت برای چند شبی گاه گاهی  
وقت عصر آنجا آمده من و نا هر سنگه لای طلبند بیست و مجموعی شصت بودیم میر حسین نامی که از چند می هزار  
بخدمت قاضی صاحب می خوانند مع عرضی که ای جدام خود نوشته بودید آفر و ده به چو دادند و به چو از من  
آنچه خواهد نموده بود دید من نشین شد آقا صاحبان نیز نام خود را و نا هر سنگه هم ملاحظه نمودند و الحمد لله که طرف  
خود بخود مکتوب خواهد کرد ولی آنکه طالب را جنبش دید و چه قدر خوب شد که هفت رویه اینجا گذاشتید و بانی اینجا فرستاده  
کی دیشی و چه معاش و بسته بخت و اتفاق است آدم همان است که نان بقوت باز و خود بهرساند و الا سیاه  
جوانی که او را انسان می پرورد و آدمی زاد و بخت تفاوت نیست نان پر خوردن سوای امام طفولیت بکار  
نمی آید و بر وجه موقوف است که نان آقایی شبیه بهرم برای بی غیران زن میر است آقایی شبیه بهرم  
که کسی را برورش بکنند مثل خواجه میر این که متنی را پخته اند و پرورش می دهند و عمو و خالو و پدر زن هم از این  
بلکائی که بر سرچ برسدن هم قابل رد هست جان من بجان شما که این سی رویه را من سی هزار رویه می نامم بلکه بران  
سی هزار رویه که بذلت بدست آید صد و درجه ترجیح دارد و تفصیل حال بعضی صاحبان دوشاله پوشش و ملا و خور  
مناسب نیست شما حال آنها بخوبی می دانید خدا آن دوست له و ملا و دوستی که آن بزرگواران دله بود و نصیب

نصیب آن غلام تا آنکه هزار شکرت قدری عیسیان نصیب شد این سر به بخت و اتفاق رو خواهر داد و بنیده خوابید  
یک خط طولی از طرف عبارت رنگین سرخ انجم بدست آقا صاحبان نوشته و بنام برده باززدن دی حوال خیرال خود  
دشت اشتیاق صحبت ایشان بهر تیر **رقعه ۲۷** خواهر کرم ملک الله که درین نزدیکی تطف نامنه خانصا بر سر مقدمه مخفی  
طلعت برادر دشت کار رسید بود یک چو در خط جانب و ح قید شد کار جوان بوده این مبتدیه رسید آن دم موقوف آن  
اندکی شغل شد و بعد از غیر خرج راه کسی ادا و یکند خانصا نوشته بودند که سر به برای خرج در کار شود امیر رضا صاحب باید کرد  
چون آدم نزد میرزور رفت گفت سبحان علی خانصا صاحب از کار خود برادر و خود متکلمین پوری و بنیاد حالا  
حاجت آدم دیگریت ازین سبب هم توانم و با تو یک که حامل این خط است یک و به پیش خود داده رواهت  
منوده شد چند تا بسیاری بر سر هم میان حاجی حواله او کرده اند باید گرفت می خواستند که چند گاه و جلوان  
هم حواله او سازند من منع کردم گفت بعد ازین بدست کدام آدم خانگی خواهیم فرستاد چون در خط خانصا حتم بود  
که این پوری میروم من هم آدم مزبور را این پور فرستادم اگر خانصا صاحب اجازه است آدم نام برده بخدمت خانصا  
خواهد رفت این خط را خانصا صاحب نزد صاحب خوانند فرستاد و اگر خانصا صاحب بر ضرورتی هنوز در کار تشریف ادا  
نزد صاحب حاضر خواهد شد شما اورا بخدمت صاحب داد و دمان برسانید و این قدر دیگر عرض کنید که اگر حق برادر  
آدمی که از کار خود آمده است در کار باشد بحضور برسد و الا غیر فلانی خد بر او بهر ساینده بود لیکن قتی که دریافت شد  
که حق برادر از کار خود برسد و در فرستادن او مایل نمود و هم عرض باید کرد که فلانی حالا دستجوی با و بری که طعام  
انگیزی و هندوستانی خوب بپرد کرم **رقعه ۲۸** بدست می آید روانی می کند و حال این خد متکار که قربان نام دارد  
این است که عمرش نیاده از می نهایت سی و دو سال نیت و دو پنج خد قیسم نان و صحن طویات و میرات هم مهارت  
درست دارد لیکن نوکری در کار باران گاهی نموده است و می کند خد متکار است و سوامی این پیش هم درست  
و پیش مغال بود اینهمه احوال بحضور تالاس باید که بهت غزل که درین روز نقلت شد در بایند بخط و الد با صیغ  
میرد و دشت غزل که در دیوان ثبت است و دیوان را بر نصیر الدین صاحب برده اند اینجست فرستادن اینها  
و شرط دیگر موقوف داشته شد و آنچه شما در حق خیرات علی عرض کرده بودید که بعد وفات ثواب نصف الدوله  
امیر الدوله مرحوم خواست که او را ملازم خود سازد و قبول نکرد قباح آن بخیاں نرسیده باشد ظاهر است که اگر  
بشت سال پیش از نصف الدوله قضا کرده بود شاید عرض شما از امیر الدوله که سن خا خان بوده باشد این که اگر  
خطاب جید ریگشان بود و حسن رضا خان را سر از الدوله می گفتند خا لفان برین اقوال عرض میکنند و گویند  
متهم کذب می سازند اینده اندکی تحقیق نموده حرف بیزد مقدمات در بسیار باز که میباید که شما بنویسید احوال امری  
که بنویسمی داند و چه خبر که این چیز را تحقیق کنید لیکن در اینهمه معلوم شد باید گفت **رقعه ۲۹** خطا بخت خطا ویر و که کباب  
رویت چاردهم ریح الاول بحساب تقویم پانزدهم و روز شنبه بود این ششاد رسیده طر کران پیر و هزاران است  
و نداد ما کرد و نیز رسیدن خط ازین طرف سببی و نه است این است که اگر الا جده میفرمودند که تا خطا ویر از طرف اید بخاری میفرمود

[illegible]

مجلس

Handwritten text in Urdu script, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is partially obscured by the binding and the quality of the scan.

الشيخ أبو عبد الله محمد بن أبي بكر

Handwritten signature: *John Smith*

*[Handwritten signature]*

20

چند روز که انتظار بایک شید که درین عرصه خطا خواهد اما می آید حیرت الاهی نویسم و شاید که منظوم ایشان  
است که شاد و رفت روانی بری از جهان قرض گرفته فرمایش صاحبان آنجا همراه برده اید حالا منتظر انجام  
رسید هرگاه بدست می آید خط و بسته وی هر دو یکجا خواهد فرستاد معلوم نیست که این حرف مقرون بصحت  
بود یا نه یقین که دروغ نباشد چرا که این صاحبان باقی الضمیر خود را از من پوشیده نمی دارند الخوص معلوم نیست که من  
خطا صفت فرستاده اید یا نه من آمده است من هنوز عرض نموده ام که ای جدا بجد خود نوشته اید بنده ام بعد از این هم  
نزدیک من دیدن و ندیدن آن هر دو برابر است کار بدریافت صحت و سلامت بوده است الحمد لله و آن  
که از آمدن این خطا را می گوید برآمده چون قاضی صاحب بنو زرنجاس می باشد و خانصاحب به درجه  
از باعث قضاوت و آخر شدن روز خطا می رسد هم حواله کرد و عرض نموده از سبب آنکه نشانش آنوقت آنجا  
فرستاد و در این از دو حال بیرون نیست یا برستم وقتی نزد قاضی صاحب سیده است که عرض نموده خانصاحب  
بجای من می فرستاد و بدینش از رسیدن او خطا می رسد من نزد خود نگذاشته عرض را روانه کرده باشند و خانصاحب  
از باعث غرضش آنجا فرستاد و نشانش نزد من موقوف بر امر و زور داشته اند یقین است که حالا باید چون تمام  
هر چه مطالبی خطا من باقی نمی گذارید خاطر من بهیچ است که در عرض بهم مطلبی بود ای بندگی و سلام و دعا نموده باشد  
آدم بر احوال و دیگر تاج الدین حسین خانصاحب میر غلام علی خان هر دو لازم حضور بر نور شد و مشا هره خانصاحب  
سیصد روپی و از غلام علی خان صاحب صدر روپی و از یافته خانصاحب و دیگر از کرد و ندیدن میر غلام خانصاحب که از  
درین مشا هره بنده عازم دکن بودند حکم مهربی نموده اضافه و ایضا خدمتی از خدمات ستال نموده نگذاشته  
باید دید لیکن بچیک از این صاحبان باریک سلام حضور نیست الا سبحان الله خان که با فضل هر روز وقت دو بهر جام  
میشوند این است احوال این صاحبان مقدمه دیهات ایشان هم بقضل الی حسب نخواه درست شده برای  
بعض امور چست چند روز به بکار خود بسته بودند حکم شد که برای بکار هر دو و بنا بر ضرورت با صاحبان ایشان  
هم ملاقات کند لیکن با صاحب کلان بکنونیک لم ملاقات موقوف است برای دیوان و در بای لطافت و  
تجاش که نوشته اید از خانصاحب گفته حواله قاضی صاحب که خواهد شد لیکن برای لطافت برای چند روز  
از دوستان خانصاحب برده است انهم بعد چند روز خواهد آمد و کتب البعینه یعنی تفسیر ملاحی السد و ابواب الحجاب  
و ترجمه شراعی و حق یقین تلاش هم خواهد رسید هرگاه جای شایع نبست خواهد آمد قیمت شخص کرده برای روز  
دیگر خیریت رقع ۴۹ از چهارچ روز جواب خطا شمار زد و الله شام فرستاده بوم خدا و انداز چست روان  
امروز که سه شنبه بسم جادی الاخره است وقت عصر خطوط باک فرستاده خواهد شد و در روز وقت عصر  
آقا صاحبان خدمت جواب خطا شمار که آورده و جزو ان نگذاشته در خیال من این بود که آن خطا اول  
روان شده باشد حالا منتظر خطا دیگر باید بود هرگاه باید این خطا در لاف جوابش باید فرستاد این وقت زبانه  
میر حیدر حسین نامی که از والد ماجد شمار قهای داعی استفاده می کنند دریافت شد که خطوطین پوری امروز

[illegible]

امروز آفر روز روانه خواستند این را که شنیدم خط سترگی البها درین رتبه چیدم حالانکه سابقین است که کشا  
 این بار در عوضه جبر کوار خود سلامی برای من نویسد باقی صاف کردم آینه خواهم فید عوض خطای من خط  
 طویلی بخدمت آقا صاحبان مقدم نوشتم در لفافه چیده بهیضه منون برسد در آن خط برکن الفاف  
 مغزی البها و شکر الطاف شان بجال خود و خلوص و بندگی خود را بخدمت شان بیدارت لکس نویسد  
 رفته سبها طبعیست خطای می رسد بکرم خان خواستید داد فرود و رو بهیم برای آن کوچه  
 خواهر رسید حساب دار و درست نمی دافم سر و پیه است یا دور و پیه هر چه باشد مفصل نویسد و دیگر اگر در رفته بود  
 صاحب یک لفظ خلاف محاوره اهل علم بودش بزرگوارم درست باشد رتبه جنبه های رسد ملاحظه خواهند کرد  
 که اصلاح هم در همان است دیگر اینکه از رفتن وزیر صاحب من بسیار خوش شدم فی الواقع مکان بی روی منی شد  
 من هم خوشتم که بجا قید و بانه منی عرض کنم لیکن از بعضی موانع سکوت و زردیم الحمد لله که خود بخود بخیال رسید  
 بیل شاخ را بر ابعث و قمری سرستان بلاغت سلک است تعالی موده اصلاح نموده فرستاده شد بسیار خوب  
 باین تئیه ضعیف و چاکه میانه غیر مستعد این قدر غنیمت است لیکن مراعات مجمع که آنرا قافیه نگرانید و بعضی جا خوبی کنید  
 و در بعضی مواقع اگر نسبت عدم معرفت بمل قافیه راه صحت غلطی شود و چند ورق متضمن بآن قافیه در چهار شربت است  
 و همین قدر در در بای الطاف اگر از والد ماجد خود استفاده نمایند مضایقه ندارد و اگر خواندن آن موقوف برین باشد  
 این بار کرمی آیم جایگزین از فسانه عربی شوق میخوانید و دورق بخوانید که بی کلام قافیه انده بشید **قرعه ۲۲** غنی باشد که غلط  
 مرقوم چهارم ربع الش فی شمسه بجری و برور که بستم هرگز کور با سبب صدر بود رسید یکس از شب گذشته بود که  
 بمطالعه در آوردم سبب بدین خطوط بعد مرقوم افتد مدت شب است که برور که از شاعره فارغ شد من می نیم  
 که قبل برای سواری بنابر ضرورتی از حضور رسیده است بلاگره سوار شده همین جا آمدم و در وقت عصر شربت را  
 بخاس فرستادم چون یکد و کار دیگر هم متعلق با بود و داد و کثیری شکسته شده نیامده بود پس آنوقت خنجر و ده بنو زد  
 قلیان کشیده بودم که باز حضور بر نور یاد فرمود و در جای کثیری دیگر اخبار قال و مقال گذشت بعد از آنکه برین بوم شربت  
 بفاذ خطوط من سپرد سوای خط والده همید و دیگر خطوط را بخوبی حواله نظر کردم چون صاحبش از طلب خطای میسر  
 مستفاد حالات را قلم شده اند من هم ابتدا همین تحریری کنم این است که مزاج من همیشه تب گرمی نمی آرد و من چوسته  
 مراعات آیینی بگاری بر من علان خود را همین تعلیل میکنم اگر بعضی چیزها بریزد و بعضی اغذیه عادت کنم می ترسم که مباد  
 ضعیف تر شود و از نشانی الهی بی نصیب نیامد لیکن این قدر هم نیست که اگر تب کم فعل سبب بخورم یا دیگری اغذیه جا  
 مثل شنید و غیر آن حال بریزد و این است که بچاره مولوی مصاحب بزم خود و خود را آتش مزاج و سسته کاهی کرد  
 با دبخان و شنید و دیگر چیزهای حار و لطیف نمی گشت همیشه اسفناخ و لال ساک و غرقه و دیگر بقول میز می خورد  
 بچاره دفعه کوبه تیغ فالج سیرد گوید و در میان من بود پس فهای هر چیز موقوف بر قوت و استعدادیک دراصل است  
 همین که دست پیری شده تمام شود خواهد جاد باشد خواه نبات خواه حیوان با جمل من بیماری ندارم خاطر لطیف

۱۰۰

توضیحات

توضیحات

توضیحات

توضیحات

توضیحات

توضیحات

توضیحات

توضیحات

در این روزها که در این شهر است و در این روزها که در این شهر است

جمع باید دست و عرض نکردن برای خواهی حضور عالی صاحب الاجاه کمال دانائی و دوراندیشی است این  
که شاه در خط اول کرده بودم برای آن بود که اگر کسی بالا بالا دریافت شود مضایقه ندارد و اما سوای این  
خواه چه صرفه دارد بلکه دیگران هم گفتگو ازین قبیل مناسب نیست شاید رفته رفته بصاحب الا نشان برسد  
و انکار نیابت ننهد آبا و این اقرار کرد و حال آنکه هیچ امری بصاحب نخواهم نوشت بخدا که آنچه در ضمیر من می گذرند  
آنجا بعل می آید بلکه من اینجا چاره گیری بادل خود مشوره کرده و لنگاشها بنجیده بعد و در کردن قبایح امری قرار میدهم  
و شما پیش از آنکه من بنویسم بهتر از آن کاری کنید پس بگویند شما خطاست که تا تیر و وح الفیس همراه شماست انشاء الله  
درین سفر ملاقات خانصاحب نصیب نصاحب خواهد شد تازه اینکه چون درین روزها شما نژاده مرا جدا کنید درین ملک  
این است در روزها صاحب عالم بهادر و چون شیرینی دکان کولی خیرای دیگر برای او بکار نبرد و ستاده اند میر یوسف علی خان  
وکیل حضور و نامرسل که تالیق شان شده رفته اند سواری هر دو سب است دیگر تو زن که سب است آدم همراه دارند و از اول  
باهر سب که گفت بودم که بهین نسبت کدائی تنها بروی و بهلوتی که در سبش من است که مرده از بدی کردن طمع بیخ غیبت  
و استغبار میره شبی بروی آرد و چای میر یوسف علیخان را بخور که درم بلیج حضور و الا نظر بصفرن میر یوسف و با سب که  
هم همراه کردند تا یکد و در آن اتفاق ملک افتد وقت سوال و جواب پیش طرف ثانی تعلیم که ایشان باشند دیگر اینکه  
عمارت نو که متصل کوئی ساخته می شود هنوز بدی باید که تمامی رسد اگر چه ترک شهر و حبس رخ روحانی است لیکن خلایق را  
سلاطین و حکام هم خوب نیست تا و اینکه سابق شخصی پس است و دو سال رو بر و شما پیش من برای اصلاح خود و او را  
سخنهای تالیف نموده من آن بود و چون بوال او را زود کرده بودم درین نزدیکیها شخصی او را بخدمت قاضی صاحب  
آورده چار شده است را تمام کرده بهر الفضا حه شروع نموده است و مسود را با هم قاضی صاحب دید و بگویند که مرده  
عجیب بدین ناز آشفته است و صلا مناسبت با تحریر ندارد الفاظ سهل فارسی را نمی داند تا با الفاظ عربی هم  
نار علی سیر شریف بصیفه خدمتکاری ملازم او بود و چاره دست بسته است و می شد و مثل الفاظ کار می کرد و اینجا  
که معاینه نمودم چون از چشم من بارید گفتم این نوکری را بگذار او بجز گفتن هیچ نمی بعل آورد و حالا چاره رو به او  
بر نور برای او تفر شده یک خواه هم یافته یکس روز بر آمده پیش آغا صاحب آمده می نشیند و وقت عصر میر و بعد  
داخل خوبان حضور که این خدمت میر زداست خواهد شد شما میدانید که بر خواهان حضور گفتنی نیست و غریبم در ایشان  
کم نمی شود وقت ۱۵ غمی نماند که امروز که خدمت میرج الآخه شده اجرای رو دود است عرض شما مرده و دوازدهم شهر کو مع خطای  
اینجا بطلان کرده و در ساخت این احوال تنگ نوشته بهیجا بود و قول شاه میر و در تعلیق و خجسته اتفاق دارند و دوستی در آن  
می آید و دشمنی دشمنان الحاصل تاج الدین حسین خان عجیب بانقوت و مروت است و الله که اگر این ملک  
خان موصوف می بود و آنچه برای برادر حقی خود بخور می کرد برای شما هم میکرد اگر برای صاحب جزئی صورت  
نمی بست برای برادر خود هم نمی کرد و سوای این اعتبار هم شرط است شخص نوی از بدی در آن ضلع تحصیل  
و اینجا هم در وقت نیست رای از باعث قرابت و بهت رای نامی غرت و ثروت ظاهری دست و دلان

شعبه



بسم الله الرحمن الرحیم  
الحمد لله رب العالمین  
والصلاة والسلام على من لا نبي بعده  
وبعد

نمودار دو با کسی سابقه نداشت بلکه صد ازین که در همین مدت قلیل نام مردم این قدر شش پیدا کردید که وضع و شریف  
شمارا دوست میدارند و آرزو مند ملاقات می شوند از آنکه از بعضی چند می شناسم مطالب بسیار رسیده و کار عمده برآ  
شما صورت خواهد پذیرفت خاطر جمع دارید و ماه می شود که من از در دست اندچ واد وادام حالا مجبور بعد سه  
چهار روز بفرورت منهل مغز قلوس خواهم گرفت لیکن الحمد لله که ماده فالج نیست مواد ریخی و غیره است و الا ملاک  
می شدم لهذا همین قدر باینچه مختصر گفتا نموده شد و الله و علوی ششاد را تا باینکه هستند امروز دو کلمه می رود و  
باتفاق مرزا بزرگ پسر بخارا لد و که در رتبه پیر بیضا دار و من و مرزا حاجی باری ششاد بر علی صاحب خواهم رفت اطفا  
نوشته شد زیاد و غیرت رفته ۵۴ مخفی نماند که مکتوب و لنواز ششاد رسید بر مرقبات اطلاع داد و عرض شد که برآی  
جدا مجد خود نوشته بود و نیز بر ملاعه در آورم چه بگویم که بر دل چه گذشت لیکن چه باید کرد و جای مجبوریست خط و کلمه  
امی ششای صاحب بوجوب ای شریف سر باز در همین خط موقوف است بعد مطالعه سر حسب نموده بکتوب الیه بر ششاد  
تمام شد این قصه حالا بشنود که دنیا مقام سرخ و راحت است آدم اگر دور و در بطرف می گذراند و ماه عوض آن  
بسم بسمی بر دلی حرمی بسم آدم و انا و صاحب عزت بر که تصوف نیست و معنی جبریتی همین است که آدم کاری نبند  
که باعث برلی حرمی او نباشد و اگر چنین نکند هرگز حرمت او نمیرود مثلاً اگر ششاد کسی را و ششاد خواهمید و او او هم جواب  
خواهد داد و یاد است و گریبان خواهد شد همین بی حرمی است و اگر ششاد کسی ششاد بید و دیوانه در بازار بی سبب  
ششاد و ششاد آب کشیده بد بر حرمت ششاد که نمیرود و مثال دیگر اینکه زید از خانه خود ششاد ای کاری برود و پیاده چو  
کو تو ای در صورت او بدزدی آفتابه کرده او را بگیرد ازین چه می شود گرفته باشد این را واردات اتفاقی و بدی طالع  
می گویند زید نزد کا ملاک و هم پیش نفس خود ششاد من نیست زیرا که مصدر فعلی نگذیده که گذشت و ششاد  
درین روز و ولد از نای افترای برین کرده بود که ششاد شوم با قیعدی کفایت کرد ششاد ششاد ششاد  
و دستان این احوال را بمن رسانیدند و روی شان قرار برین گرفت که ازین شهر بد را نیم با نیا گفتیم  
در بنیان شدن و در خنث قول فقری را قوت دادن است چون من حرکتی نکردم که او را در  
آن مرا بکشند یا بزدان بر ندیس تر رسیدن چه ضرور و اگر این پلا می ناکهانی باعث بقتل  
می شود مجبورم این را هم از تبیل جاری می دانم در مدقوق و مسلول یا مجذوم شدن آدم کنی  
نابت نمی شود زیرا که اکثر حرامزاد با صحیح البدن بر میزند و نیکو کاران مجذوم یا مدقوق یا مسلول شده  
می میرند چون افترای محض بود و اصل نیکت از ان بدیهیجات یافتیم ششاد که ازین خبر اصلا تغییری  
بر چه بر زمین و ترودی در خاطر نبود بعضی دوستان گفتند که بفلمان و جهان قیامیه نوشت گفت دل نمی آید  
که بر جوع بپرسم و ناگس کنم صلح عالم بیاورم فرستادند که ششاد من بیایید در شهر بودن شما مناسب نیست  
عزم کردم که فدوی را بطور خود باید گذاشت تا هر چه بشود ازین تحریر غرض این است که سرخ و راحت دهم  
و شادی برای ما و ششاد تا در قید حیات گرفتاریم کاهی خوش و کاهی تلوم از طرف خود قصد صلح می باشد ششاد

بسم الله الرحمن الرحیم

قصه

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحيم

که نخواهیم نزد چون دنیا بایست ازین شرفه که صاحب والا جناب بحال شهابه زبان است بسیار خوش  
 آنوقت بخت و جانشی و معلومیت شمار و دیگر فضل الهی شامل حال خواهد شد ما هم از جنابا امید و فیض خواهم بود از  
 اطلاق حمید و لازمان شریف توقع قوی داریم که بسوگ نمایان شیش امید آمدن هم بعد از آنکه روز بروز از ظهور  
 آمده ام و در ویکه آدم است بخط سقیم در آو تانی آقا صاحبان رسیدیم شب عین جالبه بر دم صبح در شاعره فرمود  
 هم که از شاعره بهر خاستم از باعث گل لای که باران شدید باین بود باز عین جابا آدم چون آخر شب هم باران بود و این  
 تا این وقت هم کاهی ترشح باریک کاهی باران پر زور و شوری بار و حالا اندکی استاده است هنوز زمین جابستم شام  
 فردا پنجاس می آیم غریبای مشاعره حال غظه که امروز برای شما نوشته شود و با هر سنگه که حالا بگو و ککار ام شهرت دار  
 درین روز از این بخت میس کف و ستنش خود بخود از دوسب جابا چاک شده است و در هم کرده کیش پیش ما بود و در زبان  
 نزد آقا صاحب مختار حضور پر نور فرشته خلاصه جدی از ار کشیده است که چو کیم قلم بر میزنند و درشت که یک سطر هم ننویسد  
 من با جازات او بندگی از طرف اومی نویسم حالا لازم این است که شمار تفرقه شخص استفا کیفیت حال قلم خود  
 از دریافت این خبر برای او نویسد که خیلی محبت باشد و از زیاده خیریت ایام دولت بکام باد و در وقت  
 مخفی ماند که خط بخت نظر رفته است و چهارم شوال ششمه هجری بتاریخ بست و ششمین شهر صدر رسیدن سر و ستا  
 بکمان باشد و رشکوه آباد بود و از خط حال دریافت شد که بعض عوارصن جسمانی قطع الله صلهما مانع حرکت  
 کردید الحمد لله که آن بلا از سر باز گشت و بمنزل مقصود رود انکی اتفاق افتاد و حالا بر سر نامه خط آنچه شما نوشته  
 نوشته خواهد شد بیشتر مارا در رسیدن خطوط نزد شما زد و بود و خیال می کردیم که حالا باین نزد رسیدن  
 صورت نخواهد بست لیکن از عبارت شما که برای عنوان جواب کتب خود قرار داده بارقم نموده اید الطمینان کلی حاصل  
 یعنی زود و در خطوط از طرفین خواهد رسید و ریوا لا خط شفق بکرم محمد و می تاج الدین حسین خان صاحب بجهت  
 آدمی که بنابر دریافت چگونگی آقا صاحب مخدوم مخلصان آقا محمد صادق خان صاحب آن بود و بقیه رسید و در خط  
 پاره از احوال صاحب هم زبان قلم سپرده بود و نداد تحریر خان صاحب ترا و در صاحب الا جاها از شماراضی است  
 اگر دستش میرسد بسوگ نمایان می کرد و جای شمار دل و است بشرط دستگاه یقین که باز هم با و فرماید خیرند  
 مقوم شماست زیاده از آن بشانه بدعای کسی خواهد رسید و نه سعی شما و سفارش دیگر می لیکن راضی بود  
 آقا از نوکر باشت فرید خوت اوست زد و گردن صدر و سپهر کرک مناسب نبود این را و اما در عالم بختی ریا  
 با آقا نوکر را این رفتار نمی باید عنایت طلبس برای قیام دریافت شد خدا مبارک کند شاید در خط  
 شفق بکرم سوا القلم اتفاق شرم باشد که بجای صد و صد نوشته بودند و طلبس هم بعد ازین مرحمت شد  
 بعد درین پوری و بگویند خبر صمیم باستان رسیدیم باشد یا همه مطلب با بحال ایجا حواله قلم کرد و نیز بحال هر چه  
 خوب شد آئین خدمت خواهد کرد حالا شما یک تنگ تحصیل از شما اید بعد ازین بشرط شمول عکبات از و حوی حلال  
 خواهد شد خدا هر چه بد بد بخت بد بد زیاده خیریت خرد و کلان این جوئی و آن جوئی جایت و سدرست اندر دگر و گ

اولین

خوشی

فوت

بر خداوند

دو گردن

الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين  
الحمد لله رب العالمين

آنکه در عرضی نماین بیدارم بود که آنروز و آنوقت قصد رفتن شکوه آباد فرست نمودم والد ماجد شما بعد از طالع این عرضی سکوت  
کردند و منتهی که رفته نشا غمزه فایح شدم گفتند که برای خوابگاه آمدن خطه منی ضرورت که من را بجای من فرستاده است  
باید دانست که من منی بر کایست فاعل از افاق می مانند مراد آن غور است چنانچه من فرستاده است دارد و فاعل  
فاسق و فاجر گفته می شود و فاعل را که باین صفت تعجب باشد فاسق و فاجر می گویند و بجای اراده و غیبت لفظ فاسق  
می پذیرد یعنی بر هم خوردن اراده غیبت جناب امیر المومنین صلوات الله علیه میفرماید عرفت بری بطن الفزاع یعنی  
شاهنم خدای خود را بر هم خوردن اراده می خود رفت ۵۹ خوابگاه امامی صاحب سلک الله تعالی و روز رفته بود  
و کما حق فیتر دریافت کردید البته رقبای ترک خالی از مزه نیست برای اینکه خواندن را از ان لذت دست آمدن  
نوشته شده و بیشتر این حرکت پایای عمومی شش است آدم برادر دیگر تاریخ بفرماید که کثیری شب گذشته کجای  
خوانده خواهد شد چنانکه کعبه منی جدا جدا خود عرض باید کرد که برور کیشنه رستم برای مسند خوابگاه فرستاده و پوشیده نهانند که  
دو کجای زیاد از سه آدم که می از ان حاجی که بلای صاحب هستند خوابگاه بود خلاصه اینکه فدای کجای میر بود  
و زوجه اش زعفرانی پوشش خوابگاه شد و تاریخ است و دوم رستم صاحب بعل خوابگاه آمد و فدای آن جناب شد  
یعنی شب است و تخم مجلس عروسی مرتب خواهد شد ۶۰ خوابگاه امامی صاحب سلک الله تعالی امروز که  
چهارم شهر حال روز خوشینه است پیش خمیطون بعد رسد روانه شد و دیگر چیز نام مثل کبوتر خانه و باو پیچ  
و اسباب پیچ رفت و در آنجا کوچ است لیکن رخ خمیطون گفته نیست رخ آباد است شهر این است  
که برای انتظام بر که سلطان پور و تهر و عمال میر و ندرشاید که مقام در اینجا اتفاق افتد بعد از ان کبوتر و دوزخ  
صحت دارد و نهایت سفر تا بر تابه باشد که است کرده از سلطان پور انطاف است در هر دو صورت توفیق پیچ  
خواهد شد چرا که این طرفها شکار نیست و هر دو مسوده عربیه را فرود آورده ترجمه خوابگاه کرد بعد از این میرسانم ان شاء  
نقل طرف این است که شخصی از اینجا میضین آباد وارد خانه میمان آفرین شده بود از این می پرسید که سوا می تو در آنجا  
نام برآورده است گفتم از من همه صاحبان بهتر اند گفت شخصی تعریف خوابگاه امامی سیکر و جناب هم شریانشان  
فرموده اند گفتم من هم آواز کمال ایشان شنیده ام نه خود ایشان را دیده ام نه تحریر را گفت من دوسه رفته  
برش خود را هم طور ولایت به از ایشان کسی نمی نویسد لیکن آن قبله در طرز قدیم کتابی استخوانده و تمام شد نقل خدا  
بارک کند ۶۱ خوابگاه خواجهکان سلمه الله تعالی خطاست نظام قوم و دوازدهم در لطف عرضته بزرگوار شما بفرست  
شأن رسید از طالع آن دل بسیار خوش شرفین صاحب خالی از فائده نیست ان شاء الله العزیز بزرگوار کلمه نوی آید باین  
باجان خوابگاه رفت و منظور خوابگاه را جمع باید داشت این برگه از انزل بنام شما مقرر است انجا هم یک کس از دوستان  
باشند بود از آنجا که دوستان رجات آن کلمه اند که با کونجی بپیرای با کلام خلی رابطه محبت دارند و حال کنونی قوی  
ان است شما خوب می دانید اگر چه کم گو است لیکن زبان را پیش می توانم از هر حال اخلاص من و شمار و ظاهر است  
بجزیت خطای اقا صاحبان این وقت فرستاده خواهد بود بعد از این خوابگاه خطا را و کلام فوسف مرده که نوشته ام فرستاده

بنی  
مضاف  
کریست  
رشته  
فصل  
حضرت  
کعبه  
روحه  
کعبه  
رشته  
شکر  
بر  
یعنی

بسم الله الرحمن الرحيم

لا حظ باید کرد و بدست آقا صاحب کلان را قدری صلاحیت از باجست اعمال میردات در عده معلوم می شد این  
در عده استحقاق است این المینیان را از موقوفه آستانه آب کوشت بیستان می در موقوفه آستانه امامی صاحب  
سنة الله تعالی و در قطعه نیمه کل اسمی الذی بعد شما و درین در خصوص احوال عیال قطب الدین صاحب مفتی و عده در  
امروزه صبحی که میر نصیر الدین صاحب خدمت فرستاد باشد میر سید و و سر باز است ملازمان شریف خطای و الله خود را  
بعد مطالعه بصبح در گرفته داشت خط خالی و آنه نمایند و عیال قطب الدین صاحب بگویند که بعد مطالعه این خط را نیز از این  
نمایند و دیگر آنکه شاوخب میساید که من خود صاحب را از دادن کتاب بروم منع می کنم لیکن من میر نصیر الدین صاحب  
دوستی من از برای احوال روشن اندوختن کی چار شربت را از من بعت رسانیده می خوشبخت که کم کم هایت درین پیدا کنند  
برای صحت نمودن درین و در یافتن عبارتش تحت تصنیف شما که خبر بر نوده این خواهند جای اندیشه است  
لا تامل حال باید کرد لیکن چون آدم پیش از این شناسید آدم خود همراه آدم میر صاحب معوج که و باید فرستاد اگر چه بی ادبی  
آدم هم خدمت خواهد رسید و رفته مرا شما خوشتری شناسید در صورت احتیاج آدم هم نیست تصنیف هم برای  
که کسی من بر دار و الحمد لله که مردم را احتیاج تصنیف آن صاحب از قدرین کتاب از کسی درین نیکم لیکن در دادن کتاب  
غیر بر کس ازین اهل تامل میرود که بعضی اشخاص پایه سیاط را ملاطفتی کنند برای این میر سید با محمد میر نصیر الدین صاحب  
ترکی که تصنیف صاحب ابی تامل باید داد خواه خواند خواه نقل بر دار و در اداب کوشش از طرف شما بحضور  
و آن صاحب را نیز از حضور و عارث است و آن صاحب لایم میرسانند و میر اکبر علی هم و نراج حضرت فضل الهی  
بصحت کار دارد در وقت ۶۲ دور و سیه برای آن زن کویر میر سید حواله آدم میر صاحب باید کرد که به دیانت میر سید  
آخر جمادی الاخره دور و سیه دیگر نزد صاحب پدر رسید و برای هدیه العزاد و بار آدم و رفته بود و مرا جمع صاحب  
یکبار دیگر بار بود و دیگر در جواب فقه بادم مزای مدوح سیده شد و وقت بیواری خواهد بود و تحمل که تا شام کتاب  
اگر می آید صبحی میر سید الله که میر خان هم دوسه کهری روز بر آید خواهد رفت انتظار کتاب خواهد رسید و اگر می آید  
خواهد رسید باز فرستاده می شود لیکن شما در خطایچه نویسد اگر خواهد آمد بر سر نام این فیدر خواهد نوشت که هر  
هم فرستاده شد یا بار چه عده دخل لفافه خواهد کرد بعد تحریر رفته کتاب هم آمد باید گرفت و عیال امامی  
بیاله شربت اما نزد صاحب فرستاده شد اگر شربت بادم مولوی حسین علی صاحب آده باشد این بیاله را بخورد  
و نیز صاحب برسانند که دخل شیشه سازند و اگر نداده باشند بر جیم یک یا حسین یک بگویند که خانه مولوی حسین طلب  
رسانیده باید در ذوق سیه بهر بالای بکله خواهد نشست اگر اتفاق شترن می می شمارا سوار کرده برای  
خوام برود و در مکان آقا صاحبان نیز خواهد نشست مکان مولوی حسین علی صاحب همان خانه مولوی صاحب  
است حوالی دیگر که گرایه بود و از آن دست بردار شد در وقت ۶۳ خواجہ امامی صاحب لکم الله تعالی و عبارت  
که ترک بود یک لفظ از سب مجمل غلط نوشته شده بود و عبارت مذکور این است که شنیدی خواجہ قطب الدین  
کشمای فقط درین مقام صحت دارد و انکسای با کاف فارسی که مخایک برای چه دیگر آنکه فردا اول روز

رقم ۶۳  
رقم ۶۴  
رقم ۶۵  
رقم ۶۶  
رقم ۶۷  
رقم ۶۸  
رقم ۶۹  
رقم ۷۰  
رقم ۷۱  
رقم ۷۲  
رقم ۷۳  
رقم ۷۴  
رقم ۷۵  
رقم ۷۶  
رقم ۷۷  
رقم ۷۸  
رقم ۷۹  
رقم ۸۰  
رقم ۸۱  
رقم ۸۲  
رقم ۸۳  
رقم ۸۴  
رقم ۸۵  
رقم ۸۶  
رقم ۸۷  
رقم ۸۸  
رقم ۸۹  
رقم ۹۰  
رقم ۹۱  
رقم ۹۲  
رقم ۹۳  
رقم ۹۴  
رقم ۹۵  
رقم ۹۶  
رقم ۹۷  
رقم ۹۸  
رقم ۹۹  
رقم ۱۰۰

تاج الدین حسین خان و آخر روز بخانه میرزا علیخان خواهم رفت پس فردا نهایت بشرف و اوجایم آیم زیاده عمر درود  
نسبت یاد رفته ۶۵ خواه امای صاحب بحر و دین این رفته نرو غیر بایند و یکتیم هم بهر ایدر که اندر و زور  
موقوفت این وقت که باران میر صاحبان برای خودی بزند و الاسوار می میر سید چون را به شکست میاده باید آمد  
از خاص و میر صاحب شهادت اتفاق بد و لغات شاد و انه خواهم شد امروز وقت شام وقت آمد موافق طلب میر صاحب  
آقا صاحبان برای خواندن خواهد آمد رفته ۶۶ سوده اصلاح شدن می رسد باید گرفت نم هم بهر می هم آید  
و قیده خواهد شد تحقیق خواهم کرد و دست خدا که خیلی خوب نوشته اید و بکار این که مرزا شفیق امروز میر و دوشه کتابت  
از و بکیر می نشود که در بریشانی حواس رسانیدن آن فراموش کند و برزغانی باید گفت که در خطای علی صاحب حسین خان خطی  
سر بسته است آنرا برسانید و بانی را بدید رفته ۶۷ خط فقیه و خط آقا صاحبان امی قاضی صاحب رسد روانه باید بود  
و یک خط دیگر است که لغات آن معرای محض که نوشته شد این گرفته بود یکتیم سر بسته نزد خود نگاهداور و بد وقت که بخوانم  
بیکرم و ن دو سه کبری دیگر اینجا هم بعد از این می آیم خارش بی پرخت تراورده است افسانه و غفران پیری تصنیف  
میر سید باید گرفت رفته ۶۸ خواه امای صاحب حکم الله تعالی عرضی پس بر امان علی صاحب سید بنایت بود و کعبه  
باید کرد که یکبار زور می شد زاده نصیر الدوله باید بود و اگر بگویند که عرضی شخصی که کوکرها و بنایند و ستان و دولت است  
قبیل و کعبه آن وقت بر شد زاده و بگویند که این شخص خاثر از قدیم و از سید پشت کوا را و حایف دولت است اگر بعد از این کرا  
کردند فهو المطلوب الامحوریت عرضی را بطرف ثانی در خواهم کرد و ن اندر و زور شانه سبزی خورم و طعام من میر  
رفته ۶۹ خواه امای صاحب حکم الله تعالی واری بخدمت میر سید بلا تا امل سوار شده باید آمد و میر کلمه مرزا اجماع  
پیر مرزا جعفر صاحب حواله میان حاجی کرده باید گفت که این کاغذ انوکشیت هر کس که رفته فلانی بیارد و با و باید داد  
رفته ۷۰ خواه امای صاحب بناید که در جز و دان بن جز و نور که تا ویر و زور و نیم و رف از ان نوشته شده است  
در میان اجزای نته تصنیف دیده و بر آورده و اول رسم بکنید که همین جا خواهم نوشت اجزا این است که امروز جعفر  
خلاف عادت بنا بر ضرورتی علی صاحب طلبیده اند و الار و زوجه بدر باز می نشیند و فیک من سیدم ایشان از مردم  
بودند مایس خاطر من چاک کبری نشسته و فرخ و از ایشان هر خص شده بخدمت آقا صاحبان آمد عرضی صاحبان  
این است که تا شام اینجا بنام و در بصورت بیکار نشستن فایده ندارد چیزی باید نوشت رفته ۷۱ نازه این که شخصی که  
یعنی پهلوی زبان هندی در حضور بر نور خاں بعلی دام اقباله عرض کرده بود آن لغز غریبوال بوده است که آن کد  
چیز است که هر کس که چار حرف است هر گاه بخوف از ان دور نمایند همان چار بماند و اگر در حرف بخند و شود همان چار  
بماند و همچنین اگر سه حرف دور نمایند باز همان چار بماند و اگر چهار دور نمایند باز چار بماند و اگر پنج حرف بماند  
که هر چند تو متوجه این چیزانی شوی لیکن یکس خاطر من تلفت شده این لغز را دریافت کرده بنویس چون خاطر  
خان موصوف غرض است بنال قسم همین که اندکی فکر کردم مطلوب بدست آمد معلوم شد که پهلوی مذکور عبارت  
از چار و است زیرا که هر گاه یک حرف از ان دور کرد شود چار و باقی می ماند یعنی ال هر گاه ال از چار دور کرد

۱۳۰۷  
رفته ۶۵  
رفته ۶۶  
رفته ۶۷  
رفته ۶۸  
رفته ۶۹  
رفته ۷۰  
رفته ۷۱



[illegible]

افشا

شما که قائم مقام پدر بزرگوار خود هستید رسانید شود لیکن من منع کردم کفتم در عالم اتحاد انعام مضایقه ندارد در پیش  
پوشیده نهان که خط شما امروز که غصه صفر است بمن رسید لیکن چون من از دیروز باز حضور آمده ام و هنوز و کبکری بر یکس  
نزد بود که بهیچ از نخاس این خط و عرضی که برای جدا نمودن خود نوشته بود پیش من آورد و دیدم که هر کاره خط خود  
امروز رسانید و دیروز ظن غالب اینکه دیروز آورده باشد خلاصه این عرضی جواب همان خطوط است که بستانده است  
مجموع این طرف رفته بود زیرا که بستانده بودم شما این خطوط را نوشته ای اصل مضایق مرقومه بمن نشین شد فی الواقع  
فرستادن خط تقصیر بن فوات مرقومه منفعول اسمی مرزا ابوالحسن خان دیوان وقت تحریر خط تقصیر از خاطر من رفته بود  
حق این است که اگر من نمی نوشتم سوای بزرگان شما که از طرف من ممنوع بودند و خود هم مناسبت استند و کبری جایگاه  
آنچه از نو در لطف افای قدر دان ملک خصال در حق خود نوشته اند یک سر و کوب و سخن آرائی در آن گنجایش ندارد  
اگر صفات حمیده صاحب الامتاق طایفه العالی کوش ساسان را نمی نوشت فتن شما که دوا می داشت الحمد لله که فتن  
شکوه آباد اصلی نداشت و این شهرت بنا بر مصلحت بود و بشیر و شکر در دهن عکله که خاطر ما را خوش کردند با قریب خود فتن است  
که مورد عنایت باشد با و چوبی باین صفت که طعام انگیزی و بند و ستانی بر دوش و بپرد و بغیر ازین که بستاند رویه  
مشابه برای او قرار گیرد و راضی بقرین پوری نمی شود و حق بجانب است چه اگر بجای او دود و باوری نوکر کرده شود  
هر یک کم از ده و در سفر تنگید و پس این بیچاره که یکدوم پیش خدمت هم خواهد که داشت و در سفر چگونه کم از بستاند  
خواهد گرفت خلاصه آن با و دوی که اول مقرر کرده بودم بنظم آباد رفت و خوب شد که رفت برای این که بسیار بد و زود  
لا تق امر انجوده است و حق برادر مقتولی بدست آن بود و هنوز هم بدست لیکن بچاه ساله بلکه از بچاه هم متجاوز است مختص صاحب  
پسند کرد و بد بهر کیف شما خود بخوبی صاحب الامتاق عرض بکنید که اگر مشا به با و چوبی مع پیش خدمتش بستاند رویه  
مرکز خاطر و الا بایش من باین صفت شخصی که هر دو طعام خوب بزد بدست آورده روانه خدمت عالی سازمان باد و  
جدا جدا بهر هر صفت بد ده رویه راضی کرده بفرستم این نوشته ام بحضور عرض کرده هر چه بفرمایند باید نوشت  
زیاده خیریت رفعت سواره اوج معانی و مهربان نکته دانی سلک الماس خط و دیگر اسمی عوض صاحب و جواب خط  
ایشان که امروز در خدمت سبحان علیخان صاحب رسیده است می رسد این را هم که هم خان باید و بدترین است که هر دو  
اسمی ایشان در خط فخر پیچیده بادم مذکور بهر سید و دیروز دستار و دوش و شیشه و پتول استم در مکان میراث خان صاحب  
باقیان بدر و سوزنی صاحبخانه دود و دستار و یک پوش از دیگر آومان در دوش و بخواه صاحبی خان بگفت که مسوده  
خود را احوال حاصل رفته نمایند با و دیگرش علی عمل نماید و امر و نکته خراست در باغ مرا حاجی سیر مرا بصره و بچاه کین  
میدان گفت پیش خود که امر و نکته بصره را درست نمی نمودن برای آن که من می گفتم لیکن هنوز حضور کار است معلوم نیست  
که مفردات آنرا که خط کردید و در مصداق چند ورق باقی است خط فایده صاحب نیز فرستاده شد باید که آن خط اول خود را قلمی  
روان کرده شاید با بزمین خط که حالا جواب این عرضی خواهد بود روانه خواهم کرد خلاصه خط انصا جان هم در خط خود خواهد  
زیاده خیریت رفعت صاحبخانه حاجی صاحب دریافت نمایند که دو خط تقصیر سفارش امیر علی میرسد شار الیه را

رفعت

افشان هم آدم  
نوع دوست بزمین

رفعت



به وقت خوابند پیش خود نگاه میداشت تا وقتیکه دیوان نزد صاحب رسید و وی بسیار ای صاحب بای بوالصواب  
 قلی و ایامی بر در و انداخته صاحب محمدم غایت خواست که دوده روید از دیوان صاحب گفته مرا هیچ خوبتر از این  
 که بدو خوشی بخاره رسانیده شود و زیاد و خیریت **قصر** مخفی نماند که در روز جمعه به عیدیم شبان بود و حضرت مطهر  
 دستور و لطف عرضی بهمی جناب قبل و کعبه منسبت و سلامت آمدن خان صاحب شوق اندر گرفته و همان نماز بودن نماید  
 یک شب در اینجا و عنایت صاحب الاجاه و طلبیدن بول برای چهره نوید تازه که خداوند کار سازد و دشمن منصف شود و  
 رسیده سر و ساخت دعوت خان صاحب مع خدمه و رفقا از واجبات بود آنچه میل می آرید یا پسندید بخت و بوی  
 که از کل صدمه برک بدماغ شما رسیده است شام کوشش مردم شتاق است بمنم کی و مانع آنند و مرا مظهر می کند و عذر یک  
 در خصوص عدم ارسال مبلغ تنخواه در عرضی نوشته بودید بجا بود و خوش از یک در صیافت و دوستان شفیق بمحضت این  
 رفتن شکوه آباد خانه خراب هم غاری در دل می شکست الحمد لله که این بالا از سر برآید از اجازت تازه این که روز غره شبان  
 غلام خان صاحب جدناج الدین جسر خان صاحب بر حمت الهی بویستند آنچه از مدتی آفتاب بام بوده البتة این  
 همه صاحبان مانی بعل کرده اند شما نیز خطی من این لغت بخدمت خان صاحب شتافته ارسال دارید که رسم دنیا همین است  
 و عذر بخیر خود نیز این واقعیه بوسیله تمام شدن مطلب بیشتر نوشته بودم که مادرین با یاسی قبل و کعبه مع فرزند احوال  
 و انتقال خانگی در حلی نو تمهید اقامت گرفته و خیر است که زوجه میر عبد الله نیز ما بخار بود و خواج عبد الله هم شاید ما بخار زنده بود  
 حالا حقیقت حال برین سوال است که هفته اینها با شتیاق عمارت نو و طمع هوای خوش در اینجا مانده بعد هیچ شش روز که برآ  
 و در روز برای فرستادن کشتی نیاز خطر کنیاد و در باخرو دکلان اینجا آمدند بعد حصول فراغت ازین مهم والدیه میان کو  
 باکو لا و امجاد خود بجای خود مراجعت نمود و دیگران خود را از رفاهت شان در دیدن رفتند که ما مجبوریم آن مکان بمانیم  
 نمی رسید تا وقتیکه اینجا صاحب اجداد پیدا نشود و محلی را نمیکند ایم قبل و کعبه ازین حرف تازه گفتند که خواست همین جاست  
 بعد ایم بارش عمارت مختصری برای خود میسازم این قدر مبلغ از کجا بیارم که برای هر یک جدا گانه عمارتی نمیکند بمانیم  
 بعد برنگال باید دید بعل خود و تنها والدیه میان کتوم فرزندان اینجا است و بکرو وضع و نیز بیت از اناست و در احوال  
 کوچک بزرگ همین جایی باشند مرضی قبل و کعبه این بود که بعد تعزیر فرقتن جمیع امکنه که بعد بنگال تسو است اینجا  
 بروند و روزی نواب شمس الدوله بهادر در خلوت گفتند که بای خدا از و تر ما بخار و دیدن زیر که طبیعت منور که ما تویم  
 مسادا اینجا بگذرد که ایشان خود در شهر می باشند اینجا هم سیر کاهی ساخته اند که کاهی مع بقا و عیال و اطفال اند  
 یک روز و سیر بر بند و از شخصی نقل کرد که یک چاره حلی ساخته بود لیکن هنوز از باعث خوست ساعت که بخومی برای  
 منع کرده بود در شهر متوقف شد از بد قسمتی او روزی سواری از انظر که شت آن مکان را خالی از آدمی دید و بدو پیوست  
 که این خانه را که ساخته است مردم عرض کردند فلانی همانوقت سکین را بر طرف کرد و قبل و کعبه مجروح است  
 این حکایت فردای آن روز رونق افزای باغ شدند و شب روز ما بخار بستر شد و دیگر که اقا صاحبان شتقت از  
 از چهار روز و پنج شب سابق شما نوشته نزد من فرستاده بودند و لطف بهمی کاغذ میسراید این برسید آن

بسم الله الرحمن الرحيم

رقعه

رقعه

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

باید نوشت لیکن کاغذ قدری طویل و عریض باشد بر قهوه و اگر کفایانید و زریه برای من بار چه کوی کافی است و اگر کوی کافی  
نیست و عاریت اندکی از یکباری فرزند بلند و خیل مشوش می باشد باید دید چه می شود و بر سر نه عضی لفظ اعلام خواجه امام  
بود معلوم نیست که این غلام شش ماه می شناسد یا نه سابق ازین برای یاران آنها بود و حالا گفتن چه فائده یا در حیرت قفس  
منشی حریری مرتب و لودوی حیان منزلت سلیم است و تعالی بعد از زو با مخفی ماند که امر و کجیم شهر حال است صحیفه محبت طرا  
رسیده جهان جهان نشاط باین مشتاق ارزانی داشت بر عنوان مکتوب شاهر قوم بود که شاید خطبه دیوان رسیده  
والا با ترجمه میر سید آنچه گمان برده اید مقرون بصحت است اگر با عی منتظر میر سید ترجمه آن نوشته می فرستادم معلوم است  
که خط مشعل بر خطبه در ذاک فرستاده بودید یا بدست آدمی که باین طرف می آمد سپرده اید اگر در ذاک داده اید بر رسیدن لیل می  
برطف شدن آنست یا غالب شدن سبب بر تصدیان ذاک و بر دو صورت از آن می آید پس باید شد و اگر این هر دو علت پیش نمی آید  
که بر سیده بود و بچوبش نوشته شده بود و اگر تفویض شخصی که حاضر لشکر بود و نداده اید بعد از این خواهد رسید چنانکه آن فرستاد  
بعضی غرویات چند می دیگر در شهر توقف و زریه و یا در راه کدام مافی پیش آمده و تضرع را که خطبه فقیر میر سید ترجمه شد و بخت خواهد  
تمام شد این مطلب آنم بر گفتگوی دیگر خطی که موقوف خط خانی خان صاحب قبله میراث است و خان صاحب فرستاده ام و بصاحب  
رسیده رسیدنش را عجیب به است بر شش این است که خان صاحب زکریا بن این خط به دست شان رسانیده ام و دو خط  
نوشته بودند که منتظر احوال خود که هر روز می نویسد و آنرا در ذاک سپرده بودند و در همین منزل است و چنانچه رسیده بدکان  
مهاجر فرستاده از اتفاقات عباد و اسد خان مال خان صاحب خط فقیر را در خط بهندی موقوف کرد که با بصیاط نام برسد  
یا بهو واقع شد چون قاعده فرقه مهاجران است که خط بهندی بهار ابد جمع شدن روانه می نمایند یک میثودی را زودتر روانه  
می سازند اینجاست سه چهار روز بدکان مهاجران ماند و در چهار روز به کار بهار بن بکهنو رسید و آنجا رسید و خداوند که مهاجران  
چه وقت با گرم علی خان صاحب بزن خان صاحب خبر کرد و بالکل اگرم علی خان صاحب خط بهندی که بر سر خود دار کار کار میر محمد تقی خان سپرد  
اگر فرستاده باشد فو المطلب و الا عندش را در جوی ایل گنج فرستاده باید بطیبه و دیروز هم خطی در لطف خط خان صاحب  
فرستاده ام آنرا هم بر سر خود را بر سر رسانید یا صاحب خود بطیبه در قفس ۸۱ منشی با غت نشان نخله بستان بار  
براعت توانان سلیم است تعالی بعد از زوی ملاقات شریف و تصور و بهای خوش در شب همتا بالای بام و حظا بد  
از قلیان گوش خواجه وزیر خان صاحب ام لطیفم واضح باد که دیروز هم در قهوه طبع زاد صاحب ملاحظه نموده با ترجمه باین  
دو شیرین در قهوه خود همچنین در لطف خط خانی خان صاحب قبله میراث است و خان صاحب خط بهندی که یک روز پیش از  
این خط به دست برسد یا اینکه اسب بعد مسافت مکان خان صاحب بخاک در رسیدن آن در یک شب به دیروز نیاز نامه به  
والد ماجد صاحب نوشته فرستاده شد باین صورت که خط در ذاک اگر زری روانه شده نزد دیو خان صاحب خواهد رسید  
ایشان بغاضی صاحب خواهند رسانید اگر جواب می آید نزد صاحب خواهد رسید لطیفه شاد بدم یا دوی کنم و می خدمت بفرمایند  
هم آن لطیفه را اگر اجازت بدید بوسیم احوال لشکر این است که هنوز جایک است است کوچ شنیده نمی شود شاید  
ناخراخه ریح الثانی بکهنه متوجه شوند این قدر است که ازین زمین بغاضه یک گروه بیشتر رفته خیمه می زنند زیرا که



1780 24/10 16/11/18 10/12/18 29/12/18 1/1/19 11/1/19

100-443887-100

که برای ضایع کردن بر ابرو خود در سبیل سوختگی باید بود و این هم وعده کرده بودم که ان شاء الله العزیز این بار نهاری هم  
 برای همین بشمار گفته بودم که بجانب قبله و کعبه عرض کرد که یک سبیل دیگر طلبید الا برای ما مردم کبیل که یک سبیل کافی بود  
 سید محصل درین ایام که میل نزدیک شده بود آدم اومی آمد و دوسه روز پیش ازین که برای عیادت پسر خان بنور زنده بودم  
 باز همین قصه بود و از سر وعده شد بر روز شام پنج خلل در رفتن واقع شود دفته و اصدۀ این ساخته پیش شد  
 بصاحب هم که احوال حرف میل بهو ام زبان نباید آورد و شام گفتند که هرگز نبلطام از زبان برنی آدم صورت این است گفت  
 از رویکردار و گفتگو بودم که ای پسر شما و با ایل و عشقین علیه السلام که صورت میل های لکنه ندیده بودم از رویکردار و گفتگو  
 عبدالقادر خان و زلفای ایشان و در این شهر زند و درین جبهان شدند یکبار برای دو کهری وقت عصر و میل  
 آهون و یک نفر تالاب میان فتح علی رفته بودم و این همه کردنها یعنی بمیل بهو ام و سوختگی که در گوشت و گوشتی  
 که اتفاق رفتن شد از دولت عمو صاحب شاهواجه امیر خان علیه السلام قتال و دلداده شاست که همیشه مرا غضب میل طون  
 کامل هر دو بهادار و بهر آن آوردند که من هم در سبیل تر کبیل بن صاحبان می شدم و ایشان هر دو صاحب تابع  
 رای مرا داخل بودند و شادمان روز ناصیه بود و در صحبت مردم که می شنیدند حاصل آن پسر که مشتاق میل است از در  
 خود را پیش من رسانیده شب هم من جابو و مجبور از نخب که نه با همراه این طفل رفته به خواهم کرد و اقا صاحبان را که نخل  
 بجز رفته است راضی بهواری بواله ساخته ام هر دو بزرگ با بس خاطر من زهر خور کرده و بواله از خانه نیک و اگر کشیده  
 طلبیده و جوره که ابران پیش خود داده اند و تاج الدین حسین خان عذر در ویش کرد و این بهانه نیست راست است  
 و این را هم خوب میدانم که جانب قبله و کعبه قابل تقدیر الهی هستند درینا این چیز نیستند می دانند که کسی که رفت باز می آید این  
 حرکات برای چه یکین از زبان مردم را نمی شود و زبان مطون می سازند و شما بفضل الهی میلها دیده اید و عاشا  
 کرده اید و هوای این بیشتر و تمجید پر بر و عمو می قید مثل دیگر بجا کاهی بی اختیار نبوده اید روح شمار و روح آدم بود  
 بلکه از دم چند قدم بشیر باشد که من بایس خاطر این طفل که از دیروز بگردن من چسبیده است میروم و اقا صاحبان  
 من تمام شد این طلب ان شاء الله العزیز وقت عصر هم می آیم رفته **خواجه خانقا** فخریه و سجاده نشین این  
 عقل و ذکا و سلسله اندال بعد تنای ملاقات شریف مخفی مانند که بنا بر پنج یا دهم شهر حال روز دوشنبه نوشته افش  
 و مسوده مرقوم بستم شهر مذکور و دیروز که دوازدهم روز دوشنبه بود صحیفه و دیگر مرقوم ششم یاد مسوده و دیگر هر دو زنان  
 رسیده هر روز ساختن خواسته بودم که هر چهار مسوده را ترجمه نموده بفروشم لیکن دیروز صاحب علم بهادار فیض آباد  
 تشریف بمذخر فقیرم در رکاب بودم ازین جهت فرصت آن نشد که دست بفرم از روز و مسوده فارسی ترجمه  
 نموده درین لغات مجید و دمای دیگر که باقی ماندند و ابایس فردا خواهم دید نوشته بودید که قرب بازنده نظم مستحکم  
 ازین که در راه متعلقه بنو مجبورم چراغ که چه خاک بر سر خود بریزم صورت این است که من این معامله را می فهمم  
 در تخریر شمار بقصورتی توانم که درین است که کارهای داکر رسانند و این چه حرف است خاک برف  
 دشمنان خود بر تیر و سر شمار من قابل تاج جواهر نگار میدانم دیگر آنکه من این بختی بختی بخواه امیر خان صاحب نوشته داک



در دوم ماه

برای حضرت

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

رقعه

رقعه

رقعه

این خبر عرض کرده باشد امر و این قدر با عنون بکنید که بر زبان نیاید هر چند میدانم که بر سرخ کردن ماسوق و قوت نیست  
 خود بخود کسی نخواهد گفت لیکن چون از قبیل سراسر نیست شاید تقضای بشریت در عالم اختلاط بر زبان آید که کلاه  
 از بخاری بهتر است رفته نیز اوج اقبال مندی خواهد اما مالدین خان عمر قندی دریافت نمائید که در روز  
 وقت شام چوبک رفته و یک کاغذ نرین بهر چند کس در رفته نه رسد که امانت نزد لطفی بکم بود آورده چون شنبه  
 آنجانیان از نزد عمو صاحب شاکه آشته رفته یقین کشت بلا خطه شما آورده باشد معلوم نیست که شاکه رفته بود یا نه  
 داعی شده باشد و الا عادت شما نیست که جای بروید و من امر و زوای دیگر شروع کرده ام چهار روز این را بجمعی نام  
 بعد از این آنجا آمده بنای آمدن خانصاحب خلق می گزارم و خود او حضور بر تو مجلس تعزیت امام علیه السلام است مجلسی  
 ارشاد شده بود که خواهد ای نمویسیه که فردا بر دو برادر خود چاکر کبری روز بر آید و اینجا بر سینه عمن کردم که خواهد ای  
 درین مجلسا که میروند فرمودند که این چوخی دارد که آدم و مجلس تعزیت سبیل شنبه حاضر نشود و دو خانه ماقعده نیست که  
 کسی سبب اصحاب که گفته اند خواه ای امای این همه تعصبات اردو اگر کسی بدو بگوید بهم غیر از چاکر که ایشان کار با جناب امام علیه  
 دارند اگر کسی بدو بگوید گفت نرانی خود را خواهد یافت یقین که مردی یافت این حرکت نخواهد کرد که علی رؤس الاشهاد  
 تبرک کند و از آدم نزول مقام شکوه هم نیست بهر صورت ایشان حاضر خواهند شد تمام شد سلسله قال و مقال با حضور  
 حالاً بشنود که فردا هر دو ذیل و دیگر سوار بهار ای آوردن مرثیه خوانان و کتابخانه و غیره خواهد رفت و در صورت  
 هیچ سواری خالی نیست که نزد شما برسد پس لازم این است که شما دو حاجت عبدالمجید و صیانه را بشنید و خواهی میل  
 بالای آب محو صاحب سوار کرده چهار کبری روز بر آید اینجا بر سینه آخر روز اینجا بر سره با و بالای قیل خواهد بود  
 فردا هر صورت آمدن ضرورت زیرا که حضرت خود فرموده اند و بر نیامدن گمان تعصب خواهند برد و سوگ این کرده  
 که مجلس رخصت باید آمد و در تعزیت کنار باید کرد و رفته رفته دیر و زود شما خواب بود لیکن بخت سعید طالع  
 حمیدی غلط بوده است ازین جهت که بخت موصوف است و سعید صفت آن و همچنین طالع موصوف است و سعید  
 صفت آن و ضابطه نیست که صفت و موصوف را یکجا مضاف سازند بخلاف فارسی که آنجا بخت سعید صفت آن  
 و طالع حمید صفت آن و در عربی قاعده این است که هرگاه صفت و موصوف را می خواهند که مضاف بخیری نمایند  
 مضاف ساخته صفت را بعد از آن ذکر می کنند و الف لام تعریف بر صفت می افزایند مانند بختی سعید و طالع  
 و الف و لام بر صفت برای است که در صفت و موصوف مطابق ضرورت چنانچه در بحث صفت و موصوف  
 شما هم خوانم اید و درین مقام هرگاه بخت مضاف شد ضمیر تکلفی است که از قیله بر آید معرفه شد پس صفت را  
 بتابعیت موصوف معرفه باید ساخت لهذا الف لام تعریف بر آن زیاده کردند این مقدمه را بخوبی در ذهن نشین داشته  
 آئینده در تحریر رعایت آن می کرده باشد و کاری که شروع کرده اید آنرا بخوبی تمام رسانید زیرا که فردا شما سوار  
 از دو کبری شب بیدار شدم و رخت پوشیده نماز گزارده بشنیدین و صبح آنجا خواهم رسید و شما سوار کرده  
 سواری حضور که بعد یک لمح خواهد آمد خواهم بر در وقت ۹ آن روز که گوشت کوسه بخرم و دستا ده بوم

بودم غرض من نبوده است که این چیز کیاب و قیمت غلطی است بلکه مقصود من این بود که در یک نیم آسار گوشت یکی توله  
روغن بود و با وجود قلت روغن این قدر چرب بود که گویا فی آسار از نیم سیر روغن هم زیاد و در همین گزارش  
باید کرد و در روز شاهر علی آمدن بود گفت خواهی حسین سه باو کرد و یک فلوس نقد هر روز میدهند و یک و سی که هر دو  
جستی غلام بدوم ماهه میرسانند از باعث وصول نشدن نخواهش آن نیم میرسد و سوا می این یکس  
که به از جای نمی آید بر احوال چپا رسیده و کم کباب شد آخر رقه بمیان اگر ام احمد خان صاحب نوشته دادم  
پنج و پیر دادند خدا جزای خیر دهد مقرر راجه باید که و مادرش خود بخود خسته بای خود زد و الا قبله کعبه  
چقدر برورش او مرکز خاطر داشتند بجلو دیز و زغال دیگر گفته خسته غزل و درخ توت زول بر سر است  
تجانه به آیین اگر این خانه خست پیدایشان ناقه نه و از بهر احوال ربلی میان کوشش من و تاله در است  
قربان عدل این دو یکم که حاجبا خلق از غمت لاک شد و تهم قضا سوزن برون میار میسجیا که تاله  
دست غم کسی گیر میام آشت اسی تنج آندار کسی زود بکشی که قط آب کوچه او رشت که یکس  
شاید زکویه غم زلفت گذارد بوی نزار ناه ختن بهره صبت که خون دیده ریخته و که گفت تاله  
شک آدم زد دست تاه این پیر خشت **فقط** معلوم نیست که مسوده گوشت آه که نوشته بودید و در دیر  
بروید یاسین جاذب خوش کردید و جناب قبله و کعبه امروز بخانه تعمیر الدوله بهادر رفته بودند و نامه هرگاه تشریف  
آنجای بر عرض می نمود صاحب باید داد و نقل این مهم تفویض بهت صاحب است و در مقدمه دعوت خان صاحب کرد و روز  
طی نشده باشد امر وظی باید کرد و هر چه حاجت حاصل شود باید نوشت که بعد از آن روز قرار داده آید و من باز چاره روزی  
بست که از شخصی من نشان داده و بر بی ریح است بعد بالمیدن و دردن گزنده نیست احتمال خواهم نمود و مقدرت  
شجره الانی هر قدر که خوانده آید اول تا آخر بطور خود و بر یکاری ملاحظه باید کرد و از آخر شب که حشر و داشت این غزل  
بخاطر رسید غزل ستم که تاله بر خان کاشش آموزم \* بروی خاک پسسل طبعیدن آموزم \* نه سبک کوشن جانان  
دول خودم هر دم \* جفای تازه به بان چشم بر زن آموزم \* عجب مدار ز بیتابی من شیدا \* که طوشتن خود را به  
آموزم \* بهشت بلکه ملک جواز از خود \* پیش کعبه چون بر من آموزم \* چنان باطل افتاده ام عادی شو  
که سوی برق و دین بخر من آموزم \* ابله بگردم مرضی و گر نکردا که \* باطل تعزیه انداز شیون آموزم \* قبتل  
ازیم آن آشتی نگاه مرام \* کشودن رک جان را بر زن آموزم \* **فقط** ۹۲ نوشته آید که این شعر مستطبت لیلی و پستانیت نگار دست  
که چه شاعر بود و در این بحکم \* چه زبانش باز روشن چک \* و صفت این است که این شعر مستطبت لیلی و پستانیت نگار دست  
زیرا که هرگز بوستان درین دین نیست بلکه در پیش این است فلون فلون و فلون است او شین است شعر نام جهان را جان  
ملک سخن بزرگان آون \* معلوم می شود که اتفاق خواندن بوستان در طبعیت نیتاوه اگر یکیت هم از آن کوشش شایسته بود  
میستیک که کلم است خرنیت هرگز این قدر خاطر رو نید و ز که کتابهای نظم سواد یوان شعر که قصیده و رباعی و غزل و سیر و درین  
ذیل است نوی می باشد و نوی از اینها در یک واقع می شود و در شعرهای مختلف الموزن می آید هر صورت این شعر که در شان است

در این کتاب  
نویسند  
و در این کتاب  
نویسند

حاج

نویسند

نویسند

نویسند

نویسند

نویسند

نویسند

نویسند

نویسند

نویسند

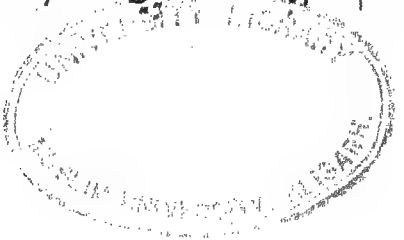
نویسند



اول صبح ثانی آن هم فارسی کسر واقع شده که معنی مستحکم می آید نه چهره وزن معنی شیش این است که هر چند در  
در کتابک است لیکن پیش از این طاعت دارد که بخیر روین خود تو اندر دو جناب قیل و کبیل که در پیش من هم می  
این شعر فرموده بود لیکن نه در مقام خوبی این معنی بلکه از روی شوخ طعانی مکتبی می گفتند که بعضی علماء این شعر را این  
می خوانند چو ریو ناین را و انوشی کرده بودم خیال رسید که شاید کدام شعر جوستان تعلیمین لفظ باشد که من غلط کردم  
از این شعر دریافت شد که لفظی معنی دیگر صحیح و آنچه منظور صاحب است این لفظ بر معنی آید با جمله طعانی شمایطه قضایان و از  
فقو و دیگر خبر نموده بهر سینه و برای معنی معلوم هرگاه من می آیم بخوبی نمی گویم که عرضی می بینم صاحب بقیه و کعبه یا  
که نزد فضل الله و له بهادر ندان وقت رفته می رسد صاحب مدعیه نوشته بودند که عرضی من اگر نزد صاحب نصیر الله و له بهادر  
رفته باشد که خبر انتظار جواب بشم و اگر هنوز من جایا شد چیزی در دستان آن توقف باید کرد که من خود اهل کتب و بیرون  
هرگاه از اینجا می رود من صدق خواهم شد یا بر اطلاع همین وقت نوشته شد ازین اندیش که من باید از او اجابت دادم و کعبه یا  
شوند و عرضی بصاحب داده برساند و طرف ثانی از تعاقبات مجنون بر سرستند و از اینجا دست خط من باید و صاحب می نویسد  
طلب کرد و در وسط از بودن او بخالها نگیند و بدین عرضی موجب چنگل نمی دردم شود و در **فصل ۹** احوال شاعر  
برین سوال است که چون روزهای مومنه درستان که عمر است و تا فارغ شدن مردم از طعام و می کردن مسافت تا اینجا  
و انعقاد پذیرفتن صحبت به بهری زنند ازین جهت صحبت به روزنه نصف شب کشید یا اینجا و از آنجا شده بود و چون  
با وصف خوشگونی بدستور بوده است تمام هم مهار که این سخن حرفه داشت و تواند فهم کسی نمی شنید لیکن من خود که غلام  
خوب گفته بودند و احوال آن کس و مادر معلوم شد شمار این برزخه جاننا که دست آورده که بیاید حرف بناید زد  
اینها عادت حرف زدن یا اهل بازار دارند این مادر فقیه اول عمو می شناید از آن پدر شایان یا یک ایند که کمال  
کرده می شنید و یکایک شبکی صاحب بخدمت افاض صاحبان رسانیده شد گفتند می شو که اگر شک نیم ایشان من جا  
بیایند نعم باید و بد خلاصه وعده در میان نیست آمدن و نیامدن موقوف طبعیت صاحب است و دیگر آنکه افاض صاحبان این  
عقرا ن بری که تصنیف شاعر فارسی است طلب کرده اند بدست بجز بهر سینه **فصل ۹** در روز و ظرف عمرستم رفقه کما  
آورده بود چون آنوقت صاحب در شراج بودند و یکدو کار دیگر متعلق او بوده است و آنکه کدام زن خدمتکاری  
رفت زن مذکوره آنرا بیک صاحب گذاشت معلوم شد که از اینجا که ام چه پرده داشته بود و بطلان رسید خلاصه خبر این  
بود که بر روز رفقه که صاف صفا نوشته بودید عبادش خلیل چیست در دست و در چپ و اصلاح صاحب سوده و صد و بیست  
و دیده شد از آن زن بزین وفاد و سلامت طبع و استقامت سلفه شاگ انهای صاحب به است بود و سوا می کرد  
که خط محض بود و معنی نسبت آن بهر حید علی زیرا که بر نو باین مصطفی تواند رسید و اگر برسد هم از قدرت الهی چه بعید  
لیکن بالفعل خود از روی او باین مقام نمی تواند رسید و الا تفصل شنود که این سوده را لا امارت لال درست کرده  
اصلاح از من گرفته بودند من میافتم و برای اطلاع من است ازین پیشان نوشتم که این سوده صاف شدن را پیش خود  
نگاه داشته ام صاحب من منقول عینه من خود از اندر کاخ دیگر نقل آن بردارم من بعد بخاطر رسید که آشنان تو

فقره

فقره





که در اول تحریر این رقمه میر محمد علی اراده آنحضرت نموده بود و در این وقت عازم شد و در رتبه رانندگی ایشان نمود  
 کتاب را از آن من خواهر آورد و در رتبه ۹۸ کاغذ خواند و ای من که در زیر دست خواججه رحمت الله عثمان فرستاده بود  
 اگر نوشته باشد از آن من کنی و الا این وقت نوشته بفرستید و این خبر و اشعار میان هر یک از دو یک نسخه کاغذ ساز  
 چندوی هم گرفته پس خود نگارید که بوقت ضرورت خواهم گرفت و خط و الد خود نیز که ای من بود گرفته بعد مطالعه  
 بشوید یا بدید یا هر چه بخواهید و عمو صاحب خود را بگویند که سه غزل از غزلهای قدیم خواججه رحمت الله عثمان ببرد  
 که در شماره خوانند لیکن بکار خود هم از زبان خواججه صاحب موصوف بشوند **رغم** از این غزل شما معلوم شد  
 که طبیعت شما سوزن و دلتان سبک است لیکن بسیار متوجریان نباید بود چرا که لذت این بی پیرامی را از دست  
 علم شریف باز میدارم که گفته باشد مضایقه ندارد و قنیه نداری حرمت هم خواهد رسید و در صحیح و خط تو نیز  
 پیدا خواهد شد آن وقت بکنیم اسرار این غزل را بمل خواهد آمد این هر دو خطا و احوال میان هر یک از آن شب از  
 بانه آمده بودند هر که باید بود یقین است که برای گرفتن فرمایش مرزا مثل خواهند آمد **رغم**  
 و غزل تازه که در شب اتفاق افتاده و همین کاغذ نوشته شد نقل آن در دیوان باید کرد و این بیت را  
 که یک مصرعش این است مصرعه شکوه بهر چراغان رخ پریزاد گم و در عایشه دیوان برین هم دیده و نوشته باید کرد

رغم ۹۸

رغم ۹۹

رغم ۱۰۰

غزل اول

غزل دوم

سر هزار بی سیر لاله زار آمد / طبع در دل بر خون پاک آ  
 نشد پس دم که بکفیل کو برفت / دل ستم زده نالان کو بی آ  
 تا و سر و جگر شد شکفته خاک / مرا که کسی از نادیده آ  
 صدای نمی آمد گوش او نمی / دیده بهر کوی و آن نگار آ  
 دی که رفتی و جانم بر زبان / یکم این که بهار برین زار آ  
 بود گردن این طفل خون من / زگر که گشت آن بهر زار آ  
 قناده زده بر اندام صیقل / بچم که قفیل سیاه کار آ  
 رفته از خود خطی بعبادت صاف / می مولوی میر علی صاحب یکبار آ  
 باین مضمون که هر چند آن تحریر که در عرضه سابق بمل آمد منافی طبع او نیست بود لیکن تا وقتی که ناقصان متذکر خود را  
 بکاملان نفع و شند میگویند آنجناب رقیع آن نگاه شوند ازین جهت از جاده ادب انحراف نکرده بود و امیدوارم صفوات  
 و فقره چند که در حق این بهیکاره چلیده مستم اعجاز رقم بوده است ذخیره مبادات در مجالس و محافل شد که بنامی آن  
 بر نرفتن اطفال باشد این قدر بسیار است دیگر نوشته اشتیاق خود را باید نوشت **رغم** ۱۰۲ شما پیش خود  
 رفتن آن طالب العلم همراه والد خود و رفتن از منزل اول همراه پدر و یکدیگر طلب و یکتر شیده بریان عربی نویسی  
 یا انجناب قبل و کعبه پیر سید این برای آن است که تا رسیدن من فصل در تحریر واقع نشود **رغم** ۱۰۳ امروز

رغم ۱۰۱

رغم ۱۰۲

رغم ۱۰۳

امروز میر محمد علی سوده خرم یک آورده بودند جای اصلاح خوب کرده ادول بسیار خوش شد میر فریدون بهر خلی بنو البیان  
صاحب بستند خطای قاضی صاحب میر سید بطالع معز زده غنوت خطای رده اندنید یک فکر می آنرا می بیند و بر آن  
لفظ خستد که معنی رضامند است ملاحظه نماید غرض من این است که درین خطا بعد از غلطی نقطه دارد و جمعی نویسنده معنی نویسنده  
اول در خاوه او بینند اگر بر این خبر والا در خاوه این لفظ را باید دید تجدید غرضی افضل الی است که یک غذای که زده است  
در برای جرب قانع و کتاب الیدن امروز شروع کرده ام باید دید غلط این جرب است از ستاره شاد و در و در که جرب است  
۱۰۴ قمری فردا چیزی باجر که از ان غنیه فصل بند و ستان است برای صاحب خواهد رسید قدری انتظار باید شد البته  
کیاں روز بر آمده و ستاده خواهد شد و بر آنچه می بانی که من می نویسم و سوده عوییه اگر نوشته باشد بهر رسید  
سه خط سر بسته و یک خطی افافه نزد صاحب میر سید خطی افافه نظر میر بغیر الدین صاحب سی لازمان شریف خط  
فقیر بود باید خواند و سه خط دیگر از خود خود گذشت و خط که می می بود که صاحب سی صاحب است و دو ای میان علی صاحب  
بهر چه باید داد که بدر دانه مولو صاحب مدوح رسانیده بهای که سرور دانه اطفال را در سید بهر بود که می برای ای صاحب است  
دیک نیک برای میان علی حسین صاحب از صاحب فرستاده اند و اگر لابد دانه نباشد بنجام حسین یا حسین که بود و اگر لابد  
اصیل طلسمه بود که مرزاقیل این دو خط داده اند یکی برای میان علی حسین است و یکی برای مولو صاحب لیکن حسین یک خط  
نیز تا اینجا هر چه باید که دو خطن باید که این هر دو خط آنها رسانید و از آنها جدا کرد و هر که باید خط میر نصیر الدین صاحب  
که بنام آقا صاحبان است باو باید داد که رسانیده خود بخانه خودش رفته خست نور برای پوشیدن من بارود و روز دیگر فقیر  
معاف باید داشت بعد از این می آیم و تبریر آوردن خالص می کنم ۱۰۶ قمری و بر جی مخصوص عرض کرده بود که در ایام  
که لازم نواب ضابطه خان بوم سوای مرغ و لایسج نمی بخورم چندی تا و بری دیگر که بودند یک یک یک و هر یک می بخورند  
هر طعام زیاده از یک نیم آسایر بخورم شکم خود را همین طایفه بخورم قبله و کعبه عرض باید که در این طعام مخطو است  
برای آن قبله خواهم فرستاده و از فضل الی امیدوارم که چهار کبوتری روز بر نیاید که طعام آنجا برسد لیکن باهم انتظار و روتا  
۱۰۷ قمری این آقا صاحب کعبه غزلهای تازه در آن نوشته شده بخانه ششما می ستار رفته است لیکن بالای باطن اینهم بود  
نوشته شده حالا صاحب بلای باید که درین برد و بنظر کند بر هر غزل که من صادر کرده ام آنرا در دیوان بناید نوشت و هر خطی  
اعلامت نداده باشد بلای میر دلیت نویسنده ۱۰۸ قمری این وقت رفته خدمت آقا صاحبان که سفر نوشته تقوین  
آدم خود نموده ام نامبرده خدمت شریف می آر و صاحب در نقل این غزلهای تازه را باید و کاغذ مذکور را بدم من بر سید صاحبان  
که می تواند وقت خل کردن با آدم را بناید که ششما کجای برود دیگر از سوغات این که ششما ملا ایلان بچاره مرد و از مرقوفی حشیده  
حواله بش کرد و بر بچاره خیلی در غم پدر خا که غزلی می کند این عزیز را هم بسیار دوست می دارم که از اختلاس شیان وق الواد است  
فر دامن آقا صاحب لوده تعزیت داریم اگر اتفاق افتاد از تان راه آمده صاحب همراهی گیریم اطفا عا کاشته آمد  
۱۰۹ قمری اخراج الی صاحب حکم الله تعالی من این وقت است قبل و مقالی آسمان دار نمی دارم آمد وقت نماز ظهر  
می آیم و اگر این معامله است مجبورم و از دالی و پروزه که پیش میجو است بهفت کیلو و چهار نازکی بجا است رسم اینجا باید فرستاد

رقعه ۱۰۴

رقعه ۱۰۶

رقعه ۱۰۷  
رقعه ۱۰۸

رقعه ۱۰۹

دقت  
دقت

دقت

دقت

دقت

و باقی باطلان باید و او بکشد را تنها هم بشود میگوید که کید که کوچک نکالی الاصل خیلی لذت بخش بود و آینه هر چه از این  
بیاورد من در خانه بنام شما خیار صرف کردن آن بکنید حاجت با جازت من نیست زیرا که نقیص کلی دارم که اگر چه  
عوض طعمی خواهد بود و حصد من بکنید که اگر برای شما خواهد آمد از دهم برای من خواهد فرستاد و نگاه خواهد داشت  
زیرا که آنچه می دانید که مرغوب طبع غیر است از هر جا که درست می آید برای من میفرستید و تو بد دیگر برای صاحب این  
که در پی من این چهار دیوان غیر بخانه مرا بکنید صاحب نقل شدن بود از آن خود دیوان برای دوستی فرستاده بود و در آن  
دیگر تر از این بود و این دو تایی باقی مانده که دیوان کم شد و یک بگردید و چندین بوده است که بدست آمدنش از بعضی  
پروکل بر پروزان دیوان کم شده از جای بدست آمد در میان این دیوان بعضی غریبا هست که شما دیدار است را سله لغز خود را با  
می طلبم در دوسه روز نقل آن باید بدست زیاد غیرت **رقعه ۱۱۱** خواجها ما می صاحب که الله تعالی این وقت آن صاحب  
بکنید و مسند در کار است بعضی فرستاد و کعبه عرض کرده من وقت بکنید و مسند و آله آدم آقا صاحب بدید خود که شب برات تو هم  
اگر چه که در اول می بایست که آدم بیاید لیکن هر طور که باشد من وقت باید داد **رقعه ۱۱۲** امروز از جوابی سرور بدید  
در برن نالیدم بر بنده ششتر خود چندان و خواب بود لیکن غسل بعد از این برای عظیم است و دیگر اینکه غسل نمی چهار کلاه حضور آورد  
بندگان اندک چون بعد از آن که من این خبر را دوست بیدارم از راه لطافت طبع بکنید من هم رحمت فرمود و در آن  
حضور بعد از او ب دانسته که من چون خود نمی پوشم برای شما فرستاده ام اگر چه در حق شما هم روا نمیدارم لیکن بر سر  
نزد شما می رسد خواه بکار خود آورده خواه کسی بپوشد بهتر این است که کسی بپوشد **رقعه ۱۱۳** از رفته و دروزه احوال برین  
در یافت شد هم که قدران در وقت هم رسیدن گفته ای که بدید و زه باشد با اولاد خود همین حال دارند اگر چه دولت  
بخت و اتفاق دارد لیکن نظایر باعث افکاس بین هر کتانی شود و دود و دمن زوایا که با اولاد خود این شیوه پیش بکنید  
آنها در داخل من جامعه هر زه چانه بی شک را اندو کلبا نیز همین حال دارند که از برای خود و جوی نفس و چند رخت را گذاشته  
جای دیگر بنزد و در جرم باطل خود خود را باز شنیدان میداند و دیگر آنکه در وجه رسم بخت می آید و می باشد علی ایوان بدید و یک  
بان هر دو زن کو را بدید و نه الفصاحت از شاگردی طلبیده گفت در دوزخ عمر نه الفصاحت شنیده ام و خواجها می دانم شما هم  
باز اینها را بکنم و در حال می بکنم و اندر خزان غیر که این صاحب اگر چه بخت بدید باید از دهم که دیگر پیش دارد **رقعه ۱۱۴**  
امروز خط برای بر نصیر الدین محمد صاحب نوشته وقت ظهر با عصر دست آدم خود ضرر باید فرستاد که در روانه کرده آید و سوار  
عوبه بنور با صلح فرستاده بعد از ظهر دست نموده فرستاده خواهد شد معلوم نیست که سیب حسین خان دیوان را رسانیده  
یا نه امروزه و غزل دیگر خیال رسیده است دیگر آنکه میر محمد علی صاحب احوال مرا فرام بکنید و بیعت الله خدا مکار و نوشته  
آورده اند از خود بخت شما برای اصلاح حاضری شوند با معصوب خدا مکار خود خواهند فرستاد و باید بدید برای اطلاع  
نوشته شدی نال اصلاح باید که دانسته بخاطر راه دادن خوب نیست **رقعه ۱۱۵** خواجها که ان سبک الله تعالی  
این دقت لفظ کو زرا که با کاف نازی و دلو معروف و رای لفظه دار است و بران قاطع ملاحظه نموده احوال آن  
که بپوشد من می آید که در بخت منی چنین نیست مشهور است و در عوام کوزه بخت می گویند در صورت یک شای روز



نیزه پیش و معلوم نیست که این می بود از اصل هم صفت دارد و در این شهرت یافته و شایع گردیده و پس  
 در این لطافت رسید عرض من از تحقیق نقطه که در این محبت و غلطی ای می توانست که معنی خدا نیست بای بودنی  
 یا غیر می بود و بگو معنی سرکار زارم **رقعه ۱۱۵** خواجه صاحب بنیر مکان مسلم اند علی کاغذ بر زده بعد نقل غل تاره  
 پیش که نزد آقا صاحبان مقدم فرستاده باشند در شب بن و بسیاری و کشیدند نه بر و در وقت نیم فصل اشغال  
 سوا می مجلس گرم سازان محبت شده بود که در وقت برود حصه یکا که ده شد تا با هم بنسبید و در حصه علی السویه ازین مجموع نصف شاکر  
 و نصف خواجه اسبیل خان به میدان شهادت و بی بسیاری چهل حصه شاست معلوم نیست که خط ال آباد از روز وانه نیز با خبر بود  
 که عید انصاری است برای یکده ساعت نزد آقا صاحبان باید رفت لیکن اول خبر باید طلبید **رقعه ۱۱۶** مالی کارستان حاجت  
 وارزنگ بوان باغست مسلم اند تعالی خطا بروزه که اسبی بر نصیر الدین صاحب بود بطلعه فقیر در آمدن برید و در  
 که بسیار خوب نوشته بود و در دو مقام اول شکست قع شده بود آخر معلوم شد که من در خواندن غلط کرده بودم عبارت  
 نه صحت کلی داشت و این غلطی که ازین اتفاق افتاد از بركات خط زشت انصاحب است عن این است که حق سبحانه و تعالی  
 بیشتر خط خوب بنیال و بی بصیرت آن عطای فرمای بسیار کم دیده می شود که نشی باید دیگر صاحب کلی خط هم درست باشد  
 لیکن چون شمار اصاعت گزائی مکرر خاطر نیست پس اگر بطور خود خط متوسط شکسته هم بهر ساند مضایقه ندارد و دیگر اگر خوب  
 خود بهر مقام نیاز از طرف من بگویند که نزد بنی پیشه در بازار بسیار است جناب می را اگر مری شستن مکرر دست با آب و صابون  
 نیست که با هر شکله و در روز مسوده آورده بود و با خبر **رقعه ۱۱۷** در روز دلیما از دیگر خبر با خبر کرده فرستاده شد و سوا  
 این هر چه بود از خاطر رفت حال استم فیه و کشیدنی آورده ام شده این در خانه تاج الدین حسین خان صاحب فرقی مضاعفه  
 ندارد لیکن وقت دو بهر باید رفت زیرا که امروز از نسب عبدالخال خودن ایشان هم بخانه قوی است بهر صورت وقت  
 دو بهر از و تنها می دیگر بهتر است موافق قاعده هر بن خدا در حسین روز اول بر اسے و بدو وادیه میرود با خبر  
 روز و آنچه در میان است راحت خود را در آن مجبور به تضرع آنکه در بن رفتن و رفتن شافقتاراید لیکن رفتن بر رفتن می  
 اگر طاقات شدنیو بایست والا سیری است و بهتر این است که یک رفقه کو یکی بنیخیران برای خان صاحب نوشته و فرستاده  
 وقت سوار شدن همراه بر بر خمشو اینکه داعی نیاز گشتن برای نیست عید حاضر شده بود اگر چه دولت ملازمین نصیب  
 لیکن حاضر شدن بر دولت هم باعث هزار ضرورت عن تعالی این عید و هزار عید دیگر مبارک گنا و اگر صاحب خانه را بخانه  
 یا فسید رفته را بخانه رسیده و محض باره خواهد کرد و اگر نایافته حواله میر صاحب یا میان نجیب نامی یا آدم دیگر کرده  
 برگردید و آقا صاحبان هرگاه بخانه باشند خبر و یافته باید رفت و دیگر خیرت بجا نیاید و آنچه عمو صاحب خود از طرف بن  
 عید عرض باید نمود **رقعه ۱۱۸** ازین بند غزلها که برای شخصی نوشته ام یک غزل آن نو که قافیه آن خودشان و فرستاده  
 در دیوان نویسد بعد از آن غزلهای این بند را ملا خط کنند بعضی غزلها نام نوشته شده است و بعضی از نسب  
 ناتمام مانده چنانچه برای همین جا خالی گذاشته ام پس شاعری باید که همین غزلهای ناتمام در دیوان بر آورده شود  
 غزلهای بند را بآن مقابل بکشد هر چه باقی مانده باشد از روی دیوان بر کاغذ دیگر نقل کرده و مصحوب اصل رتبه هم بنسبید

رقعه ۱۱۵

رقعه ۱۱۶

رقعه ۱۱۷

رقعه ۱۱۸

این قدر نیست در شهر از نخل زمین نمی دانست چنین نمی دانست و یک صرح از زمین مل خود را شناخت پس خود را  
 شناخت باید نوشت و در نخل زمین نمیدانست صرح اول یک شهر را تغییر داده ام ششمین صورت بود سید جت چهار  
 نیست عند القای معلوم خواهد شد رقع ۱۱۹ خواجه صاحب بن طاهر المال یک شایطرت کرده ایدین از حالات  
 نامبرده خبر دارم چرا که احوال آدم عند المعاد معلوم شود یا در سفر شایه نمی دانید که مدتی در سفر و حضر پیش شما بوده است  
 البته تقصیری کرده باشد که نوبت یا چارسیه پیغمبر من الحق و نگاری بوده باشد لیکن خاتون و در ذمیت مردی است  
 سیدین و بدخواه آقا هم نیست اگر باینکه همین قدر که با یک بحث و نگاری کند جوان داده اید و اگر این حادث را بگذارد  
 مور و تقصیری نیست و در اینها هم تا بعد از این چو کوی خود را که سوا می این مقصر شده است که از دل دور است هر چه  
 برشش آید با بسیارانه بخشش داده و روش بسیار و دیگر می بجای او باید گذشت و اگر چنین نیست تقصیر  
 معاف باینکه که آدم قدیم است و از دار و غیر خواهی که می که مرالی تصور جوان ده اندک تم تو خط می کوتی من بر کن تا آدم  
 که غلانی بسبب کسی تقصیر و از قرار داده جواب بد متصل این احوال را بر نگارید که چگونه است رقع ۱۲۰ خواجه اما مسلم است که  
 چون بخور و متصل برای دفع جرب عرف نمود و بدین جذب شد و شیب آثار بخاری عیادت حاضر بود لیکن فصل الی  
 شامل حال شد امروز روز غدا بر نیز خواهم کرد و در روز شخصی چند تا دلی بسیار می بطریق پزیش من آورده بود و تقصیر  
 برای صاحب هم فرستاده شد چرا که مال قنوج تنها باید خورد رقع ۱۲۱ خواجه اما می صاحب مسلم است که الله تعالی ملازمی  
 رفیق و گماشته نیاید چند که عرضی شان بخط قاضی صاحب برای حضور پروردگار و در قلند ان شاست نزد شما می آیند و اراده الله  
 جناب بملک و کعبه دارند لازم که بآئین شایسته تعریف نموده جناب الابرار ان آماده سازند که نذر لاله نامبرده قبول و بپذیرد  
 و این قدر هم ارشاد شود که ما در مقدمه با بویا چند بدل می خواهم کرد و دیگر این که مشارالیه می گوید که در مذنب بنمود این نام  
 میمنت ندارد و روز دیگر در رسیدن عرضی نزد مرشد زاده توقف مناسب است و بی پیشاد هر روز بخدمت حاضر  
 خواهد شد هرگاه که نخست ایام زوال خواهد پذیرفت خود برای برودن عرضی عرض خواهد کرد رقع ۱۲۲ پیر یزدی  
 بخانه انش را به خالص صاحب بسم بوم امروز از بجزو آمده ام و روز دیگر اینجا توقف است باز ناختم و بکنون جو آسرا لای مرا  
 پیر یزدی و در پیوه خرج راه داده ببا نداشت نموده شد و خطم برای دو کس نویسیده است لیکن هیچ نخواهد  
 باید دید چی شود و چهار روز شش مایلیم بوم امروز و دای دیگر شروع شد این را هم و روز دیگر سوا می امروز  
 می الم اگر فائده که در بهر والا بهر چه بدیر جرب عمل شما خواهم کرد رقع ۱۲۳ از جزدوان من مسودات فقیر که صاحب  
 بخا خود نوشته اند بر آورده نزد خود نگه دارید و باقی را حواله بکنید و میرا علی از خانه شان طلبیده باید گفت که فردا  
 روز جمعه است بخدمت آقا صاحب عرصن کرده سوار می برود دولت سلطانی باید در دستا و ما و پیر خوب است که گشت  
 رقع ۱۲۴ خواجه اما می صاحب مسلم است که الله تعالی فیل برای سوار می میرسد شما و خواجه حاجی و خواجه عبداله سوار شد  
 همین وقت بیاید لیکن ستارای پیغمبر را باید آورد و اگر چه اینجا احتیاج آدم نیست لیکن باز هم رحم میکنی و جلو باید کرد  
 شب همین جاسر باید برود و صبحی هم همراه شما بخاس سوا خواهم شد رقع ۱۲۵ ویروز که دوازدهم شهر حال در روز شنبه

۱۱۹ رقع  
 ۱۲۰ رقع  
 ۱۲۱ رقع  
 ۱۲۲ رقع  
 ۱۲۳ رقع  
 ۱۲۴ رقع  
 ۱۲۵ رقع

[illegible]

نماز  
رقعه ۱۳۴

آنوقت الشیخ ابن علی شوم و در عالم بکاری از نوران و خواستیدن هزار درجه همین بهتر است چون مطالعه علی  
بنیون دارد و قبول است که بگوید صریح شون در بر دل که باشد بری در کائنات حاجت به استادن نیست هر  
است خود بخود در شما شکفتن خواهد شد و در عالم بی شونی اگر صد بار پیش من میاید بدیدارم فایده مند است با کمال ایضا  
علی بانست که سوامی ز روی در آن نگار عروت زانده باشد اگر بعد دو گردن آن حرف روی صریح هانی جان باشد  
که در صریح اول است فایده این عیب یک است مثل شقیان و رفیقان و الا بطای علی دارد چون عزیزان و رفیقان  
به بعد و گردن الف و نون جمع عزیز و رفیق که باقی میماند در روی صوفیت ندارد و همچنین خندان و نالان این  
که در یخ الف و نون صفت فاعلیت است هرگاه دو گردن باشد خند و نال با هم فایده نمیشود و خندان و بهمان و رفیقان  
و بهمان و خندان و رفیقان هیچکدام اینها بطای علی ندارد و زیرا که بهمان کلف است الف و نون آن زاندر نیست و در آن  
الف و نون برای فاعل و در رفیقان برای مفعول است پس هر دو با هم تقدیر ندارند مگر این که ایجاد و عیب است  
معضی بر آنکه خندان و رفیقان نیز بطای علی دارد و گویند که حروف زاندر که در هر دو صریح جدا جدا است لیکن چون  
زاندر افتاده است بعد و گردن حروف زانده از هر دو صریح هر دو روی از هم جدا می شود و بصورت اینهم اضافی است  
و تیره بر آن رفته اند که زاندر در هر دو صریح جدا جدا در کائنات است اگر با هم خندان و الف و نون علی ناسیده می شود و اگر با هم  
مغایر اند هرگز ایضا نیست و نشانگان نام همین فایده است که شکر بطای علی باشد تمام شد این حکایت هم آقا صاحب  
مکریم سلام و شوق می خوانند و نوح الدین حسن خان صاحب انچارده روز بکشتن شریف در ده دربار حکیم محمد عجمان  
می کنند مشاهیر ایشان سه صدر و پیر فرست کشتن بکشتن زاده بودند که در ضمن میر صاحب فت و دو قوط دیگر که از آن  
بودن نشان در شهر تاملاید است بنابر بعد سه چهار روز بر دو کجا گرفته می شود و بعد از آن با هم و ولایت علیخان  
و جان و موصوف چون دین روز تا صبح زار و از قدیم با دوست و می است از شرم جواب فطشانی نویسد لیکن معانی  
و تکمل و مال مردم خویش خط اسمی بر زانو الحسن خان و رسانده جواب آن لفظ خط خود باید و رساند و در وقت  
مخفی نماند که بر پروردگار صلح و رفته بکشته بود خط شما که مرقوم است و سوم شهر مذکور بود رسید و هندوی ده روزه  
و بر در که غره شعبان بود بر من وصول در آمد بر شیب میرزا علی هم که خدا شد و قبل حضور و بیخ است دیگر بسیار  
و ملکها و سار عربی و روشن چوکی از اینجا خانه میر موصوف رفته بودند و از آنجا بلباس که خدا یان از بسته از آنجا  
بجایابی آوردیم خواه عجلانه از عیش بیک میزاج سوار شدند و ای و میان جی و گردن کارم بر یک فیل و نال است  
بودیم و بر روز حضوریم خلعت با و مرحت شد تمام شد این احوال حالا حکایت دیگر این است که چون جدا جدا شمارا  
با اطفال محبت بسیار است و تمامی بجا با خواجه و وزیر صاحب انس کین و ماندن ایشان از سبب تشریف داشتن  
جناب الدختر شان بجهادنی اتفاق افتاد و آنجا همه اطفال بی آرام و دیار ایشان بودند و آنجا این صاحبان از  
مذکرین آنها حالت مرغ بمل است شدند و جایز ببارین گذاشته شد که محسن هم طالع عمر با همین جبار بر بد چون محسن  
که محسن بی مادر خود جاندارش را نیز آوردند و ششم را نیز که مکین بی مادر است و زنی که در پرورش او باشد

میسازند همان بجای وایه و عائق اوست باین مذکور همین جای آورده چون نظامی و سخن هم در بی ناری شکر است  
آنها نیز نه تنها یکدیگر را نشان برک شده اند از شهر چنانی نقل کرده اند حالا از اطفال سوای محمد سیکه سید رحمت و درستی  
مکانات او نیز همین جا خواهد آمد در جوابی نخس کسی نیست از وجه سید عبداللہ در یکجا بجای برای ویران و الدین خود آمده است  
و شش شخصت نمیدید که در شهر بایر بود و خرمی و اوسطا نماز در شهر اندیکه و را بجا هم آمده بود و در آنجا احوال حسن پسندیدند  
و انضای محبت خود با و کرده اند یعنی چه آنها در بنا کسی است که محبت با فرزند خود داشته باشد باینسان چه موقوف است  
که جوان با و جوبلی نصیب بودن از عقل و نفیقه بچه خود می باشد باینکه حسن و حسن هر دو میراد و بجزیت هستند و بیکدیگر  
هم که شاکه داشته رفته اند یکیک بفضل الہی در زیر سایه عاطفت جد امجد شایسته رابر و می از در خاطر شریف ازین بکده  
جمع باید داشت و بزرگوار آید موقوف نیست اگر آقا بکابل بفرستند یا بدرخت رحمت خدا بر حوصله و محبت شاکه مردم بخیر  
همین است این عادت عادت پیغمبر است که بی رنج و سخت نان برکان خورده و در یک مکان می کوزند یا سیکه اگر سوار  
فیل از بغیری بدست آید صید یا بپاده راه رفتن به ازان است نقش زمین و مکان نو باین صورت است که از دروازه  
نابر دروازه دوم که قطعه زمین است که وسعت آن یک نیم بار یک در و چند صحن بیرونی جوینی نخس است یک بی مقبول  
در آن بطاعتی تواند شد چون در خانه زنهار از خواجہ جان رده میگردند یا در برای خواجہ موصوف با بجا جوینی نمیکردند  
و از دروازه دوم تا گنا چاه قطعه زمین صد ذراع و بطول و بفا ذراع در عرض خواهد بود و عمارتها جدا جدا درین زمین  
ساخته خواهند شد و از گنا چاه تا دیوار احاطه تمام زمین مذکور قطعه زمینی است مائل بشیب بقدر پنج زینہ طول آن اوصد  
ذراع بیشتر و عرض بجا ذراع بوده باشد این قطعه تماشایی است دو بغبان هم برای دوستی آن نوکر شده اند  
بفضل یا بقصد و رخت کلاش و مقصد درخت بیل و موتیاداران موجود است و اگر کور هم از ششم می و سفید و غیره و در شتاب  
و رخت همچنین و رخت چینه و مولسری و دیگر نهالهای میوه حالا درین اند و سوای این برای بقول و در چین  
بسیار حالی است تمام شد طول در عرض زمین مذکور که با قصد رویه بر دیوارهای احاطه آن صرف شده و هنوز سوای  
و تنهایی بوزنای که برای برده نقل سراسر ساخته اند مکانی ندارد و سید رحمت البتہ مکانهای متعدد تعمیر خواهد یافت خدا کند  
رواکی نمایه به صورت بند و لیکن شماراسی در ضامندی آقا مناسب تر است هر چه مرضی صاحب جاه باشد بعمل بر آید  
تا حال اینجاست صاحب والا نشان گفت و شنید کرده اند بهر متقول و مربوط بوده است آئینده هم خدا فضل خواهد کرد  
بر کم و بیش شمار هیچ موقوف نیست تا قوت در بدن است نوکری باید کرد که نان بزر و بار و عجب لذت دار و فی الکاف  
ابو حسن خان مرخولی و آدم ششم صاحب توفیق است دوستی با و ضائع نخواهد شد رتبه بنام مرزای موصوف باین  
خط موقوفست باید رسانند باید و یکدیگر خلاص صاحب کی بخشوری آئینده خدا کند که زود برسند تا مقدره شاکه شود و خبر آن  
از استقلال شما خیلی شکر کردم زیادہ خیریت رفعت بگریز قلدر و راحت و قهرمان ملک است سلم اسد  
سلام شوق سوکر از مذاق واضح باد که رقیمة الوداد و محروم بقدم شهر حال در لاف بقیة انقیة محمد و هم خواجہ خیر  
احراری النعم فندی الوطن که نشود نمای ایشان از خاک صفایان است متضمن محبت و عافیت جمیع صاحبان

رفعت



در باب سطر و رسته و غیره غایب ساهی کامل وصولی گردیده بنظم گران رایج و دایره نوی کرد ایند سجاان الله شاد باک  
 و شایع لال سلالی الفاظ ترکیب بر این طرفه کارست اللهم زد لانا لالی طبیعت شهابی خوش شد و تمام خطیج جا  
 غلط نبوده است الا و باین غلط را غلط نمی گویند بلکه خطا به اعتبار کثرت و شهرت است و آن این است که شمار شده  
 و ابو یونس را که در حکیم زبردست بوده اند مثل جالینوس و بقراط و ابو علی بنسبه معالج را باین منسوب است و بدین  
 هر دو کس در طب هم مهارت تمام داشته اند لیکن از کثرت فراوانی و رفون رضی مشهور نمیدرس و بسیار شده اند و قدس  
 نیز همین حال دارد و آینه احراز ضرورت این قسم قسم عبارت نیست بلکه غلط و تحقیق احوال واقع شده و کجایین روزها  
 اکثر بارش و دراج و بیلدرجی بحضور پر نور از طرف جناب عالی می آید و کباب تورمه و آب خج که غوره می شود میدمی آید  
 و جای شام نیز و سیر و تماشا هم لطیف میگردد و مرکب خودم که این گونه کیفیت گاه گاهی بعد سالها در شهر نصیبت هم می شود و بعد  
 مسافت روز کوچ زیاده ازین است که از حویلی شما با بسو سرج گذشتن و آمدن و اگر زیاده ازین اتفاق افتد از خانه بخوبی  
 رفتن و آمدن تصور نمایند و مقرر طیس علیه السلام آدمی است افیونی بیشتر مثل شیخ محی الدین عربی علیه الرحمة عالم فرائض  
 سرکار دارد و در پنج سفر طایع راحت طلیس برنجی تا بدجای خود شسته از سطوی زمانه است هر روز بنظم میری می باشد لیکن گاهی  
 نوبت میرود و میرسد خلاصه آدم بیچاره است اختلاط خوبی دارد و گاهی که بر روی یک خط و یک کاهی عوی شما نوشته و لال  
 رسانیده ام یقین گردیده باشد یا برسد در همان خط سطرهای چند برای شما هم هست ملاحظه فرمایید که حالا از طرف عبارت  
 شما خاطر فقیر جمع است لیکن اندک خط پیدا باید کرد و برای تحصیل همین عمر هست و قتی که خط پیدا شد خط کجا و بداند که بهترین  
 علوم علم تحصیل معاش و بهم رسانیدن ترفع و امثال اقوان است خوشبخت فرزندی که بزور باز و حق الدین را  
 نماید از اطوار شمای بار که چیزی خواستد بهر حال از فارسی حرف زدن دست بر نخواهید داشت که این است  
 نصیب کس نمیشود و دیگر چیزی از کتاب حاصل میتوان کرد و این غیر صحبت دست نمیدهد هر چند مشکل است برای شما  
 بر آسان هست زیرا که تسویدات شما همه مطابق روزمره است آنچه در خطوط می نویسد همین در حرف زدن بکار برده  
 هم فارسی شما قابل خدمت نیست این قدر هست که کم حرف میزنید و در شای حرف زدن و می نویسد و این خوب است  
 روانی از همه چیز بهتر است امروز در اینجا مقام بود و اما تم و کوچ بیشتر زیاده خیریت رقیع ۱۲ سجای مضایق  
 و شکفتنی و در طبایع افسرده عریق درت فزوق باغلت سلک امدتعال بعد سلام و شایان فارغ از صد و بیست  
 واضح بود که رقیع محبت شمیمه مرقوم بستم شهر حال متضرر صحبت و عافیت دیان دیوانی و هرزه چنانکه شخص معلوم مثل عبارت  
 ترکی حلقه طوق که وصول گردیده خاطر مشتاق را نشاطی که طول ذکرش مبطل تناهی ابعاد و بارش از زانی داشت  
 او تعالی باین یاد آورید با طیب اوقات نصیب کند ایتر قیوم اول کیشی بکون لارده تلبه بولوب و نیزه که قبول راندیشه  
 نیز قبول بر کون بولیش لار بولایت و بن جبهاتی بی سبی بولغای لاری که کیم کیشی بولیشی وین کوپ نفور ایرد  
 و عبارت شما زبان از آنک هم خوب بود صد آفرین و هزار مر حبا لیکن چون هنوز مشق آن چنانکه باید ندارد و بعضی  
 صیغهها غلط واقع شده بود و این مضایقه ندانوی شود و رفته رفته صاف تر خواهد شد حالا هم ازینرا منغل بهر بود نهان

این خط سطر و رسته و غیره غایب ساهی کامل وصولی گردیده بنظم گران رایج و دایره نوی کرد ایند سجاان الله شاد باک  
 و شایع لال سلالی الفاظ ترکیب بر این طرفه کارست اللهم زد لانا لالی طبیعت شهابی خوش شد و تمام خطیج جا  
 غلط نبوده است الا و باین غلط را غلط نمی گویند بلکه خطا به اعتبار کثرت و شهرت است و آن این است که شمار شده  
 و ابو یونس را که در حکیم زبردست بوده اند مثل جالینوس و بقراط و ابو علی بنسبه معالج را باین منسوب است و بدین  
 هر دو کس در طب هم مهارت تمام داشته اند لیکن از کثرت فراوانی و رفون رضی مشهور نمیدرس و بسیار شده اند و قدس  
 نیز همین حال دارد و آینه احراز ضرورت این قسم قسم عبارت نیست بلکه غلط و تحقیق احوال واقع شده و کجایین روزها  
 اکثر بارش و دراج و بیلدرجی بحضور پر نور از طرف جناب عالی می آید و کباب تورمه و آب خج که غوره می شود میدمی آید  
 و جای شام نیز و سیر و تماشا هم لطیف میگردد و مرکب خودم که این گونه کیفیت گاه گاهی بعد سالها در شهر نصیبت هم می شود و بعد  
 مسافت روز کوچ زیاده ازین است که از حویلی شما با بسو سرج گذشتن و آمدن و اگر زیاده ازین اتفاق افتد از خانه بخوبی  
 رفتن و آمدن تصور نمایند و مقرر طیس علیه السلام آدمی است افیونی بیشتر مثل شیخ محی الدین عربی علیه الرحمة عالم فرائض  
 سرکار دارد و در پنج سفر طایع راحت طلیس برنجی تا بدجای خود شسته از سطوی زمانه است هر روز بنظم میری می باشد لیکن گاهی  
 نوبت میرود و میرسد خلاصه آدم بیچاره است اختلاط خوبی دارد و گاهی که بر روی یک خط و یک کاهی عوی شما نوشته و لال  
 رسانیده ام یقین گردیده باشد یا برسد در همان خط سطرهای چند برای شما هم هست ملاحظه فرمایید که حالا از طرف عبارت  
 شما خاطر فقیر جمع است لیکن اندک خط پیدا باید کرد و برای تحصیل همین عمر هست و قتی که خط پیدا شد خط کجا و بداند که بهترین  
 علوم علم تحصیل معاش و بهم رسانیدن ترفع و امثال اقوان است خوشبخت فرزندی که بزور باز و حق الدین را  
 نماید از اطوار شمای بار که چیزی خواستد بهر حال از فارسی حرف زدن دست بر نخواهید داشت که این است  
 نصیب کس نمیشود و دیگر چیزی از کتاب حاصل میتوان کرد و این غیر صحبت دست نمیدهد هر چند مشکل است برای شما  
 بر آسان هست زیرا که تسویدات شما همه مطابق روزمره است آنچه در خطوط می نویسد همین در حرف زدن بکار برده  
 هم فارسی شما قابل خدمت نیست این قدر هست که کم حرف میزنید و در شای حرف زدن و می نویسد و این خوب است  
 روانی از همه چیز بهتر است امروز در اینجا مقام بود و اما تم و کوچ بیشتر زیاده خیریت رقیع ۱۲ سجای مضایق  
 و شکفتنی و در طبایع افسرده عریق درت فزوق باغلت سلک امدتعال بعد سلام و شایان فارغ از صد و بیست  
 واضح بود که رقیع محبت شمیمه مرقوم بستم شهر حال متضرر صحبت و عافیت دیان دیوانی و هرزه چنانکه شخص معلوم مثل عبارت  
 ترکی حلقه طوق که وصول گردیده خاطر مشتاق را نشاطی که طول ذکرش مبطل تناهی ابعاد و بارش از زانی داشت  
 او تعالی باین یاد آورید با طیب اوقات نصیب کند ایتر قیوم اول کیشی بکون لارده تلبه بولوب و نیزه که قبول راندیشه  
 نیز قبول بر کون بولیش لار بولایت و بن جبهاتی بی سبی بولغای لاری که کیم کیشی بولیشی وین کوپ نفور ایرد  
 و عبارت شما زبان از آنک هم خوب بود صد آفرین و هزار مر حبا لیکن چون هنوز مشق آن چنانکه باید ندارد و بعضی  
 صیغهها غلط واقع شده بود و این مضایقه ندانوی شود و رفته رفته صاف تر خواهد شد حالا هم ازینرا منغل بهر بود نهان

رقیع

بازم حرف برتری عمومی شمار که قدر زود و تشنه را این زبان آشنائی داد و بیایم که سبب اینها از تاثیر طبع شریک موطن  
آن خواص و نامی عرفان است الا مردم سخاوتهای این را شکسته اند و سبزیل قصود را بدیده اند و باطل امر و کینه کینه  
ماه است بکار بر سبیده ایم و فردا بر سر ترسیده سبیم و خط شام و روز بیز را بر نام مکانی رسید بود و حالا از دوشتر شتر است  
و بعد از این هم خواب بود و شیر را که بر این بخت نیست لیکن محرم خوردنی از قلم خود و از همه کجا شاید بیدریجی در این است که دیگر که والد  
والد و بعد از خود از طاعت من بعد لایم باید گفت که زود تر و طاعت نعمت خان کی خوش بکار برده قطعه خوابی که مصرع شوی این است  
مصرع چه ایوای جان که که انیزای شتر قطعه و قافیه حساب کتاب وین کرد و واقع شدن بر آورده بر کاغذی خطی شتر  
قطع نظر از شتر و زیبای آن نویسنده و از او خط خود چوین زود تر و کال رسا نند که در شکر بین برسد شتر هم خطی بخت شیان  
قیفی قاضی صاحب شخص بهر مطلب نوشته ام عمل که رسید باشد و ایشان هم جواب آن قلم سپرده باشند تازه اینکه پیش بر روی  
یک شیر و دیگر در طیاره مرزا قندهار خان صاحب زاده و هم غریبان نوه جناب علی تنها بدست خود شکار کرده آورده بود  
بکی است و نرسد تمام راه که می آیم بهر پای شیر و پیرهای چوین می خورند و یک چه را جناب علی بحضرت صاحب عالم  
نیز و عده کرده اند بکنه که میرسد می دهند ایشان در موسم زیارتان بکلی که نزد حضرت خدیو آفاق روانه فرمایند  
چون خط نامی رسید واری جناب علی از شکار مراجعت بخیمه کرده و یک شیر کلان بر فیل بر بود حالا می شود و بر او بختی  
می و یک لیکن شیر امر و زی کلان تر از همه شیر و بخت دشمنی بود و بی هرگاه که فیل خورده از پا در آمد و در یک  
فیل حضور نشست و بقیه تمام مملکتی که در یک طاق حرکت داشت آخر کینه از جوار طاعت برو باریان گرفت و در این  
گرفته از آن و لیس می ساخت و می غلطید و می خورشید و ملاصده اگر جناب علی را موقع الا شبال بگویند می زیاده و بخت  
رفعه ۱۲۹ مخفی نماید که خط بخت نمود موافق معمول دیر روز که بعد هم رمضان بود و یک اسب در جوی قدیم شش  
باطال و فقیر و را در آنچه نوشته بود که غلطی در و لفظ از باعث تحویل محل آمد از خبری یقین است که چنین اتفاق افتاد  
من هم از اول همین نوشته بودم لیکن بر این خبر با سر و کافیت اگر تمام بر آن قاطع و مزاج و سینه داشته باشید لای  
برای صاحب اصل خواهد شد البته چون بیایم بهر شام بخت روحانی است و لم خوش می شود لیکن اگر شما خط خام که نویسنده و از  
می نویسند نویسنده یا نه تم تک می آیم آنچه من بیان می نمودم است که زری و شکوفی و نامی در چشمان پیدا کنید و اقربای شما  
چیزه خوار و محتاج شما باشند بساط عالم و فاضل است که بکلی نان می خورند و از عادات بر مطلق خلق خدای شود پس  
لیات و رشادت و بر کی انسان موقوف به صفات همین است که آن هم که هم خلق خوش و مروت و قوت و جود و از  
بختی شما کردن و خود و نمودن کی از اقربای خود و کردید و دیگر امور غیر نیست شاه پیرای ما در محبه که جهانی را شکر کرد و بهر صفت  
بسنده این یک طایفه داشت لیکن بن جلب کرد و فریب بسیار می فروخت روزی همدگر که امر و کینه و کینه بخوبی که نشسته باشد  
آنچه اتی است این هم کسانی خواهد که شتر بکانه که زود از صاحبان بود و نوشته برسد که تمام مردم بجای می خود و روانه شود  
حصول الطینان بر کبابی که در کجا خواهد شد از اینجا خواهد رسید خاطر جمع باید داشت لیکن وقت محبت از کار کردید که کتاب توجه شد  
ان چیزه مضاعف از بعد شتر برون سیر که یک و در حال آن که اینها هم نرسد از چنگ کاغذین از کار تمام شده است لیکن این خط تمام

۱۲۹

در بعضی جا و بعضی ایامان بکار خواهد آمد حالا بهین قدر گفته ام که خرد و بزرگ در جوی و نمیر و جوی و در بعضی  
 و عاقبت انداخته و دیگر نوشتن آن ضروری خواهد بود و بعد از این خواهم نوشت این وقت سخت نشویش ام سبب  
 این که مزاج آقا صاحب سرا با لطفت و احسان آقا محمد صادق صاحب سواد این دیگر چه نویسم که بآن در عین حال  
 که اگر این بار سلامت مانند و جان بر شو و یقین من خواهد شد که چند سال بلکه بیشتر دیگر زندگی خواهند کرد و شهادت  
 بدعا بشمارم و بعد از این که در من پیدا نمیشود و در این احوال بگویم پس بر بزرگ عجب می بود که با همه  
 مایوس بودیم لیکن با این پیش آمد و سوختن هم بطرف کرد و با شنبه یاده از آفتاب بود و امر و از طرفت شما بنده ای که گفتم  
 پرسیدید که گیسوند خود و خود گفتند که مرزا امای پسرخواجه قاضی خان است و باز گفتند که بیشتر خود بسیار اینجا می  
 حالا شاید درین شهر نوده باشند و شاید حویلی آمده بود لیکن با این احوال قدر که من نوشته ام و در جای تبری تمام کرده  
 و او از ایشان با وجود بدون کوشش مقابل من نشان بگوین من می اندازده سخن یک سخن بدینواری بگوین میسر شد  
 و برکت همیشه شکل ظاهر برای ایشان حکیم تجویز کرده بود قبول کردند لیکن دوسه دست که خود بخود در عالم غشی آمدند  
 همان احوال زندگی شد بر او رخا کند که این مرد و در جاف شود مرا اینجا لات و دیده عجب المی است که نگفته سبب  
 باید کرد که این امر اختیار کسی نیست امروز روز سهیل ایشان است و او آدم نشاند برای ضرورتی در حضور آمده ام اگر  
 عمل میکند و چند دست اجابت می شود و امید صحت است از لاغری و فاق است چه بگویم که سر که شناخته می شوند خط می درین  
 نود و نه برای آقا ابوالحسن صاحب که از فرط محبت زیاده از ایشان در کار قرار اند ما در نوشت احوال امروزه بلکه اینگونه  
 که هنوز و بهتر نوده اند این است بعد از این هر چه صورت می بندد نوشته خواهد شد امیر صاحب هم ازین سبب مضمون  
 بر روز امیر صاحب و در روز قاضی صاحب هم آمده بودند امیر صاحب که آن می رود که امروز هم بر سرند و تمام شهر  
 نب کرده اند لیکن نب ایشان عجب می بود باعث اینها و این است که ایشان صفای محض و ارفع شده اند این  
 خوباید که در چهار روز در شب آنخلاصه و نذا از همین برتر سم که مبار افلوس مضمون شود خدا چنین کند دیگر حالات که در عالم  
 کرب معاینه کرده ام چه نویسم که تفصیل آن در طواریات کتایش بدینست **رقعه** مخفی نماند که خط بخت نظری  
 و یقین از شکوه آباد و مقوف عرضه رسیده مسرور ساخت آنچه از عدم قبول نذر فاقو کوبان و دیگر عکله کبری و اخلاص  
 شخص معلوم نوشته بودید باعث الطمینان کردید و گرفتن نذر باعث مزید اعتبار و ترقی دولت خواهد شد در حق  
 منوی بقرینه معلوم می شود که باشند شاه جهان آباد است و اگر از جای دیگر است در آو میان بزرگ شدن باشد  
 چون او بمیان تمام شمار بر کرسی جاداد و خود کش بر موثر است مضایقه نثار و لیکن در صورتیکه زیاده از یک نبی  
 و یک مرتبه در آن مکان نبوده باشد که در موثر هم در اینجا بود لازم همان بود که هر دو مرتبه بنشینند لیکن طین غالب  
 همین است که آنوقت زیاده از یک مرتبه نخواهد بود و الا شمار بر کرسی نمی نشیند بهر حال اگر طرف ثانی برضاد  
 خاطر کسی بر سر خود میزند باید که عذر یکند از خود ترفیع بر آدم صاحب عزت منع و میباید است هرگاه طرف ثانی  
 شود چه مضایقه از رفتن شما در اینجا من بسیار خوش شدم در خانه سوای خوردن و خوابیدن حاصل نیست لیکن

و در

بنا کردن

رقعه

برای دیدن تمامی خواهد و هنوز شما بر مطلق مدتی نفاختن بر رودار و زیرا که نامه بر نگرفته رسیده اید و ما رسیدن  
کلمه نور و برق و قیام با شما بود و رسید حصول طاعت ازین امر چند روز دیگر هم انجا باشد و بدو اتمام  
در رسد و شما نصرت گرفته انجا بیاید و بگویند که توریس سکه برای بالکلام بنی معلوم که در سر کار صاف نوشتند  
کلی داشت برادرانه مربوط بودند که در آن ضلع میر رسید و عرق بسیاری در مقدمه شش بر خفتد لیکن از انقلاب فلکی آن  
بر چنین شد یعنی شش بر بوسه معاف داده بطین بالوت خودش که نکال است روانه شد و چند حکم صاحبان بر دو سکه کلمه  
بر بنویسند رسیده که فلانی جرایب موجب استغاف نوشته است لیکن نوشتار و پیش از ترک فاش نگذاشتی تا رسیدن  
ناخدا طرث ثانی بر بنارس رسیده بودند و کلمه که شش روز که گنوجی نوشتیم با عمارت محبت شش میز بود و تمام شد این مطلب  
بنایح می آقا محمد صادق خان صاحب الابنایث شانی مطلق جاق و نذر دست اند اطلاع بقلم آمد  
پوشیده ماند که در جواب خط شما که چند روز پیش ازین روانه شده وطن غالب رسیده باشد جواب بعضی سوا البنا از طر  
فراموش شد بود حال می نویسم این است که قافیه معمول را چون محل و صنعت حاصل می شود استادان قدیم  
می شنوند و حالا در ستاخرین و نهل صنعت که دیده و قدغن نموده اند که در غزل زیاده اند و قافیه معمول و در قصید زیاده  
از چهار یا آرد و لیکن کسی بر این عمل نمیکند و در غزل زیاده از پنج دین می شود و در قصید زیاده از نیم حاصل قافیه معمول  
به ترکیب لفظی و در بحر و لفظ حاصل می شود و آنرا معمول ترکیبی نامند اما آنچه بر لفظ مستقل هم در شناس این شعر  
موجود است شعر که در پیشتر گوید که در این بر وجه حاصل نو کرده چون در هر دو مصرع لفظ که در دو بطریق  
نافیه شده و کرد و در مصرع اول بر ترکیب لفظ حاصل شد و در مصرع ثانی بر لفظ است لهذا معمول ترکیبی خوانند  
که کرد و در مصرع اول مرکب و در لفظ کامل است زیرا که که معنی اگر حرف شرط است و لفظ مستقل و در معنی بهایم و سباع  
چون آب و شیر نیز لفظ کامل و آنچه ترکیب و در هر دو حاصل شود و شناس این است شعر یکی در بیان سگی که گفته است  
برون از برق در جایش نیافت و ظاهر است که شش جزو لفظ جایش است برانه لفظی نیست که معنی داشته باشد  
و نون مفتوح که از نیافت گرفته شد آن نیز لفظ مستقل نیست که جدا گانه بیاید بلکه جزو این چهار لفظ است که اینها در  
مستقل و لفظ کامل اند و جدا گانه می آیند معنی نه و نه و نون و نون در صورت قافیه ترکیب پذیرفت و در هر دو لفظ شال  
مستقل بودن نه شعر چراغ روی تراشع کشت پروانه و مرا بجان نواز حال خویش پروانه و در مصرع  
معنی نیست آمده و آن لفظ کامل است و نون نقطه ثانی آید هر دو حاصل معنی چون زلفت و فعل مضارع چون نبود  
استعمال می یابد چون می بینم که خصوصیت بنی وار و مانند کن و تر و درین مقام شعر و اهل کتاب پیشتر هم آرد  
و در روز مره انجا هم نون می آید کن و زوی گویند کن و مرود و زمره زبان است لیکن اگر کسی در شعر بیاورد  
از بحر می اوست تمام شد بحث معمول ترکیبی باقی ماند تحلیل آن پیشتر مفصل نوشته شد که در هر دو و در هر دو  
کلی حقیقی مقابل و مثل جمیع زنان مانند جاد و زید و جارت شد دوم تقدیری مانند او را و این که در انجا اهل عز  
فرض کرده اند که نایث آن و کتب از جهت آن آن است که قصیر این بر دو لفظ ارضیه و دوبره بوده است

کلمه نور و برق  
در رسد و شما نصرت  
کلی داشت برادرانه  
بر چنین شد یعنی  
ناخدا طرث ثانی  
بنایح می آقا محمد  
پوشیده ماند که  
فراموش شد بود  
می شنوند و حالا  
از چهار یا آرد  
به ترکیب لفظی  
موجود است شعر  
نافیه شده و کرد  
که کرد و در مصرع  
چون آب و شیر  
برون از برق در  
و نون مفتوح که  
مستقل و لفظ کامل  
مستقل بودن نه  
معنی نیست آمده  
استعمال می یابد  
و در روز مره ان  
از بحر می اوست  
کلی حقیقی مقابل  
فرض کرده اند که

اگر ائیس بود که شغال میکرد و پس معلوم شد که اینها موت نقد تیری اند زیرا که در تصغیر و زلای روز که از انانی  
 گویند می آید و موت منوی و آن مختصر است در لفظی که آخر ان الف معصومه یا مدوده یا یاد مانند حروف الف مدوده و حمر  
 الف معصومه و لیکن این تائید و غیر ذوی العقل مختصر است و اگر علم کسی از ذوی العقول باشد یا صفت آن پس در بطور  
 استعمال خواهند کرد و وزن را بطور وزن مانند موسی علیه السلام که برین وزن است چه ضرب موسی درست است نه ضرب  
 موسی و مثل عدد که نام معصومه است در بخا ضرب عدد را خوب است نه ضرب عدد را این مثال مثال صفت باشد و مثل  
 باشد که زن حامله را گویند و موت ساهی مخصوصی تواند شد لیکن کتب بر چند لفظ دیده شده و آن این است که اعضا می باشد  
 آدمی چون چشم و گوش و ابرو و بینی و دست و پا و غیر آن همه موت باشد و شمس و هر چه این معنی آمده و فردوس و هر چه مراد  
 آنست و باقی چیزها موت قوت بر دیدن کلام شمرای عرب یا لغت است و در موت منوی اگر کسی ضمیر نکره می یارد و غلط است  
 چنانچه در کلام الهی القلک المثلثون وارد شده چه قلک معنی یکتبی و کتبه آمده و در هر دو صورت موت است بصفت  
 آن مثنوی می باشد و دیگر جمع عربی و رای جمع ذوی العقول محکم موت دارد مانند قامت الرجال لیکن قام الرجال جمع است  
 من فرق این مراتب در قانون مجد و بنوی بیان کرده ام و آنچه متصدیان امتثال شان می نویسند همه غلط و بی وجه است  
 لیکن اقراض بر نوشته آنها نیز مدک کسی که با و محبت مغرط هم رسد اگر پیش باید نمود بلکه دو هم در یک یا هرگاه قانون نامه یا  
 رو بکاری نوشته شود همان دستور که مروج آنجا است باید نوشت زیرا که انگونه عبارتها در تحریص صاحبان عالی نشان از  
 فارسی و عربی رواج پذیرفته است و در خط آنها هم منقوش شد در صورت کسی که خلفان آن یعنی صحیح نویسی بنویسند  
 سید اتعجب و اطاعت قوم باید کرد و هرگاه رنگ تحریری برای اصحاب فهم و نوکا و دشمنان کتاب و صاحب رمان بخوبی  
 و متحققان ریخته شود از الفاظ غلط و شکوکی و مقیم احترام ضرور است تمام شد این مطالب حالا بشنود که علم هر کس که حاصل شده  
 از فیض مطالعه کتب است و در تب و در سه آنچه خوانده می شود قطع نظر از یک یا دو باید نفهم کسی درست نمی آید پس صاحب موت  
 لازم است که عند الفرصه با معان نظر کتاب را ملاحظ نماید البته بعد مشاق فائده دست میدهد این نیست که در دست  
 محنت بری ندید زیاد و خیریت **رقعه ۳۲** است بعضی صفای صفایان بیکبار یکی در سلطنته برعت و چنان که علم السعای  
 بعد ازین صفت قشون عبارات بدسته و تالیفیه الفاظ لیکن قباوش معنی شتیاق تازه و آرزوهای بی انداز  
 در میدان قرطاس تعلیم عیاج و لاله افراش فوج و یا موج بیان می سازم که در روز که بست و فتنه شهر حال و از چهار  
 بیت الشرف آفتاب سعادت یعنی فردگاه لشکر ظفر منظر جناب عالی را ام اقبال الرحمن مبارزه بود و امروز هم داتره  
 دولت بمن جانشرف افوازی قرب جوار آنست فردا باید دید لیکن فلیه برای مقام است غیرت بیان فرود و صلوات  
 در شک سببه معلومه شمرای بلاغت نشان کتب محبت سلوک اول تا آخر مرغوب ذاب القلوب گان کل نظر منته  
 و من بعد ازین نشان فتن بعد نصف النهار که چاشت کرده و در آن کشیده بودم توسط چهره پندی معنی هر کاره و ذاک  
 رسید اوقات را خوش ساخت مصرعه ای وقت تو خوش که وقت ناخوش کردی و عبارت این صحیفه  
 بر وقت تحسیر و آفرین دشت بجزا که الله فی الدارین خیر و خلوط دیگر که در آن جمیع بودیدیم و دیده شده جواب خط

رقعه ۳۲

در این کتاب از فیض مطالعه کتب است و در تب و در سه آنچه خوانده می شود قطع نظر از یک یا دو باید نفهم کسی درست نمی آید پس صاحب موت لازم است که عند الفرصه با معان نظر کتاب را ملاحظ نماید البته بعد مشاق فائده دست میدهد این نیست که در دست محنت بری ندید زیاد و خیریت



خط والد و عموی شما در تخریر و در جواب خط صاحب موقوف بر امر و درین جهت که یکی از دوستان  
 صدراالدین محمدخان ششماهی والد شما می خواست که خطی از طرف خود سی خان شالایه ششماهی برین توفیق که از ارم  
 از اول خط خودم روانه سازم بظلمت صبح نماند و وقت که دیوهر را زدن انتظارش بردم چون دیدم که نیامده بود ارسال خط را  
 بر روز دیگر حواله نمودم دیگر احوال برین نوال است که امروز هم غمی در میان راه است و دوسه روز حرکت بجای نمی آید تا دیروز که  
 محسوب شده بود امروزه تا شنبه می که جناب عالی وار شده و کمال تشرف بر من و قریب لشکر شیراز است که در دو چهارشنبه و یکشنبه  
 رفتن برین غلطیده میگونه زن بماند که مقدار کماله قریب نیم پاد است یا کمتر ازین باشد خدا داند و بفرماید علیہ السلام آب  
 از فتن باز داشته بود و تحمل که رفته باشد و آنچه نوشته بودم که همیشه فارسی حرف بنید غرض این بود که مرا که صحبت با عم صاحب  
 خودتان خواهی میرخان دست و در آنوقت هر قدر که بگوئید فارسی بگوئید و در تمام روز یک ساعت بیرون می آیند و تمام روز  
 و خانه باشند و برخواجده میر صاحب چه موقوف است باید اجماع خود و عم صاحبان هم چون مناسبت داشته باشد و در ششماهی  
 که از راه قفقاز با شما حرف میزنند بلکه شرم بسیاری که دارد و مانع اوست آدم بر طلب یک زمین تیار که از پنج و نیمه که حضور  
 بر نور است عجب صحرا و طرفه آب روانی دارد که وصفش زبان ادائی توان کرد وانی تلی باید که نقشه را بکش حضرت  
 صاحب عالم بهار دهم اقباله بفرمائش جناب عالی نقشه این زمین را با سواری نواب صاحب مدوح برورنی کشید و اندیکه بخون  
 کرده است و در لکهنو ورق دیگر دست نموده شش طرف مانی خواهند فرستاد و دیگر خیریت **فصل ششم** ششماهی  
 روشن بانی و درمی ساینده دانی انتم الله اعلم بدارج البلاء بعد سلام سنون و شتیاق رود از فزون واضح و واضح باور  
 یاد ظلم که سبب خطی از شما درین سفر رسیده و جواب آن تقوین قلم کشیده از خط امروزه شما که مرقوم است و دوم خط  
 بود شرح می نمود که جواب خطی که رفته کمال بلاغت سلاطین چهارده ماهه مذکور اسمی فقر انتم بود و صاحب سین عزیز تر از جان  
 صورت این است که بتایخ بدهیم و یک خط اخراجی میرخان صاحب تمام کردم و از لغافه فراغت شد و از حضور بر نور رسیده که بر  
 دستار خوان شسته منتظر شما هستم زود تر بیایید که مرقوم است عرض کن که خطانی برای استجارت است حاضر می شوآن  
 سوای این جان ندیدم که قدری کاغذ از تخمه برین دوسه طری که حاوی جوان جواب خط شما باشد نوشته و می فرستادم  
 که امی عمی شما بود که انتم شاید آدم پدر زن میرانش را بد خا صاحب راه که کرده و در چشم من بدین چه موقوف است اگر من با  
 خط نویسم و شما از تنگی فرصت جواب آن توانید من دست از تخریر برنخواهم داشت و من توقع از شما دارم که اگر من جواب صد خط  
 با جمال کدام باید که شما نشوید و تحریر را از دست ندید و یک خط دیروز برای شما که بست و سوم و در شنبه بود نوشته  
 طرازالرسال پذیرفت لیکن برسد نامه از سهو تاریخ بست دوم نوشته شده بعد فرستادن خط و در آنک یاد آمد این خط جواب  
 خط پر روزه شما خوب است و عمی شما خوب شد که از اعتبارم رسیده جواب خط نوشتن خط شما خط والد شما بعینه خط  
 ایشان است زحمت در عالم اتحاد کشیدن چهره و سنک این قد خط با شما می نویسم و بجهت قیام که بمن آرد آن قصه را بنویس  
 بنحیت عم صاحب کلان شما که از شما سلام آنکار کرده ام ازین سبب است که خطوط دمی کسی شمارم بعینه و صفت بنحیت که بعینه بنویس  
 بنحیت وزیر صاحب است حق تعالی همیشه شما را میر صاحب چن فرض بر جهان افروز و لبر نور دارا و دستکاب مولو صاحب





آفت الدولای بود که کنگ زده بودند از خوف جنایتی ادا ام اقبال احدی جمال آن مراد که بخانه لسی و دهان  
 او را میرسد کند آنرا بر نقل کتابهای غریبانی باشد که چند کس گفته ام الی یونس هذا احدی بنا و در نزدی قضی حق این  
 خطایق را آورده بودی رو پیغمبت می کرد نهایت بیست و پنج می فروخت چون ما مردم را گفتا می تشنه هست و شربت  
 در نظر است و این بلایم که آن بیادیم زیرا که اگر هیچ پیش برست آید از آن است و پس کردیم دیگر خیریت و صبح و شربت  
 در جوی مسلح خوش و غم بسمی بر بند خاطر جمع دارند **رقعه ۱۳۷** نقاب کنوز براعت و حافز آثار لذت سلک اصد  
 معارفه محبت طراز قوم با نرد هم حال ارفاق میفرستد انقه ممتاز نوع بشر مدرس رقاقم سه عشر سناب خواجته محمد بن ابرار  
 دام عید و خیر محبت و عاقبت جمیع بزرگ کو یک و عذ غلطی که در خط سابق بود تباخی بنج عید ماه منور بر رو خیرش بنور وقت  
 برقع خضار عذر الدنای چو لاسرست شوال برکت و طمانه آن محبت دل را سوا کف گفتنی جاوید رنگارنگ نهادی علی تله برست بگویم  
 که عبارت مشتمل بر دوزمه که شامی نویسد بر بسمی چه بد با یک عذ یک در خصوص قوع غلط طراز تحریر پذیرفته بود و مسیح و مقبول است  
 چون دخی را آگاه کردن نما از محبت و غم الفلا و عبارات بر کوز خاطر است و در هر چیز صلاح بر می خرم لهذا میگویم که در  
 خطا و زهر هم دو غلط بود عبارت مذکور این است لب یقی اینک باعث ذلت باز یاده ازین سبب است که علم برده شربت  
 خفی نماند که غلط اول در اطلاق شمره و آن تحریر لفظ ذلت پندال سحر است که بازی جمع است از دین لفظ را بیان  
 نوشته باشد این غلط مخصوص شناسیت شعری ایران و علمای یورب هم شریک حال صاحب اندیکس آنها علوم اند و  
 پاک از لوم هستی زیرا که اگر بنیاد ریاضه افتد لوم است و نامی آخر اگر از شما غلطی سر زده مضایقه ندارد و از علمای شعرا و توحیدین  
 خطای جانش خلی سبعمی نماید و غلط و یک این است که باعث ذلت باز یاده ازین سبب است خطا هرست که لفظ باعث  
 درین مقام بنایش نزار دین قدر کافی است که ذلت باز یاده ازین سبب است و اگر لفظ باعث محل عبارت باشد آخر عبارت  
 چنین خوب است که باعث ذلت باز یاده است این خطا غلط است که این را صاحب طبعان صبیح بیان می فهمند که هر چند  
 چانه شیت زیاده خیر است اما یک کس یعنی عموم را بعد از اسلام گویند که برو نکند هم بود خطی تضمن احوال شکر که نشی  
 اسی آضاب در ذاک روانه نموده شد **رقعه ۱۳۸** خواجته فقه و شکاره فصیح الفصحا و ابلغ البلفا سلک اصد تعالی  
 بعد بشیاق حالی با دو که رقیه بلاغت طراز مثنوی اصحت و عاقبت و لطف خطا میر صاحب است شناسی و علمی شتاب  
 کردیده تسویرش خلی خط ساخت آنرا صد آفرین بر روزیک خط و یک اسی شام نوشته روانه نموده شد و از این سبب  
 از افلاس و مقترطین حکم قوم بود و مقرون تصدق است بچاره چه کند اعتباری نزار دین غیر مجبور لیکن بهر صورت  
 رفتن و مناسب است اگر اینجا خواهد ماند تبا و تر خواهد شد غوی شما که خدایش سلامت دارد و در خط خوش که اسی  
 را تم بود نوشته بود که خطی تضمن سفارش این مرد بنام مرزا منعل نوشته خواهم داد خدایش جزای خیر دهد که رحیم سیکر  
 بر مسالین دارد این بار در خط شالط میوم و شاید از و مقترطین گرفته اید صفا بنیان درین مقام است و در سبب  
 و لاشه و شیرازیان بیاج استعمال میکنند هم بد نیست آخر زبان اهل خراسان است زبان توران نیست و احوال  
 یعنی قدر است که در خط فیکر که اسی الد شاست تحریر پذیرفته است دوباره در خط صاحب داده آن نمودن تحصیل حاصل

در خط

رقعه ۱۳۸

بجای نمودن از جهان خطرات و آفات که در این که اکثر اوقات فارسی حریف نیز خوب می کشید فارسی روزی که در میان  
 مردم در هندوستان سخنانها شکسته اند و کوچی مقصود را بداند که در میان هندوستانها از خانه زیاده ای در وقتیکه در جرج اسیر  
 و فارسی یاران خواهری کشیدند قدر این نعمت خواهند شناختن بدینکه که شایسته باشد که در میان آن مکان دارد و یک فارسی در آن  
 خیلی مشکل است اگر از خطر را ملاحظه خواهد کرد و این عبارت که شامی نویسد و هیچ خطی نخواهد بود که این الفاظ کوشش  
 کسی نیست زیاد غیرت اگر سیدی سلطان برای کسی گرفتن خدمت الدعا بیایند از طرف من بعد سلام شوق بدید خدمت که  
 پیشتر خطی برای سیدی حسین خان تلفوف خطای حکیم عین الدین احمد خان فرستاده بودم تحمل که رسیده باشد در همان خط  
 سلام و اشتیاق خدمت شما بود و اینهمه خطوط که برای استاذ شما میرسد شایسته را برای خود بداند و بالا امرت لال سید بار  
 در شامی راه اتفاق بر خور و افتاده روزی می گفتند که درون برای دستخط مخصوص است حالا معلوم نیست که دستخط شد یا نه  
**۲۹** دیروز که نیز در میان روز یکشنبه بود و خط مرست قطع عرض که ای جداجدا خود نوشته بودید بار خجسته که  
 جداجدا بنام دوستان بود و بطالعه درآمد لاغری که سن طبلیده بوده ام باید فرستاد تا اسد عزیز روزیکمی آیند برگاه آید  
 لیکن یک خط تلف نباید ساخت می گویم که نقل غزلهای حال با سراد و عاشیده دیوان بخط برادر شایسته شود و تا آنکه  
 نیفتند و غزلهای مشاعره حال هم بود و جدا جدا رسانیده شد جناب معروض در عاشیده دیوان نوشته باشند نزد شایسته در آن  
 ضرورت زیرا که اگر دیوان انجمنی بود مضائقه داشت حالا چه فائده این با صحبت مشاعره از ضیق فرصت صاحب  
 منتقل نشد و بعد از این هم نخواهد شد و من هم دین روز را انجمنی غنم برای مشاعره می گفت و رفتن در مشاعره بیاس خاطر حساب  
 مشاعره بود حالا اگر دوالقرین هم مشاعره بکنند اراده ندارم که بروم آدم بر احوال دیگر بداند که سعادت علیخان در وقت  
 بر بار و پدر خود می خواند بلکه سوای نظام الملک صفت جاه احمدی الامرای عصر محمد شاه هم در شعر باو نسبت داشتند لیکن  
 حالا این نواب خیلی غنیمت است روزیکه بر سر نشست از بس هم بعد در روز آن پیاده های تاکه را حکم کرد که بر غیرت  
 از زن و مرد و هر طرف که خواهد برود هر چه از نقد و حسن برده و کسی مزاحم نشده باشد و سوای اهل معاصروم بسیاری از  
 قیدیان نیز باشند جدا جدا شایسته خلعت شش پانچ کار جوئی مع سرج و حیفه و مالای مردارید یافتند و هر روز بدید  
 میروند و باریاب دیوان خاص می شوند و از زنان و آنا چنین شکو می شود که مشایره برای وزیر صاحب  
 و امیر صاحب و قاضی صاحب هم معین شود و درین عرض مدت که هنوز یکماه کشیده نواب حال تیرا خلعت  
 بر دم بخشیده باشد و نقل چهار روز است یا بیشتر که بدرگاه حضرت عباس سواری جناب عالی باین جبروت  
 رفته بود که تمام بازار را تکیه کرده بطور ازین بندی اجناس فاضله در هر دکان پهن شده بود و چند جاده  
 بالای با هم نوبت میزدند و بر سر هم لولها رقص می کردند و سامان سواری چه گویم که در تقریبی آید  
 از هوج و زین جواهر نگار و زین های مرصع کار و دیگر چشم و خدم که چشم فلک نمیده است همراه بود از پشت  
 خلق و قدیم راه طی کردن برادر دوکر و مسافت بود مردم بسیاری و کوچه بازین غلطی نه و ضررها خوردند و حال  
 در تمام راه از نقد و دوست بر لویان فقرای انداختند و بدرگاه رسید کیصد و یک شرفی و یک نان طلا که با و بالا

توقیر





فرمود باور یک را در تنهایی بجای خود از طرف من باید فهمید که قمار را کم بایزد و آینه امیدواران را ضایع باشد صاحب  
 والا مناقب حق خدمت کسی بر باد میفرمایند و زبانی خاص صاحب است که صاحب را با چو اچا امی را بفرستد و با و غلبه کند  
 و بعد از منشی گری بورد نام ایشان مقرر خواهد شد نام شد تقریر خلاصه است لاشعور که هر چه میگوید و نقلی بخت آفتاب  
 دار و الحمد لله که آقای شمس و علامه کجری بچکل از شما خوش نشیند با فعل که سه آقا هم در همین ملک است بعد از آن  
 چه خواهد شد خواهد آنچه نوشته ام در دل نگذارید و خوب که دید که بهاران باز کند شستید مال عاریت جای نازکی  
 نیست خدا را لائق آن کند که دوستان که کثیر کثیره در سب بلکه فعل از شما عاریت برده باشند دیگر با جراتی تازه  
 سوامی خیرت و شعیب و شریف بوده است که تحریر در آید پس فردا شامه است غزلهای تازه بعد از این خواهد رسید  
 من هم از دیر و زنجاس آمده ام دیگر این که دیر و زنجاس جو علی نو تعمیر میفرستد در انشای راه با خلاصه صاحب  
 ملاقات شد لیکن این ملاقات و خل ملاقات نیست اگر فرصتی شود خلاصه صاحب نزد جد شما می آیند یا در جگر  
 رقص ۱۲۱ مخفی نماید که خط نام قوم دوازدهم صفر ششمه هجری رسیده مسرور ساخت روز رسیدن ششمه  
 هجدهم شهر صدر بود و چند خط رفته امی قاصد جان و کرد که تا حواله بقلم نگوده اید این قدر قابل هم خوب است  
 بعد که خط چیزی می نویسد و بسیار خوش هستند وی صدر رویه و گستاخیدار نمی موجب برکت هدیه  
 و سبب شنودی خلاصه فرستاد این هستند وی درین ضرورت اتفاق افتاد من امروز در جوی تعمیر  
 آمده والد و عمویشان را همین جا طلبیدم که مخطاط بودیم که هر کاره و ذاکل این خط را آورد و این وقت که دو بهر نزد  
 عمویشان کاغذ میزد وی گرفته بنا بر ضرورت انشای امی کیما شخص شده تجاس فرستند آنجا رفته کاغذ را بخون  
 داده مبلغ از مهاجرت طلب خواهند کرد و از کسانی که هستند وی بنام آبناس یک یک و پیره کولی یا صبی رام و چون  
 این مرده خواهند گرفت این زر که شامی فرستید همه شامی شوند از اینجا معلوم شد که در دنیا هر چه هست  
 زراست و امی بر حال کسی که زر ندارد کمالات روی زمین اگر و کسی جمع باشد در دنیا هیچ عزت ندارد  
 زن و فرزند و پدر و مادر و برادر همه شخص و صاحب مال را دوست می دارند از غمناکی مرزا ابوالحسن خان  
 دیوان ل بسیار خوشن شد چون مرد سینه صاف و خوش همت و دوست است هر قدر که ترقی برای او  
 صورت بند و لم شادی شود لیکن از باعث بر خاستگی خاطر خلاصه صاحب که مرزا تاج الدین حسین خان ل بر شامی هم  
 کتاب کرده و دیده باید دید که ایشان بر کجی مانند استغفار خل سر کار میکنند بهر کیف اگر ایشان مانند شما هم باید  
 والا نوعیکه صورت بند و جلد پیش کرده ترک نوکری نموده اینجا بیاید خدا از ان است آدم سخن مردان و ابرار از ان  
 ندر لیکن اول بخا خلاصه صاحب موصوف باید نوشت که من در ترک علاقه رفاقت جناب است بخوام و در برین کجی  
 چو تو فست اگر ماخل هزار استصوبش یک ساعت آید بین جانی خورم کبابی این زمین مثل غریب می کند بعد از  
 با ابوالحسن خان دیوان بهانه دیگر پیش آورده ترک علاقه باید کرد و الا آئین انگریزی نیست که کسی میان خاطر می  
 ترک نوکری نماید بلکه خود می شود و ضرورت تخریر خط برای خلاصه صاحب ازین سبب است که سبب انشا دوستی

از منشی بوی

رقع ۱۲۱

پایان



مضائقه ندارد و الاخت خراب است اگر چه بیشتر که و آدم که در طرف من رفته اند بلی یافته گشته اند و دل و عاقلی نام  
 برای اینکه بسا و این طرف نامی بگذرد این مرد و از نظر او و همای ناکاره را این تصور که زری بدست آرید و در  
 من دعای غیر که شدی جزو روانه این طرف می کند بجهت اگر شما بوسیله پیشترش که در این شهر وقت رو به می  
 باشد که غیر هم والا ظاهر **فصل** اخفی نماید که تاریخ هجوم جب خط فوجت من رسید و مطالب تو من در  
 آنچه نوشته بودید که شاید جواب بعضی سواهای من از خط جاز شربت وقت تحریر خط در خاطر شایانده باشد و در  
 این است که من بجهت تحریر جواب خط شما و وجود این که آن خط را برای من بسم که گشت بودم که آنچه متعسف بودم و بایست  
 خاطر نشان شما سازم لیکن چه بودم که وقت تحریر جواب پیشین خط رسید که آن خط را باره کرده ام زیرا که معمول میروم  
 بر من است که خطی که از طرف شما می رسد بعد خط انبه با منیت باره می کنم تا ندوزد و بیا دلالی که تقصیر من می باشد  
 از آن بعد تحریر جوابی که از آن سواهای من خط جاز این خط را هم چون خطی بر سر او چند بود و نگاه داشته بودم از انصاف این وقت  
 در دل گذشت که شاید جدا نبود و می کرده ام از این بعضی سوالات را جواب نوشته شده و بعضی را منتهی ندیده ام جواب  
 روزی خطی که بایست که نوشته بودم از آنجا می رسد و آن خطی من می باشد که بر سر خطم جواب آنها را در آن خط می رسد  
 حواله کرد و بای که در آن برساند چون رسیدن خط و در آن از کیری از یقینات است لهذا این وقت عاده این  
 که بعد از این خط صاحب نامه و شایه از خط من که سواهای انفا فغانی شاست خواهد بود و اگر آن نیز خواهد بود و الاخت بجا  
 و ضرر لیکن اشتباهات آن را هم که اگر آن خط سریع باشد ضرر و الا باز در خط خود عاده آن سواهای نامه نیز را که بعد از این خط  
 خط شما را بعد و من شخص را هم می سواهای خاطر غافل است لیکن در این خط هم ذکر انفا است که بگویم که در آن خط  
 لفظ دیده نشود خاطر جمع نمی گردد و در حرح احوال انت بکمال خضاری نویسد و من در نشات دیگر الا در خاطر  
 این خط چند روز بعد که در آن قافوس از خانه شای طلبیده و بدیم لفظ انامی باشد و نشانه باین صورت انامی هیچ جایان خط  
 محض است لفظی است که قصد باین ساخته اند و سواهای باین لفظ فتح العن بر وزن معنی هم است لیکن در ظاهر  
 بر یکس اسم اطلاق آن جائز است و توقف دوسه روزه در جواب خط و بخریت عمل اگر که تاج الدین بن خاضع در درگاه  
 حاضر بود خط جناب معوج هم معروف این خط است لفظ باید بود این بار در خط من بندگی برز حاجی صاحب بوسیله که اگر از آن  
 از من سفر حال شای باشد و دیگر وضع و شریف خانه بغایت هستند من این روزها برای دیدن شما رفته بودم و چه بود  
 آنجا بودم اگر چه شما این مکان بخواه خوب را و روزانه نظرا از دیدن سیری و خندان سیرالی حال است لیکن آن چه بود  
 که باز در خبرت **فصل** ۱۸۸ بود و می است که انشال بجهت شایانده از تحریر و تقریر واضح با و که در روز که در آن  
 بر ج اول گشته بگری بود و مکتوب و الا در این حکایت نامه عمومی و الا قدر شما که تو من هم در آن بوده است و در خط من  
 طراز رضا نه در حوال سرست شمول و منوش من شین که در و روانی حمارش نامه که من بود لیکن بعد از این لفظ که در خط  
 در آن مثل است شما اندم نتج مجبور از خبر و در است که آنکه نوشته بود که من را از اخبار احوال من این خبر است  
 و این لفظ صفت دوی العقول است نه صفت غیر دوی العقول خبر بر که در دخی دوی العقول من نمی تواند شد

بسم الله الرحمن الرحیم  
 در روز شنبه که در آن خط من رسید و مطالب تو من در  
 آنچه نوشته بودید که شاید جواب بعضی سواهای من از خط جاز شربت وقت تحریر خط در خاطر شایانده باشد و در  
 این است که من بجهت تحریر جواب خط شما و وجود این که آن خط را برای من بسم که گشت بودم که آنچه متعسف بودم و بایست  
 خاطر نشان شما سازم لیکن چه بودم که وقت تحریر جواب پیشین خط رسید که آن خط را باره کرده ام زیرا که معمول میروم  
 بر من است که خطی که از طرف شما می رسد بعد خط انبه با منیت باره می کنم تا ندوزد و بیا دلالی که تقصیر من می باشد  
 از آن بعد تحریر جوابی که از آن سواهای من خط جاز این خط را هم چون خطی بر سر او چند بود و نگاه داشته بودم از انصاف این وقت  
 در دل گذشت که شاید جدا نبود و می کرده ام از این بعضی سوالات را جواب نوشته شده و بعضی را منتهی ندیده ام جواب  
 روزی خطی که بایست که نوشته بودم از آنجا می رسد و آن خطی من می باشد که بر سر خطم جواب آنها را در آن خط می رسد  
 حواله کرد و بای که در آن برساند چون رسیدن خط و در آن از کیری از یقینات است لهذا این وقت عاده این  
 که بعد از این خط صاحب نامه و شایه از خط من که سواهای انفا فغانی شاست خواهد بود و اگر آن نیز خواهد بود و الاخت بجا  
 و ضرر لیکن اشتباهات آن را هم که اگر آن خط سریع باشد ضرر و الا باز در خط خود عاده آن سواهای نامه نیز را که بعد از این خط  
 خط شما را بعد و من شخص را هم می سواهای خاطر غافل است لیکن در این خط هم ذکر انفا است که بگویم که در آن خط  
 لفظ دیده نشود خاطر جمع نمی گردد و در حرح احوال انت بکمال خضاری نویسد و من در نشات دیگر الا در خاطر  
 این خط چند روز بعد که در آن قافوس از خانه شای طلبیده و بدیم لفظ انامی باشد و نشانه باین صورت انامی هیچ جایان خط  
 محض است لفظی است که قصد باین ساخته اند و سواهای باین لفظ فتح العن بر وزن معنی هم است لیکن در ظاهر  
 بر یکس اسم اطلاق آن جائز است و توقف دوسه روزه در جواب خط و بخریت عمل اگر که تاج الدین بن خاضع در درگاه  
 حاضر بود خط جناب معوج هم معروف این خط است لفظ باید بود این بار در خط من بندگی برز حاجی صاحب بوسیله که اگر از آن  
 از من سفر حال شای باشد و دیگر وضع و شریف خانه بغایت هستند من این روزها برای دیدن شما رفته بودم و چه بود  
 آنجا بودم اگر چه شما این مکان بخواه خوب را و روزانه نظرا از دیدن سیری و خندان سیرالی حال است لیکن آن چه بود  
 که باز در خبرت **فصل** ۱۸۸ بود و می است که انشال بجهت شایانده از تحریر و تقریر واضح با و که در روز که در آن  
 بر ج اول گشته بگری بود و مکتوب و الا در این حکایت نامه عمومی و الا قدر شما که تو من هم در آن بوده است و در خط من  
 طراز رضا نه در حوال سرست شمول و منوش من شین که در و روانی حمارش نامه که من بود لیکن بعد از این لفظ که در خط  
 در آن مثل است شما اندم نتج مجبور از خبر و در است که آنکه نوشته بود که من را از اخبار احوال من این خبر است  
 و این لفظ صفت دوی العقول است نه صفت غیر دوی العقول خبر بر که در دخی دوی العقول من نمی تواند شد

علافت من می کردن  
 بنی با به پاره کردن

۱۸۸

و هم ای که عارفان همین عبارت از کلام بلاغت سلک شایسته نمود و بود که شرف حد و بحر شیده پیش انکار دل را  
 آشنای هم لطیفان گردانند این غرض لائق تحسین و آفرین است لیکن همین لفظ انکار که صفت بیرون واقع شده  
 گردیده شیده نماند که پیش و زنی دارد یکی نغم دوم صاحب غم را گویند دلش یعنی دل زخم دارد است دل جو صفت  
 و پیش صفت آن دلش یعنی زخم دل می آید و پیش انکار هیچ معنی ندارد ظاهر است که اگر پیش یا مضان و انکار  
 مضان الیه قرار دهم مفید معنی می افتد و اگر انکار را صفت پیش بدانم باز هم همین حال دارد این غلط مخصوص شما  
 نیست اکثری از ایشان صاحب دعوی درین مقام لغزش با می نمایند خصوصاً در لفظ اخبار اخبار که در مقام کمال  
 دین می شود که بر وجه انی جانشینی فرعون و نمرود را سازد و از این که چون شما دین خوبی دارید و شایسته صحت  
 الفاظی باشد و بر شما بیگانه می ملک تحقین است صدور این اغلاط از مثل شما قفقد و سنگاه موجب دل از نام اعتبار  
 دیگر آنکه سوا می خط میان کثیر رسید محمد خان که جواب هر دو فرستاده شد هیچ خطی مفوت خط صاحب بود که  
 آن ازین طرف نرسید امیر صاحب نوشته اند که جواب خط غلام علی خان نفرستادید و خدا شاهد است که نه خط می رسیده  
 بر سر حد و نه خط غلام علی خان شاید از بهو در خط پیچیده باشند بجز این قصص حکایت حال سرشته مطلب دیگر  
 می آید این است که راده جناب عالی دام قبله این بود که از تراسی که نام دهی است برکن نه چون سوا می تراسی شود که  
 صحرای کبر است بکنند و گردن لیک با طهارت جوایس و هم موافق عرض حکیم مهدی علی خان بسع بسیار که سید که در کل  
 سر به که در روز ضرب نیام دولت شد بسیار است چون خود دولت عاشق شیر شیر اند این طرف بر کشید از  
 جهت در راحت تعویب واقع شد بل اغراق و غلو میگویم که دی شب ماه درین میدان لطیف داشت که کیفیت  
 آن امری است و جدائی تحریر و تقریر روانی توان کرد و جای نمایان نام محرابش نور داشت و در و نیم در شب  
 شکار شد و کتبی دیگر پیش تر از آنکه حیده باشد چند روز در جنگ است بعد ازین باید دید خبر عوام است که برای  
 شکار انبیا از لیک که راجع خواهند کرد لیکن بدل نمجو روزیاده خیریت رفته ۱۴۵۰ میان امامی صاحب کلام  
 بعد سلام شوق واضح باد که در روز که چارم ربیع الاول است که الهجری بود از ریاضیه کونج سه کرده با چار کرده  
 بکنند نه گنی رسیدیم اینجا چه بونده نام جانور کو جک بردار که پیش آن در یک ساعت آدم را فانی سازد و علایق  
 درای بود و چ سیاه نیست باین طری که آن را بر سر قلیان گذاشته قلیان را بقوت تمام کشند تا بهر آن از این  
 بیرون آید بسیار است لیکن الحمد لله که یک کس را هنوز نگذیده قاعده این بی بر است که خود بخود پیش می زند تا فیکه  
 نید و دست کسی نیاید خلاصه امروز در اینجا مقام است و فردا هم بقرینه مقام دریافت می شود و در و زمرج و شمشان  
 جناب عالی دام قبله قدری حرارت بهم رسانیده بود ازین جهت تمام راه بهواری با لک فعل سراق است  
 که دیدن لیکن امر و فضل الهی است صبح سوار شده در و زاده که تفنگ انداختن دوازده بلیدر جی شکار  
 که در زیر و زحمت صاحب عالم بهار رسید و پیازه و بهر تیر باد بخان و لوزیسته و طلوعی خوابانی بخت بهر  
 جناب عالی فرستاده بودند و در اینجا شش در سوار می گذرانید و خلاصه صحبت بسیار خوش است

قلم  
 ۱۴۵۰





رقعه

ببیند از دست  
در یک کسب  
چون که در  
ببیند از دست  
در یک کسب  
چون که در

رقعه

نارنگایان و در بارگاههای لا ینا لا یرحم الله من ینا فی ان فیض آباد و در سیرینی نو توپ رز و یک کیم کوکب ایزنه  
 با کون ناعلا و نونن نو توپ کینا علی و صاحبان ایگاسی بند و سب ایچون گنایار ر قعه ۴۴ پوشیده مان  
 که والدش از تاریخ بستم اتفاق میر صاحب خوی نو قمر آره اندام و در روز شنبه و سب و سب است بخاس وقت سیر  
 خواهند رفت بهین مساب بر روز عرضه نما آخر در رسیدیم یک غصه مذکوره را این وقت که دو پهنوز زده اند آورد  
 عرضه و خطای خودم را بطالع در آوردم و بین شما بیدار شیش از پنج شام در خیال من بود این میر اند جان سیر اندست  
 که سیر از پیشتر در سید و در کنگرام می در نقل طلبیدن سیر شش ایچون ام اوی برنده ایچون حالات منشی نوشته بود  
 معلوم شد برگاه صاحبانجامی آید و او استغنا نوشته است نمیده می شود و قبول شما به صورت آدمی را باقی  
 و اتفاق باید بود اصل این است که امور و نوی به متعلق اتفاق است عقل تدبیر درین مقام فعل ندارد لیکن عقل نام  
 چیزی است که آدم آن مطون نمی شود یعنی دانایان باید که کاری کنند که عقلا او را دلیل اندام و سب سب  
 بر شکر می کنم که ناجایانی آید که بطریق نصحت بعد چندی اتفاق افتد مضایقه نیست و الا برگی پیشی علامه نظر انداخته نماید  
 بین کم و زیاده میشود و فی الواقع دانایان نسبت بهیج دانسته اند و سید اندرین عرضه سوامی این عبارت که منافع آنها  
 تعلق از آن از دخطی بود زیرا که تعلق بآن دارد می بایست حال افضل الی یاق است خاطر شریف جمیع باشد  
 عند الفرضه که کای رزم تحریر آقا صاحبان مخدوم هم جاری بایست که ایشان در بند ریخته نیستند لیکن باقی  
 محبت بین رومی خواهد و کنگرام می خود را فدای شامی دانند آقا صاحبان نام خدا حال اندرست از سیرینار و کنگرام  
 از رقم طعام سیرینی و دیوه فصل بر می آید میخیزند و کیریت ر قعه ۴۸ شام و پروزه رحیم یک سید  
 و خط میر نصیر الدین محمد در دست همراه بهلبانی که زرقند بهاجان از بریلی آورده بود و ایچا آمدن چون سر نامه خودم  
 و نگاه رحیم یک کردم دهم که شاید میر موصوف این ثوب را برای من فرستاد و ما در بخاطر این بود که میرا بهین بهلبان  
 مستر و سام زرا که من عادی این چیز بایست لیکن چون خط بطالع در آوردم معلوم شد که دو جفت کبیس که چهار عدد  
 برای نا هر سنکه فرستاده اند آن وقت خود جای گفتگو باقی ماند چون از بهلبان پرسیدم که این خود سنکه چهار  
 کجاست گفت بعلت محمول پرست که در علی انکر زیاده جاریست بر کنار دریای کنگا بهی می کبسات که سنکه آمده ام سیر  
 برنده که در کنار کور سنکه از هم بایم تغییر آقا صاحبان گفته اند از آن آقا صاحب زرا که بود داده کبیس را از زرقند معلوم شد که کبیس را  
 در پیوسته انداخته بود که جای دادند از شن بو حیکه کبیر شستن اغهای مذکور و نمی توانم شستن بهین قرینه معلوم  
 که سیر موصوف کبیس بهایمانی داده باشد و آن همان دریل خود که داشته ایچا روانه نموده بهلبان حاضران و این  
 بهین که در تازری بدست آید و الا محمول چهار کبیس سه روینی نمی تواند شد خوب از پیوسته سیر و ما بطرف ثانی این حال  
 خوابم نوشت ام روز تا هر سنکه هم آمده اند هر سه کبیس گفتن ایشان نموده شد هر وقت که کبیس جار می آید آن هم سیر  
 ایشان خواهد شد و کبیس از بوه بر آورده با خاص صاحب می دادند که این را کبیر و در پیوسته باقی از خانه خودم فرستاد  
 آقا صاحب که قند بجان شما که نا هر سنکه بر کنار و طاع نیست کای اشاره درین باب بطرف ثانی کرده بلکه این قدر



رقعه ۱۵۱

رقعه ۱۵۲

رقعه ۱۵۳

رقعه ۱۵۴

رقعه ۱۵۵

در وقتی که صاحب کلمه است تعالی الهیانه زکی را که خود نفس تحریر فرموده ای به نصیر الدین برای اله  
 برسد جناب مدوح درین روز انعامات بارش برت را به تصحیح رسانده وادی گیرند و عبارت هم کم کم بطور خودی نویسد  
 می خوانند که از تصنیف صاحب هم خطی بردارند لیکن اگر آدم جناب مدوح بیاید آدم خود همراه آن آدم کرده باید فرستاد  
 این از برای آن است که تا آدم ایشان را خوب نمی شناسید و الا این قدر سعی صرف نداشت و این رفته هم را  
 همین نوشته شد و الا اگر جناب مدوح خود و جانشینش می طلبیدند حاجت برقه هم نبود زیاده خیرت **رقعه ۱۵۴**  
 خواه ام المومنین که در وقت اهل کلمه است تعالی الهیانه تازه رسیدل بسیار خوش شود صد فرین بلکه هزار مرتبه حاجتی  
 و کوپ غنی یا زوینگر و بعضی مقام بای ثناء اندکی بخشیده است این هم از بید مردم مویست است این قدر خط را  
 بشبیه که ترعت هر یک که در کتاب خود را افتد نام آن شخص را بعد فقرات ششبار مدوح او ذکر می کنند اگر چه مطلب تقدیم  
 نام او نیز حاصل میشود لیکن پسندیده تر این است که اسم مدوح بعد فقرات مدح مذکور نمایند این چیز را داخل غلطت  
 بلکه از عدم معرفت تحریر دست می دهد زیاده زیاده **رقعه ۱۵۵** میان امی بعد سلام شوق واضح باد که خط نام قوم  
 چاردم شهر حال امروز که مقدم ماه مذکور است رسیده سرور ساخت عبارت خط قابل تحسین ازین بود الا در دو  
 غلط واقع شده یکی فان توفاق یعنی خون بخین بجای فان توکاف هر چند در ترکی قاف و کاف یک است  
 لیکن توفاق یعنی زانیدن است و توکاف یعنی بخین دوم در مدح امیر صاحب این فقره در احوال و تفریط  
 نوشته ایامیر صاحب که کجک ل هم که خدا خاک ایشان را برای رحم به حال غریبان سرشته است و احدی در این  
 چنین می بایست که خدا خاک ایشان را بآب رحم به حال غریبان سرشته است و آنچه از یکی مرد معلوم مرقوم بود آن  
 شام شامته ایبر بجم است من زیاده رو به بر برای خرج راه با و داده بودم شش کبار پنج یکبار لیکن چون شوه فقیر  
 مراعات حال بنی آدم است حرانزاده باشد یا ملال زاده احوال او را نیز خواه دانست خواه دروغ شنیده  
 رحم میکردیم بهین طریق مردم صد گرفته اند و هیچ یکی ازینها آشنای من نبوده است لیکن پیری ثولان ازین  
 حسن لوکی می دانند که فلانی از راه دوستی با سلوک می ورزد و نمی دانند که من آشنای صاحب غیرم در دین که  
 می ششم **رقعه ۱۵۶** هر دو کاغذ را حاجی صاحب فوین رسم خان باید نمود من و نام هر سنگه بعد جالشت اینجا  
 خواهم آمد آخر روز شمار همراه گرفته باز بجای آیم و کاغذی غیر از کاغذ را حاجی صاحب است و در جزو دان شما که  
 من خود آمده دریافت می کنم **رقعه ۱۵۷** پوشیده مانند که میر عبدالصمد بیچاره نارنج بست و نیم جادی الا و  
 ششم روز دوشنبه در جوی تو غیر من سل و دق رحمت الهی چوشت از نه ماه این عارضه داشت و نیز  
 کردی که خوب کرد که برهنه هم بیکر و چه شد با اتفاق الهی که ازین یارها جان نمرده است خلاصه از و ماه و دو  
 بسر سهر و سیفت که آب هوای اینجا بسیار مزاج من توقف کرده روز یکم و از یکس شب نمانده سر رشته  
 نفس کم کرده بود و فواق شروع شد یک نیم بس روز باقی مانده جان بجان ازین سپرد پیش روی دروا  
 همین جوی نیکه فقیر است از چهل سال فقیر فر کور درین نیکه سیود سال گذشته قضا کرد و حالا که کجک اهل ادا کالت است

است بخیر و بیاد او ده آن مرحوم را برای قرب و کجاست که من کردم که هر چه مردم از او نظر جوانی او و محرم و سالخ  
 یکن با کس نام در بعد مردن با او سپیده رویش می رسید و خود را آنقدر خاک زد که خود را کالب سبک و بویست  
 عین هم چند روز نماند و دوشنایافت لیکن باز در انداختی بر پیوستی شد بیماری عود نمود و حال افضل است  
 معالج تمام خانه بخت مرزا فتح علی برادرزاده حکم شاهی خان است این بود احوال تازه که نوشته شد من هم درین وقت  
 درت سواد ای در دوشانه بهنگام کشیدم لیکن از یک هفته صحت کلی حاصل است خروزه هم که خوردم بخوبی معضم شد  
 از بعضی چیزها بهر پیوستی که من مثل بادغان و شنبیل و دال و بر و لال و مرج انشا را اندر نیز بعد چندی این را هم  
 می خورم حالا اعران جهادی هم قابل دیدن است صبح و شام اگر کسی بالای بام خانه که مشرف بر آن عمارت است  
 و کلاه آبی برسد استاده خود مرقع فانی و کلاه گریستان مین در نظر جلوه میدهد با وجود عدم رضای مردم باز  
 در اینجا بسیار شده است و در حضرت صاحب علم بهادری بای جناب عالی دوباره بنشانی کوشی دلگرفته بودند  
 من هم در رکاب هم بعد از اجنت با شاره حضور و چند فقره در وصف آن خبر در آمد نقل آن پیش والد شکت  
 حق تعالی تبارک و تعالی را سپاس اینجا بسیار در خانه همه آدمها جان اندر **رقعه ۱۵۸** نرسین زبانش بر داری  
 و عندی خدایه طرازی عظم الله تعالی ضیق کی است که تبارک و تعالی قبر این طرف هم مثل غاری بطور  
 با عمومی شقیق داشته باشند من هم در دوشانه و در پیوست لیکن خود کند گیاران بایست که در غبار ریل است  
 در کجای کهنه راه رفتن خیلی دشوار خواهد بود آدم بر طلب چهار تو رو یک ششایی و یک و چند دانه کوزه  
 و چند تا خولایی و قدری بسته و قشقی ان حضور برای من آمده بود چیت تر و شاد فرستاده شد باید که بطور شایسته  
 میانه خود حصه کرده و بکلیه برزاده خیرت کرانکه بعد تمام نمودن رفته بکلبانی که یک کینه دارم و هم عیادت  
 این هم میرسد **رقعه ۱۵۸** خواجه امامی صاحب طلال عمر امروز که بخت و کیم شهر عالی روز شنبه است بر بنر  
 شهر و کاند و کانا لا کویج حج گردی از منزل ویر و زره رسیدیم بر دوش شنبه تا جمعه که زود زمی آمد و نقل  
 شهر میوه که در دوشم این احوال نگارش بر برفته و سوامی این میراجت لشکر خیزی نیست که بر کس  
 نشود لیکن بر کس از حال خود و مخصوصان خودش خبر میدهد زاده خیرت **رقعه ۱۵۹** خواجه امامی صاحب طلال  
 اتفاق شود که معلوم بود که خواجه رحمت الله خان شش سنگ یازبایدی گیم اندری فتح آبادانی روانه  
 بود زمین لیکن حال تو در کیم سواری میسر نود و اگر اودن درت یا اودن پیش آنچه من می بایست سنگ کوبشی باز  
 خلاصه موافق ایامی خواجه صاحب موصوف لاله دی پرشاد چاره رویه بخیرت شریف خواهند رسانید  
 انصاف از این نشان گرفته خواجه صاحب موصوف بدیند و رسید مبلغ روز دوم حواله لاله دی پرشاد رسانید  
 در حال لشکر این است که در روز که بخت و کیم صفر بود از فیض آباد شش کرده این طرف رسیدیم امروز  
 زود اطل فیض آبادی شوبیم باید دید چند مقام در اینجا می شود و در کج خیرت **رقعه ۱۶۰** شخصی این کتاب را  
 فروشن آورده بود لیکن قیمت زیاده از حدی گوید چاه رویه بخواجه بگوید که مرز کاتب فی خور و پیوه واده ام حالا

رقعه ۱۵۸  
 رقعه ۱۵۹  
 رقعه ۱۶۰  
 رقعه ۱۶۱  
 رقعه ۱۶۲  
 رقعه ۱۶۳  
 رقعه ۱۶۴  
 رقعه ۱۶۵  
 رقعه ۱۶۶  
 رقعه ۱۶۷  
 رقعه ۱۶۸  
 رقعه ۱۶۹  
 رقعه ۱۷۰  
 رقعه ۱۷۱  
 رقعه ۱۷۲  
 رقعه ۱۷۳  
 رقعه ۱۷۴  
 رقعه ۱۷۵  
 رقعه ۱۷۶  
 رقعه ۱۷۷  
 رقعه ۱۷۸  
 رقعه ۱۷۹  
 رقعه ۱۸۰  
 رقعه ۱۸۱  
 رقعه ۱۸۲  
 رقعه ۱۸۳  
 رقعه ۱۸۴  
 رقعه ۱۸۵  
 رقعه ۱۸۶  
 رقعه ۱۸۷  
 رقعه ۱۸۸  
 رقعه ۱۸۹  
 رقعه ۱۹۰  
 رقعه ۱۹۱  
 رقعه ۱۹۲  
 رقعه ۱۹۳  
 رقعه ۱۹۴  
 رقعه ۱۹۵  
 رقعه ۱۹۶  
 رقعه ۱۹۷  
 رقعه ۱۹۸  
 رقعه ۱۹۹  
 رقعه ۲۰۰



الفصل در دست شاست هر چه شما بگویند قبول می کنم خداوند طرف ثانی می فهمیده است که این خط شست را خطا کاران  
در عهد و نسیب شاه در بیست و یک کتاب زبان دارد اگر کسی صاحب کتابی که بگوید مضایقه ندارد میان علی حسین امروز  
روان بود و پیرش نزد سلام بخیر است شریف گفته اند حاضر شدن از کم فرصتیها کرده اند و روز و پیر و روز که جواب داد  
بود و غزل تازه گفته شد شاه معین وقت نقل آن گرفته همین کاغذ را که غزلها بر او نوشته شده از رفته رفته پیرش  
خواهید داد و اگر نه آقا صاحبان خواهد بودند و من امروز از دو مالیدن فارغ شدم فردا انجمنی را علیه شمس روزی یک  
وقت ۱۶۱ خواهد آمدی صاحب ملک الله تعالی خط اسمی و الدشامیر سید مطالع اگر ممکن شود همین غزل را قدری از  
داد و به صبح بسته لغوف عرضه خود روانه سازید و فقط قاضی صاحب اسمی آقا صاحبان است رستم امروز میرسد  
اگر پیش از عصر آمد جوابشان رسانید آن را هم مغفوف باید نمود و الا خط و امروزه در داکل فرستید خط آقا صاحبان  
در خط و دیگر خواهد فرستاد و در خط مردم معلوم رسیدم که جلیس سید لاگی چند غزوه است یکم که میراث آقا صاحب  
خط مذکور را این علت که غزلهای هندی نوشته بود در بند و الا بلا خط شما میرسد رقع ۱۶۲ خواهد آمدی  
سلیم الله تعالی بعد شش ماه مخفی نماد که از دیروز در عجب یکسانی افتاده ایم که هیچ پیر سید امروز مقام است  
فردا کونج لیکن مقام امروزه درین ارض ذات الرمال برین انکار است صبحی بار باره بود و سیاه گشته اند  
بجز و پیر بدست من آوم میرسد که رفته پیش خود نگاه دارید هرگاه هنوز معلوم بیاید باید داد که بجاره به صرف خود را  
رقع ۱۶۳ خواهد صاحب من خط محمد شریف که اسمی فقیر آن بود برای مطالعه میرسد و رقع دیگر که بنام پیر است  
فرستاده شد بعد مطالعه قطش رقع را برستم باید داد که خانه مشارالیه برساند و آقا صاحبان مخدوم وقت شام  
خود را از دین فرستاده بودند چون من عادت ندارم که درین چیز نام خود و دخل کنم یا نوشته پیش خود بگذارم از  
رسیدن رقع بسیار خجالت کشیدم لیکن بطور خود ابیات مذکوره را یاد می کنم اگر ایادی آید بنویسند و الا امروزه  
دیگر درست می کنم رقع ۱۶۴ خواهد آمدی صاحب ملک الله تعالی را رقم داعی تا این وقت همان مرزا حاجی صاحب  
بود و حالا بحوالی آقا صاحبان تلفظ نشان رسیده چون خبر تشریف آوردی این صاحبان تا شام گرم است لهذا  
موافق وعده پیشی شب می توانم رسید فردا بعد چاشت با اتفاق میر صاحب این مخدومان و شخص اعظم  
رقع ۱۶۵ خواهد آمدی صاحب ملک الله تعالی هرگاه خط بوالد خود بنویسید برای ملاحظه داعی هم خواهد  
من یاد دارم که نقل آن تاریخ این شام بود شاید از خاطر شریف رفته است و میرا عجب علی هم نقل آن را  
من هرگز بخاطر ندارم و شب یک ماه بدست آن بود و قطعه آن نیز بدست شد لیکن چون عدو صرح بشمار داد  
ده عدد کم بود و مجبور متوجه ماده دیگر شدم بعد از این ماده بدست آمد خط شمس ز فقره ساختن شاه دین  
صندوقی و وزیر اعظم من آن سیم بهر حال و مید جان بنده ای ازین تاریخ بدست آن مخدومان  
و سعادت و اقبال و دیگر آنکه امروز یاد و در عالم فرصت این جیا غزل تازه فقیر را بر کاغذی نقل کرده بدست  
آدم خود نزد آقا صاحبان مخدوم باید فرستاد و فردا تکلیف مرزا حاجی صاحب کربامی روم و از آنجا باز بحضور

رقع ۱۶۱

رقع ۱۶۲

رقع ۱۶۳

رقع ۱۶۴

رقع ۱۶۵

رقعه ۱۶۶

رقعه ۱۶۷

رقعه ۱۶۸

می اتم زیاد و خیریت رفته ۱۶۶ خواجہ امامی صاحب دریافت نمایند که معلوم هست که دیروز امروزی و روز پنجشنبه  
 پہلوان دان مرد جو کسم ریش که وقت آمدن این جاشمارا بالایی باطل بیدہ غار شش او کرده بودم آمدہ بودند و بیک  
 و صاحب مقدمہ مرد و کس بطوریکہ گفتہ بودم بجناب قبلہ بیکعبہ عرض کردید یا وقت مناسب بود بہر حال اگر گفتہ شد  
 مفصل نویسد والا بگویند و فردا جواب نویسد رفته ۱۶۷ خواجہ امامی صاحب حکم اللہ تعالیٰ بخودیدہ بہت کم  
 فرستادہ شد باید گرفت و نزد والدہ میان کمزور فہ باید گفت کہ مرزاقیتل بیشتر کہ دوست انگش تحصیلدار بہرکات ملک  
 انگیز بودند غار شش کہ خبر دم باہنامی نوشت و ہمہ بقدر مقوم خود کا میاب می شدند و دیگر آنکاشش ہمہ معزول  
 شدہ اند غار شش یک پیہ بہناروانی دارد و سابق ہم خط نوشتہ باہل حاجت می داد این نیست کہ زیر برای کسی  
 کرد و سہ بار بعضی دوستان را سخاوت ہم بعل آورده بود و گاہی کہ کسی بین جاو ادہ پیش خود داده است این  
 گفتہ باز بگویند کہ این خبر دیکہ گفتہ شہا پیش خود برای آن زن کہ فرستادہ اند باو بہند زیادہ خیریت رفته ۱۶۸ اختری ماند  
 کہ عرضی شامی خناب نصاب قبلہ بیکعبہ پروردگار بخم ماہ مبارک بود رسید چون آن اینجا بودہ ام و والدہ شام را بجا میوم  
 فرستاد آن زن و اموش نمود و از امروز کہ از خانہ آقا صاحبان اینجا آمد مبطالہ سن در آمد تحصیل کردی و ہمہ  
 غیر ازین و دخلی مناصب عزت در سر کار کینگی انگریز بہادر است ہمہ وابستہ لطف و عنایت آقایی عالیجناب است  
 اگر صاحبان بورڈ این تجویز رسیدند بچہ رسید تحصیل کردی بشمار از زانی والا جایی اندیشہ نیست خدا آقا اسما  
 دارد و اگر او را بدست شما منظور است بطریق دیگر کا میاب خواہید شد زن اینہمہ در صل از سبب عہداتی است  
 کو بظاہر حاضر شامی و خدمت شہادت آن باشند و دیگر آنکاشش از من پوری خطی بمن نوشتہ بود و خطہ بود و رفت  
 آقا صاحب مختار بمن رسید شخص مذکور نوشتہ بود کہ چہرہ عامل برای برگشت حصول تجویز شدہ بر پورستان  
 بفرج آباد رفتہ است یا نزد صاحبان بورڈ چہرہ کہ باشند درست بخاطر مانده است و صاحب والا سابق متظر خواہ  
 ہر گاہ این التماس پذیر خواہد شد عمال مذکور کہ ملی از ان شہا باشند بر سر پر کہ خواہند رفت تمام شد مضمون  
 خط آنشامی مذکور چہرہ بمن قدر نوشتہ بود اگر فضل الہی شہا حال شہا شود این شخص را رفیق خود خواہد کرد  
 میکن در اینجا حالی ندارد بعد مدتی دہ رویہ کہ برای پسر خود فرستادہ بود بخانہ او رسانیدہ شد و رسیدی خان  
 خطی بہر او خود میان سید علی نوشتہ بود و نہ کہ تحصیل کردی بنام خواجہ امامی صاحب مقرر شدہ چون و کیا  
 از طریق انگریزان بکلی خبر ندارند وضع و شرف اینجا کنان بودند کہ شہا ازین بکلی رفتہ و این قدر نوشتہ کہ در سر کار  
 اگر از این تجویز میشود شہا انکہ شخصی بکاری منصوب نمودہ آید جایی بمن بہتر میگردد کہ ان خدمت بظانی را یافت بہر حال  
 فال تکلیفی داری داد و آنچه در قواہ و پسند جاکز بہت روزی و بمن روز با بطوری آید لیکن با دعا گوایان را در وقت ترقی  
 یا بدوشت اینجا چنین واضح باد کہ رقعہ کوکی کہ امی من درین عرضہ بود و بطالعہ را در دم من بخطی امی صاحبان  
 خدمت نزدشان فرستادم ہر وقت کہ جواب میرسد نزد خود نگاہ می دارم در خط و دیگر طوف کردہ خواہم فرستاد و آنچه  
 بخط سابق نوشتہ بودم کہ دو جادو خط شامی دیرہ شد قضیاش این است کہ این تحریر در عالم تجمل و تمدد خاطر معتبر است

شاید اندک که بواسطه جلی نوشته می شود و مل با بی هوشی و بی سنجیدن از سبب سرع یا تعلق بودن خاطر و  
 دیگر بکمال غفلت و ناسخ نمودن آنرا از حد و نیزه و تکیه بر طلب و ظفری یا سید و اطمینانی بهم میرسد آنوقت بران خاطر دیگر  
 یکدو کن بخت نزد صاحب فرستاده خواهد شد صاحب من من ازین خوشی ندارم که شما بواسطه سببناشودن ظاهر خود را  
 درست کنید من زنی نادر دنیا می خواهم اگر خدا عالم و دولت هر دو بدید سبحان الله که چه می خواهد و چشم بینا  
 و اگر علم بقدر ضرورت عطا نماید و دولت زیاده از حد لیکن بمرت تمام نه بذلت زهی طالع و عیب عنایت خداوند  
 این با جلی برای ناهر سکه بود چون او بذات خود شش خبر فرحت اثر نداشت و میداند که محبت او در دل  
 شماست اندر اه اختلاط که بر زبان نمی آید لیکن از دل نیست اگر جواب خط خواهد نوشت او خط صبر و کرم و  
 امروز مرد که از دیویر ایجاد دارد است شما هم او بر فطش نفوذ است و دو کاغذ دیگر یکی عنایت نامه جلی  
 نامی دوم کاغذ غریبای مشاعره حال **قرص ۱۶۹** سلم الله تعالی پوشیده ماند که لفافه سی آن خاصیت مختص  
 پر نور نوشته است و کیم هر حال بمن رسید و احدی بران مطلع نشد صورت حال این است که من بر پروردگار  
 شهر حال بود خبر و انگلی این صاحب بنایج بست و ششم شنید برای ترخیص از زبان جناب روح بخاک آمدم و در  
 ایشان بریم زدم حالا در شروع ایام برنگال روانه خواست شد و در ویزه که بست و چهارم در در شنبه بودم  
 آن صاحب نام من آن لفافه را بخی آورده رستم را بیرون در وانه بر دو بار سپرده در رفت رستم نیز با خی تمام  
 بمن رسانید خط را از او پس خوانم و آن هم در لفافه بود و همه بخوبی خوانده شد کسی ندانست چون من در بخاتم  
 و آن صاحب آنجا جواب از طرف ایشان بعد ازین خواهد رسید و جواب چه بود و نسبت ایشان شد و در  
 در یاد شما هستند خبر و خطوط و مقام داعی شدن ضرورت احوال تازه میشود باقی همین کافیه برای همه دان  
 کفایت میکند بعد ازین بر شما که بر سر نامه نام آن صاحب نوشته بودید و الا احتمال آن بود که جواب را از  
 و پیاده تا به هر کاره داک می گفتند که مرزاقیل بن خاس رفته است و هر کاره بجز در یافت حال اینجایی آمد که  
 من بنها این خط را میگویم باز هم فاجعی نداشت و اگر جایی میرفتیم صاحبان خانه خط را گرفته از راه بی گفتنی  
 لیکن این احتمال من خیلی ضعیف است زیرا که من وقت آمدن خود همه و مهار ایچو برار و چه پیاده طلبید و تقید کرده  
 آند بودم که هر کاره خطی بنام من آید شما آن خط و هر کاره را پیش آن صاحب بیا رید هر که بنام یا جایی میگوید  
 اگر خلاف این بعمل آوردید از نو کرمی بر طرف خواهد شد آن صاحب هم قهقین کردند و تهدید نمودند و درین صورت  
 آمدن خط بنام من احتمال نداشت لیکن بسیار بدانی کار کردید رحمت خدا بر شما و در وقت شام در خط  
 خانگی خطی بنام صاحب بوال فرستاده شد در خط مذکور چند لفظ تعزیر حادثه جاک از هم است اعاده آن  
 چه ضرورتا بعد ازین که عرضیه برای جدا می شود و نویسد آمدن مولوی کلیم الدین مفتی عدالت و دیگر  
 غمت و متاسف شدن شما و الا قدر از دریافت این مسامحه حواله بقلیم باید نمود تا در نظر این مردم غمت شما را  
 در قهقهه من که در قهقهه روه انگلی خانه صاحب لکنو بخفون نمود و بسیار بجاش شد زیرا که نمودن رقهه وقت است

مقتضا

استفصاح صاحب الاجاه از احوال خاص صاحب زیا بود از طرف خود و دیگران داشت صاحب من بعد از این میفرمود  
 آنرا حکم قطعی ننشاند مشوره خیال بکنند هر چه مناسب است و در رای شما پسندیده نماید بیل آورده باشند نام خدا  
 رای شما صاحب و تزدن پسندیده است رفق **ع** خواج صاحب عالی قدر سید اندک تعالی پرور و زحمت است  
 رسید موجب سرت فراوان کردید نوشته بودید که تاج الدین حسین خان باز تحصیل اری پیونده ما شود نم  
 لیکن این لفظ را بموجبین جمله نوشته بودید پوشیده ماند که ما موافقت حصول اندک را نموده است و در پیغام  
 بمن اسبی ناید و بموجبین آبادان تعریف شهر است در پیغام که جانش دارد و معنی این شعر را شرح میسر  
 واجب کفر ثابت می باشد معنی سلمانی **ع** نه چو بی شیخی ز ناز تیغ سلیمانی **ع** این است که تسلیمانی  
 معنی و معنی ساکن معنی زیر یک کد بان و در ابدان حکم عالم از ناجران و دیگر بگزینان کیند این معنی می شود  
 و در استمال معنی و در قطع است و سلیمانی است بر یک بود که در میان آن رنگ سفیدی می باشد که آنرا زار  
 میگویند غرض شاعر این است که کفر و اسلام هر دو در اصل یک است و فرق ظاهری نزدیک است بحق نامعتبر هر  
 کفر ثابت شده بمان ثبوت کفر و سود سلمانی معنی اسلامین کفر و کفرین اسلام است هر دو از هم جدا نمی شوند و هر  
 زار را تیغ سلیمانی منقطع نمیتواند از زمین صورت کفر و اسلام و اسلام از کفر جدا نمیکند و تیغ سلیمانی تقوی است  
 که زار را از تیغ سلیمانی جدا سازد تمام شد این هم دیگر اینکه عالمین بفضل شافی مطلق با سبب نیز است اگر چه  
 بحالت اصلی خود نموده لیکن کم کم بطور سابق اختلاط میکنند و میخورد و این دلیل تمام بر صحت است گویند راه را  
 نمیتواند رفت اگر که سبیل طبع بعثت گلی میشود و اول غیبت بشیرینی میکنند بادم خود میگوید که کفرش مرزا صاحب سان  
 و فیکه می آید سوال بر دو چیز میکنند البته بعثت گلی سبیل نمیکند چون طبع از شیرینی خوردن منع کرد دست  
 بهر طور که میشود و اگر هر دو می کشم اگر کاهی اتفاق می شود یک نبات ریزه باو میدهم یا شیرینی میبندم لیکن چون نزدیم  
 اینهم مضرت است بمقدور نمیدهم و مقدور معامله و یواچند آنچه جناب بد و کعبه شما نویسنده آن عمل نمائید نیک و بد را  
 با انجام کار در نظر داشته باشید و پرونده شاعره بود از باعث آمدن بعضی اجاب خاطر داری آنها و در و شاعران  
 مرزا جاکیه بنادریزاده از تیغ غزل هر غزل بخت بی اتفاق نشد و خط آینده فرستاده خواهد شد مرزا جاکیه بنادریزاده  
 رو چرخش بهت و چهارم فحرم دخل کنندند جناب عالی با چشم نام که شاید آصف الدوله باین صورت استقبال کند  
 شاهزاده کرده باشند پیونده شدن بودند شاهزاده موصوف با وصف خود در سلطنت و بد مزاجی جناب عالی را  
 در یک هودج پهلوی خود نشاند شاهزاده موصوف زنت اکثری میپوشد و بر جانوری ادعوانی رنگ میزند  
 چاکس و دیگر از رفیقانش بمن است دارند فقیر را هم یک در اتفاق صحبت باو شد بمن که سلام کردم که کسی  
 و فقیر را نشاند و چهره هم همراه خود خواند و دیگر خیریت رفق **ع** بعد از شتیاق واضح باو که در روز که باز در هم حال  
 لغافه مخطوطه رسید و رفته مختصر که بنام من بود آن هم بمطالع و آمد تاج الدین حسین خان صاحب به پیونده ما  
 کاغذ دیگر برای کاتب خواهند فرستاد و امر و آقا صاحبان خط دیگر که برای من در زبان آورد نوشته بودید و در

جای استقبال کردن است

مقتضا

و احوالی دریافت گردید و خط میسر هم نزد صاحب فرستاده شد یکی حسین بیک خواهد آورد و یکی بطور خود مرثا اگر کمال  
 مصلحت بعد از این اگر خط احوالی بخواهند بنزدان فرستادن مصلحت نیست بدو دولت حضرت صاحب عالم فرستادن بکشت  
 من باغ صاحب مختار نمایین ام که اگر بعد از این خط خواهد امانی اینجا بیاید اگر آن وقت من اینجا باشم بهتر و الا پیش خود  
 نگاه داشته توسط آدم خود در گوش من اطلاع بکنید هر جا که مناسب خواهد بود خواهم طلبید یا نه خود نگاه باید داشت آدم  
 بر احوالی و بیرون جرایم شما بعد مطالعه خط خیلی بی حس شدند امروز رفتم بن نوشتن که خواهد امانی مفت از دست رفت  
 خدا داد حال او چه بد که قنار خواهد شد صلاحی به ازین نیست که خواهد قاضی آنجا رفته و او را همراه خود  
 بیاورد و تاج الدین حسن خان صاحب بعد مطالعه خط شما بر منقص شدند و بن نوشتند که شما بجناب خان صاحب  
 و قبله عرض بکنید که خطی بنام من متضمن نفرت خود از کار شکوه آباد و اطاعت علی آنجا و عنایت خواهد امانی باین کار رسید  
 لطف و عنایت صاحب لا جناب باس حکم حضور نویسند و این قدر مضمون دیگر هم باشد که بر خور دار فعلی از حکم آنجا  
 چاره نادر و لیکن آئین وقت روانی صاحب عالی شان او را آنجا نخواهم گذاشت و ترصد از فضیلت خداوندانه آدم  
 که او را وقت روانی یاد فرمایند تمام شده مضمون تاج الدین حسین جان صاحب این وقت بجز روز تاج الدین حسین خان می  
 رفته قبله کعبه و نزد صاحب برای نویسیان رفته قبله کعبه بنام خان صاحب رفته است به غیر چه جواب آورد چه جواب  
 می باید در خط خود که معروف خطوط عالی خواهد بود نوشته خواهد شد و خان صاحب هم زود تر می رسد اگر حضور از روانی ایشان  
 پرسند شما بنام قدر عرض بکنید که روز پیش بنده نزد هم شهر حال یقین که روانه شده اند بن بنابر اصیاط رفته و یکی بفرستاده  
 امی شما درین خط پیچیده هم ایما نا اگر صاحب الامناف در رسید که خط مرزاق قبل متضمن این مضمون پیش شما گماست  
 باید که بنام رفته را بنامید دیگر خیریت رفته خط مرزومه است و دوم شهر حال رسیده موضع مطلب که دید  
 آنجا از احوال همیشه زاده دیوان ابوالحسن خان نوشته اید و دریافت شد معلوم نیست که این مرد عزیز میرزا و علی  
 مرحوم است یا پس که ام کس دیگر اگر پس میرزا قریلی است پس دوست قدیم این است پیش با من محبت بسیار داشت  
 پیش از که خدا شدن در لشکر نواب نجف خان مرحوم سی و چهار سال یا پنج سال پیش ازین بودن میر مرحوم و حمزه  
 سید جهان اتفاق می افتاد من هم در همان ایام ارشاد جهان آباد و اردشکر بودم و سید موصوف از جهان  
 من بود اکثر اوقات از اوقات خود برخاسته و اوقات او میر قتم میر باقر اجماعی دیدم گاهی از صبح تا وقت  
 چاشت و گاهی از شام تا نصف شب با هم احتلاط می کردیم در همان روز به هفت روز بنوع بدیع میرزا  
 که در علم منطق است پیش من می دید چون از نوره کوچ بیشتر شد من بنابر وفاتی با که آباد روانه شدم بعد از آنکه  
 سزایش که رسیدم شنیدم که میرزا بوبش ابجهان آباد روانه شد خاندان ایشان خیلی بزرگ است ایشان  
 در شیر قصب بسادات مدنی اند میر تقی نامی فاضل زبردست صاحب اجتهاد و در مذهب امامیه گذشته اند و چون  
 محمد علی با انبیه کمال شاگرد ایشان بود میر موصوف عموی میر باقر علی می شود میر باقر مرحوم را پسری بود در  
 کمال زکاوت و ابلت و وجاهت و تقوی در شانزده سالگی قطعی یابید می می خواند چاره مدقوق شده

رقعه

این کتاب در بیان  
توضیح و تفسیر  
کتاب در بیان

شده و زندگی را نیز یاد کرده و شاید برادر و کمال این است که می باشد این نقل مرقه نقل است که میرزا و بعضی جنابان از  
کتاب و غیره پیش اگر امیرالدخان فرود شده بود چون دو سه بار خان موصوف بر وعده و خان که میرزا در دست  
تقاضای شد برادر خان موصوف گفت که خدا هیچ آدم شریف را سالک با کثیری نصیب نکند که عجب مردم حیا  
و دین می باشد میرزا گفت که شما هم نه استیسی کثیری تمام شد این دوستان اینها از اموال آن کوه  
بر کوهی حواله قلم کرده این پشت از نام افتاده است و او را هم این قدر از انظار منور نیست سبب این است که چون مشایخ  
حیادین قوم باقی مانده و خود را داناترین خلایق میگیرند این عمل را بر غم خود بدیدند و علاوه آن دیویش را  
و قیل و میس می شنیدند و زن خود را در بر وی خود بگامیدن می دهند و همچنین خواهر و دختر را نیز بر چندین خط  
که صحت خود است خواهر و دختر که شنیدند چون زن کوهی را دیگران می گاهند او را کوشش هم مشکوک است در این  
نکات زن زن است نه دختر و دختر او این قدر که از ذکر این عمل بر می زند یا اگر کسی بگوید که شکوت بر کوهی است  
می آید سبب این است که در نظرم دم صاحب این عمل دلیل و خوار است و جزو ایشان درین صناعت بمرتبه کمال  
رسیده اند و در بند شخص هر می بینی در بار داری و قبل ظاهر می هستند اگر این فید در میان نباشد رخت زنان  
می پوشند در میان زنان این قوم چه فرق است ایشان هم با طبع راغب این می باشند که لباس زنانه بپوشند  
و عجب که در خلوت بهر عمل را می کرده باشند لیکن این مرد کوهی عجب ظریف و خلی عین دوست بود هم دارد  
و محل حرف نامحرم هم ندارد این عین حمت عرش باقی است لیکن لغت خدا بهر حال شعر چه توان کرد مردمان  
این اند به با این مردمان باید ساخت به از کشته خود چه می رود و هر کسی که تواضع پیش آید ملاقات باید داشت  
میرزا میرالدین در بنارس و مولوی میر علی در مرشد آباد و اکثر خطوط این صاحبان می آید بهر موصوف در هر خط  
مستفاد احوال صاحب و متناقص بر یکی مشایخ می باشند من هم خلی عین حکرمی خرم لیکن امور اختیار می نیست  
اتفاق است بعلیل ترس من است میرزا میرالدین صد روید از مال بر خود می بایند و در بازی خود چیزی پیدا  
آن کلی آنچه از مدتی پیش نشی بود و نامش می خورد حالا در سر رشته امانت بر نیابت شخصی نوکر خواه روید شده و است  
لیکن این را یاد داشته باشند که این نوکر می زیاده از دو ماه نیست چون منشی دوسه بار بگفتند که خداوند انکه که نام تقوی بود  
عوض فرود آمده بود و همان قنات این که بال گردان شده بود بر آفرین بنامی یار قنات بجا آورده است الاور کاشی قطعا عدوت  
و حیدر شیع این مرد که مثل علوم است بلکه در زبان تمام بزرگان خارجی بوده اند و اندک زمانه وجود او هم خلی عین شده است  
والا انکه که بود که با اینکه نه خر که صاحب ندان می بخت خراسان برادر کوشش در توقف هزار بار بر می آید و حضرت مردان است  
که بنام آن دست شاه چایان میرزا که از کوشش بسته است مرد که پیش مردم اظهار کند خود را می بیند و هم خود می بیند که این عالمی  
بسیار خوش خود شده و خود را در دل من که خط و سطر را با سبب ساینده شده و کار خود را در جواب نوشته و طوفان کرده اند و نزد  
افامه جان خود زعفرانده ام حالا آدمی بر دو جواب می آید ازین خواهر سید محمد علی هر چند و غیر الفضا حد الفاطمه که برای  
نویسنده که مایل شخص مساوی بزرگ خود در کار باشد و که شده لیکن بعضی چیز که تعلق بر تبه طوفانی دارد که عند التقریر تحریر کرده

روشن







اگر چه دایمان قبول ندارد لیکن موافق عقیده خلق خدا این است که این حرکت اگر میسر می‌نماید آید از  
 سحر و ناسد و اگر از ولی کرامات و خرق عادت و اگر از فاسق سحر و اگر از کافر استدرج کونید چون خرق  
 هستی دریدن است و عادت هستی خوگر است را نیز خرق عادت نامند باین جهت که این تسلیت  
 خود را پاره کرد یعنی از عادت بشری بیرون آمدن این کار کرده شاید عادت درین مقام هستی طاعت  
 بشری باشد و لفظ علعه در اصل علی صحت بوده است لیکن در فارسی علعه نوشته می‌شود و در عربی  
 علی صد و فارق و عقل و عادت این است که این جبارت که غلامی این همه صاحب بهت است که گوشت  
 فرزندان خود در دقت ضرورت بهمان می‌خوراند خلاف عادت باشد ظاهر است که این گوشت خلاف حرکت است  
 خلاف عقل نیست یعنی ممکن است شخصی از راه جنون یا کم عقلی در عالم فقدان لحم فرزندان خود را کشته بهمانان بخورد  
 و خلاف عقل آنست که ممتنع باشد مثل چیدن آسمان در کاغذ یا دو طلبیدن آفتاب از آسمان بزمین مثل  
 شمس خیز برای بخن گوشت که در عوام شهر است این خلاف عقل باشد قلب باهیت هم ازین قبیل است  
 رقعته **رقعه** آفریده امی سلمه الله تعالی رقعته آقا صاحبان متضمن طلب امیر صاحب مجلس دعوت  
 که فواقر داده اند بهر جهت که از زمان ممدوح گرفته بود معلوم شد که شما آنجا نبوده اید و الا چند سطر از سحر  
 بخط من بوده است خلاصه اینکه امیر صاحب عذر معقولی تجرید در آوردند و سوا می این فی الواقع کتاب  
 آن بود که طعامی برای این صاحبان که از سفر آمده اند از آن حرف می‌رسید هر گاه در عدم ارسال طعام  
 ضیافت میل لغت رافع اعتراف باشد آمدن بخانه ایشان نیز در همین عذر است هر چند این بیچاره از  
 تکلفات رسمی سبب می‌گردد لیکن چون عیال و داران را ضرورت است که پابند رسمیات باشند عذر امیر صاحب  
 مسموع و معقول شد آمدن بر احوال شما دیروز خود در عالم بخیری و صحت کرده بود و در امر و در رقعته امیر صاحب  
 نیامدن شما نیز ترشح نموده بهر حال از جناب قبله و کعبه پیر رسید اگر آمدن شما قاجاری مد شده باشد  
 فردا با اتفاق مرزا محمد صاحب بیاید و اگر از جناب و الا منعی نبودید همین عذر از طرف صاحب مسموع و معقول  
 لیکن مرزا محمد صاحب باید گفت که آمدن شما طفیل نبوده است داعی خود گفته بود و سوا می این از نوکران هم  
 نیستند که در رکاب آقای آمدید فردا همراه آدم من بیاید رقعته صاحب بطرف نماند نموده ام و در عیال و  
 دعوت میباید است زیاده خیریت **رقعه** واضح باد که انشای دیروزه شما را دیدم خوب نوشته اید  
 لیکن غرض من ازین فرمایش چیز دیگر است دان این است که از اول در براعت استهلال  
 مناسبات باغ و چاه و برج و حمام و غیر اینها بکشید و اگر موسم ضرورت و در انشای تبریک  
 این چیزها مرجع نواب نصیر الدوله فارس الملک محمد علیخان بهادر سپهبد از جناب امیر صاحب عالی خرد است زیرا که بانی این  
 ایشانند تمام شد این هم دیگر باید شنید که این وقت از جناب قبله و کعبه رفته تحقیق باید کرد که خوشتر است که بهادر که  
 تصاکره است چند ساله گرد داشت حضرت امیر و شنیده چون بی لیاقت جناب عالی جای نمی‌روند و روز جمعه در باغی شود و بعد از آن

رقعه

رقعه

که فرموده اند علی را نزد جناب عالی بنشیند و بر دوش نشاند و بر دوش نشانی بر دند و ادوات نما که درین اثنا موزون کردیم  
 و لفظ غلط بود یکی طبع و دیگر مدح که بر دوش و زن عقل اندکی چون حرف دوم و ثابرون که هم که بخشی شش است حرکت حرف دوم  
 آورده اید و خود که میسر طبع صحیح بسته اید میسر مذکوریم درین قطعه است اگر اینجا صحیح است اینجا غلط است که الفقه اگر اینجا صوت دارد  
 اینجا چه غلط بسته به خیال این غلط بهای بر ضرر است از دشمنان خرد که می باید رسیدگی پس این است که بر خود و بکنند از خوب  
 ملاحظه نموده صاف بنشیند بعد صاف کردن باز یک لفظ را مینماید که در حسنی چه طور است و در شصت و شصت و شصت و شصت  
 فار و بر چند بر اند و لفظ فارسی باشد حقیقت آن در بران قاطع دریافت می شود و اگر لفظ عربی باشد در شصت و شصت و شصت و شصت  
 آگاه باشید و در موزون کنید در شصت و شصت و شصت و شصت مسوده نویسد که من اذیت این لفظ آگاهستم **رقعه ۱۸۰**  
 مرزای صفای این سن که است شایسته امر و اینجا نه صاحب می روم فرد اینجا نه مرزاید و صاحب از اینجا غم و دلتان نه شما و امیر  
 این است که امر و زوقی لال یک کان کولی رفته خبر یارو که برنی شیر کو یک یک ورق نقره بران پیچیده جبار است که بسته  
 افزه افتاده که نه ساخته باشد و اینجا رنگه را برنی و سه فلوس را شیرینی بیته و یک فلوس را لده وی مونگ بیار و باله وی چو  
 بیار و خدا کند که برنی تازه بدست آید هرگاه احوال برنج تحقیق شود فرد طلبیده منتظر من یاد و دوام روز وقت سیر بعد برتن  
 لال یک با نا خبر برنی که نه و لایه نوشت شیرینی بیته و چیز دیگر که نه هم باشد بیار و پیش تنگه را برنی بیار و لاله اطفال  
 هم خواهند خوردن اگر بسیار می خورم یکبار و بلکه می خورم خود چارانه را نیم سیر خواهد داد و لاله را بیار و اگر دیر زرع طیار شده باشد  
 تا فردا که نه خواهد شد بلکه بخوری ساخته بر روز هم تا فردا از لذت نمی افتد قربان که اگر می برد و زرع **رقعه ۱۸۱** حال من  
 روز بروز حال بهتر است تازه اینکه چون پیش آرد بر روز و در میان پیدا افتاد و امر و زبط خود در یک خطه آرد و که که در هر  
 ابو العباس را در آن که تمام بعد یک سال که برست الخاتم چه می نیم که و شش است حصه یک حصه مانده است و در شش  
 پنج یک یک که با شورایی چو مرع خورده و خیم و دندار و رانه اند و لای می شود و زن یک یک مع تری فلوس و در شش و شصت  
 کلان خود از طرف من بایست که روز یک چاق شش برین خواهم گشت و این خدمت است که حاضر شده و یک نان آرد و یک نان یک نان  
 آن هم نیت و قد خوب طلبیده با است خواهم خورد و یک نان خور و کلان آب شب مانده بکنم و خواهم بریزد و خیریت **رقعه ۱۸۲**  
 امر و زرع و خیریت شما خرم خواهم شد چای تو هم خورد و اگر هم نباید کرد لیکن قدری نبات کالی به یک یک پال کوفه باید کرد  
 که من همراه خود خواهم برد و در برنی و کان کولی و قد و در برنج بره خنک داخل کرد و هم برای انفا صاحبان مخدوم  
 میفرم و این در مقدار است بعد چهار روز مضاعف آن بخت شریف خواهد رسید **رقعه ۱۸۳** شایسته احوال مزاج خود و  
 بنویسد یک نان فلوسین سامعه آوم من بکنید امر و زاول صبر برای دیدن مرزا ابو طالبان بیار و زرع و در ده بیت  
 بود و رفته بودم از شفت اشان چه گویم که مرادیده در خود و فراموش کردند و از دور و دیدند و مولوی حسین علی صاحب  
 بر من عارضه گرفتار شده اند و شب چند بارنی کردند و امر و زشاید سهل گرفته اند هیچ بزرگان و شفیقان را  
 انالام صمانی نجات و در زیاد خیریت **رقعه ۱۸۴** لال یک رفته لاجلی تو تیرمین که از دوسه روز برای درود  
 بعضی دوان اینجا شیمی شیم رسانیدان وقت شیخ امام شمس میر ساد علی میوز از حاجی جبار و آقا صاحب انان

رقعه ۱۷۹

رقعه ۱۸۰

رقعه ۱۸۱

رقعه ۱۸۲

رقعه ۱۸۳

نفسه بود و علم و دوات هم درین حوزة قدیم متعلق بود و جواب نوشته نشد الحال می نویسم که فتنه نزد شخص معلوم  
بر میجا بود بعد که در روز نایز بر روی تاج پسر مهرانی آن بعد خوب شدن مساله شکار کیونامید و بمو صاحب سلطان خود از  
طون من باید گفت که معلوم می شود که این شخصیت از دست نرو و داخل و توقف خوب نیست و از  
بهر صاحب پسر سید که خطوط کالی و اندیشه اند و بر در تقصیر و عزیزی آن بود از آن رفعت خست و بی می باشد  
لیکن چون غور کردم حق بجانب آن بجا زده بود و در حقیقت از **خواجه** آن می صاحب یافت نماید که اشب  
آدمی متعذر است شاید که از راه غرضه بخواهد اگر کسی از شما احوال من پرسد بگویند ما خبر نداریم هرگز اینجا نشانیان نباید داد  
اگر نوشته هم باشد نباید گفت دیگر اگر بپایه یعنی مال من زیر ملک و زیر صاحبی تو می دانیان افتاده است حواله این هم  
باید کرد و در این طریق نیستیم <sup>الذکر</sup>

اینکه در این کتاب  
نویسه شده است  
که در این کتاب  
نویسه شده است  
که در این کتاب  
نویسه شده است

درین زمان نیست توانان جوهر شیشه زبان فصاحت و بلاغت صورت غامی آینه انجلا کرد و که من عیاش  
مجموعه بی نظیر و شوقی بدل اعنی منشات بلاغت آیات مرزا محمد حسن قنیل تاریخ نیست و مقصود صفر المظفر از فتن  
بن خاکیای طلبه علوم عبد الرحمن خان بن حاجی محمد روشن خان مغفور در بیت السلطنة المظفر تصبیح  
مستند العلماء الفضلاء استادنا و معاذنا مولوی الهی بخش لبط الله طلاله ابرار از نقاب انطباق  
چون وفات مصنف مرحوم که از مقطع مصر عثانه غزل سنجید و دیوان با تسماع رسید عالی از طلف نبودند  
آواز مع غزل نمند

غزل ریخته ملک جواهر سبک عمده شاعران عظیم العیال مرزا محمد حسن مخلص بقنیل  
غم غمش تو یابی ندارد چه در دست اینک و باقی ندارد جنون را که سوی مایه کسی اینجاکه یابی ندارد  
خبر در اندیشه غامضان سیر روزیکه دانی ندارد اندر که در جنون مجوسید که لیلی چشم گریه قی ندارد  
رفش گشته ناز تو بیت چه حیرت که یابی ندارد سوال چه شایسته نیست لبش می جنبید و جانی ندارد  
سلطان سلطنت ملک قنیل کا فایانی ندارد  
قطعه تاریخ وفات آن و الا صفات که ماده اش از نتایج افکار بر دفتر خوان روزگار شاه بیت دیوان نکته رانی سلوح میا  
مخندانی مولوی کریم علی الله علیه السلام که از مصر عثانه مقطع غزل مرقوم است و مصداق لطافت مناجات مصنفت نصیب  
از مصر عثانه ترشح طبع و قلم که تار نمیدان فصاحت نیزه افراز نموده که بافت کاشف نکات حقی و علی ستادی نیزه صریح

اینکه در این کتاب  
نویسه شده است  
که در این کتاب  
نویسه شده است  
که در این کتاب  
نویسه شده است

اولم الله انصالحهم  
قبل گشته بود و مرد غمناک چه در دست اینک و باقی ندارد ز دست نام و جوش سلم کسی اینجاکه یابی ندارد  
نماید درین جهان جز خاک سیر روزیکه دانی ندارد که گوید و غم آن فیس سخی که لیلی چشم گریه قی ندارد  
بود آینه اندوی همی غمناک چه حیرت که یابی ندارد بلکه سال او در هر بخش لبش می جنبید و جانی ندارد  
ز روی اینک غمناک قنیل کا فایانی ندارد

قطعه تاریخ الطبایع تراویده خامه کبریا را عجب از نگار اوستادی میرزا ناصر علی نصیر سلطانی  
شد معدن الفوائد مرزا قنیل طبیع تأویده سلامت معنی شود و دلیل  
از روی انبساط و لا سالی الطبایع بشنو گوشت بد که معدن قنیل  
قطعه دیگر از شفق مهربان خواجہ محمد حسن صمانہ آمدن جو اوشا اگر کن

چو مطبوع شد رقعات قاتل      دوباره درین مطبعه بی دلیل  
 که باشد بقیعین بالش دلیل      درین فکر بودم که تا غیب  
 قطع دیگر را قلمه عبد الرحمن خان عفی عنه  
 فخر دوم تاریخ او باقی است      بکفایت کتابت مرزا قاتل

زہی انتہا فصاحت عنون طبع شد از کرم رب طلیل جسم از پیر خرد تا بخش گفت آئینہ عبارت قلیل  
بسم اللہ الرحمن الرحیم

سپاس خارج از دوائر مقیاس صافی را از خود که نقصان بدر و کمال بال ادنی صنعت از صنایع کمال او  
و حمد و اوان و منت بیکان قادری را منور و که در ظهور عجب قدش از برآمدن بال و گرفته شدن ماه قوه  
فلاسفه مضوابط اهل تخم اوین تر و لغو تر از اصول و اهیسه زن پیر زال \* همه مخلوقات عظیمش که او است و دواز  
تای مصنوعات و وحدت منش ابناء \* اگر بال است ایجاب میثالی اومی نماید \* و اگر بدست کلن ریا از تنه اهلها  
می زند اید \* اگر ماه است بر هم پس مال است \* و اگر کبر است اشارت ببحر و وصال \* بدست بجهر و انبیا  
علیه السلام تخته و نشان از صنایع سینله است \* و نور و مجر شوق القم از بدائع برینیه او \* و خرق و اذات آن با عین  
مخلوقات در تمام کائنات مثل ماه چهارده مهید او آشکار \* و جرات آن مہر بر سالت کائنات نصف النہا  
بر منش بر حکمت است \* اقتدایش تمامه بدایت \* و از نجاست که بر کاغذ خیم خلالت و منشش فتنه \* و  
در وکلونی نقد اعتبار یک است از دست و او اند \* و حکم چون رای از خود در شند \* و سر کون بجای خلالت و اوقات  
مونی که یک لحظه شرف حدش رسید \* سختی نم صنعت فهم کردید \* و خوا وصف مردانی که با وصف جبر  
و التماسین خدمت بپریش عجب از تاثیر زنده در یک علم از حسن اهل البیت و یکدیگر کم بطور اسر و گفته  
و خوشحال کسانی که با وجود یکسانیت و قرب و اتباع کما حق وادیت صحبت غلبت اصحابی که انجور با هم از  
از یکدیگر مغرور و متاثر و فها که این دایمان دین و مصاحبان سید ختم المرسلین اتباع و اقتدایند و بیانیان  
و اید است کردیدند \* بر و راه راست بر آورده ایشان را خطری نیست \* و حافظ ضوابط ضبط ایشان را

سنبلی الطیب <sup>الاول</sup>  
 قانده <sup>الاول</sup>  
 حونجیان <sup>الاول</sup>  
 ملط <sup>الاول</sup>  
 وخط کبر <sup>الاول</sup>  
 عودیان <sup>الاول</sup>  
 آسارون <sup>الاول</sup>  
 ۳۵

سید محمد لاہوری  
مکمل شد ۱۵ جلد  
قام رسد مودن  
سید حسن علیزاد  
۶۹ ۷۰  
ورق طبع و ورق  
۶۹ ۷۰  
در امان محمدی  
ورق و چینی  
نگار دار اند

کتابخانه

10/10/10

1

الحمد لله رب العالمين

1922

10



اینک در این روزگار  
 کجاست آنکه در این روزگار  
 کجاست آنکه در این روزگار  
 کجاست آنکه در این روزگار

و چون این حروف شهر از پنج خواهد بود که از ا ج است و این حروف شهر را تبدیل سال بدین ترتیب که در جدول  
درجانه شش برای هر یک از این حروف شهر باشد و خواه که در جدول باشد و خواه که در جدول باشد  
حروف دیگر عبارت حروف است که از تبدیل سال بدین ترتیب که در جدول باشد و خواه که در جدول باشد

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ

و چون این حروف شهر از پنج خواهد بود که از ا ج است و این حروف شهر را تبدیل سال بدین ترتیب که در جدول  
درجانه شش برای هر یک از این حروف شهر باشد و خواه که در جدول باشد و خواه که در جدول باشد  
حروف دیگر عبارت حروف است که از تبدیل سال بدین ترتیب که در جدول باشد و خواه که در جدول باشد

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ
الف	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ظ

و چون این حروف شهر از پنج خواهد بود که از ا ج است و این حروف شهر را تبدیل سال بدین ترتیب که در جدول  
درجانه شش برای هر یک از این حروف شهر باشد و خواه که در جدول باشد و خواه که در جدول باشد  
حروف دیگر عبارت حروف است که از تبدیل سال بدین ترتیب که در جدول باشد و خواه که در جدول باشد

و چون این حروف شهر از پنج خواهد بود که از ا ج است و این حروف شهر را تبدیل سال بدین ترتیب که در جدول  
درجانه شش برای هر یک از این حروف شهر باشد و خواه که در جدول باشد و خواه که در جدول باشد  
حروف دیگر عبارت حروف است که از تبدیل سال بدین ترتیب که در جدول باشد و خواه که در جدول باشد





اعاد و باها ساطع و لا زالت شمس افاضه نور از عرش بر سر و صابر او و جانشان صابر و عظم اید و ابرو  
 یان مجید ان رسید و الحال که صفت شمس مجری است بعد از بار صفت توضیح شتاب و سبط انب محلی  
 آید و که شمس ان نام کرد و رسید از عین ان که ابدی علی قسیر ناید و بر عای خاتمه غیر این سر و فرکان ان هم فرماید

صحفنامه رقعات مرزا قشیل

[illegible]

۱۱۱  
 ۱۱۲  
 ۱۱۳  
 ۱۱۴  
 ۱۱۵  
 ۱۱۶  
 ۱۱۷  
 ۱۱۸  
 ۱۱۹  
 ۱۲۰  
 ۱۲۱  
 ۱۲۲  
 ۱۲۳  
 ۱۲۴  
 ۱۲۵  
 ۱۲۶  
 ۱۲۷  
 ۱۲۸  
 ۱۲۹  
 ۱۳۰  
 ۱۳۱  
 ۱۳۲  
 ۱۳۳  
 ۱۳۴  
 ۱۳۵  
 ۱۳۶  
 ۱۳۷  
 ۱۳۸  
 ۱۳۹  
 ۱۴۰  
 ۱۴۱  
 ۱۴۲  
 ۱۴۳  
 ۱۴۴  
 ۱۴۵  
 ۱۴۶  
 ۱۴۷  
 ۱۴۸  
 ۱۴۹  
 ۱۵۰  
 ۱۵۱  
 ۱۵۲  
 ۱۵۳  
 ۱۵۴  
 ۱۵۵  
 ۱۵۶  
 ۱۵۷  
 ۱۵۸  
 ۱۵۹  
 ۱۶۰  
 ۱۶۱  
 ۱۶۲  
 ۱۶۳  
 ۱۶۴  
 ۱۶۵  
 ۱۶۶  
 ۱۶۷  
 ۱۶۸  
 ۱۶۹  
 ۱۷۰  
 ۱۷۱  
 ۱۷۲  
 ۱۷۳  
 ۱۷۴  
 ۱۷۵  
 ۱۷۶  
 ۱۷۷  
 ۱۷۸  
 ۱۷۹  
 ۱۸۰  
 ۱۸۱  
 ۱۸۲  
 ۱۸۳  
 ۱۸۴  
 ۱۸۵  
 ۱۸۶  
 ۱۸۷  
 ۱۸۸  
 ۱۸۹  
 ۱۹۰  
 ۱۹۱  
 ۱۹۲  
 ۱۹۳  
 ۱۹۴  
 ۱۹۵  
 ۱۹۶  
 ۱۹۷  
 ۱۹۸  
 ۱۹۹  
 ۲۰۰  
 ۲۰۱  
 ۲۰۲  
 ۲۰۳  
 ۲۰۴  
 ۲۰۵  
 ۲۰۶  
 ۲۰۷  
 ۲۰۸  
 ۲۰۹  
 ۲۱۰  
 ۲۱۱  
 ۲۱۲  
 ۲۱۳  
 ۲۱۴  
 ۲۱۵  
 ۲۱۶  
 ۲۱۷  
 ۲۱۸  
 ۲۱۹  
 ۲۲۰  
 ۲۲۱  
 ۲۲۲  
 ۲۲۳  
 ۲۲۴  
 ۲۲۵  
 ۲۲۶  
 ۲۲۷  
 ۲۲۸  
 ۲۲۹  
 ۲۳۰  
 ۲۳۱  
 ۲۳۲  
 ۲۳۳  
 ۲۳۴  
 ۲۳۵  
 ۲۳۶  
 ۲۳۷  
 ۲۳۸  
 ۲۳۹  
 ۲۴۰  
 ۲۴۱  
 ۲۴۲  
 ۲۴۳  
 ۲۴۴  
 ۲۴۵  
 ۲۴۶  
 ۲۴۷  
 ۲۴۸  
 ۲۴۹  
 ۲۵۰  
 ۲۵۱  
 ۲۵۲  
 ۲۵۳  
 ۲۵۴  
 ۲۵۵  
 ۲۵۶  
 ۲۵۷  
 ۲۵۸  
 ۲۵۹  
 ۲۶۰  
 ۲۶۱  
 ۲۶۲  
 ۲۶۳  
 ۲۶۴  
 ۲۶۵  
 ۲۶۶  
 ۲۶۷  
 ۲۶۸  
 ۲۶۹  
 ۲۷۰  
 ۲۷۱  
 ۲۷۲  
 ۲۷۳  
 ۲۷۴  
 ۲۷۵  
 ۲۷۶  
 ۲۷۷  
 ۲۷۸  
 ۲۷۹  
 ۲۸۰  
 ۲۸۱  
 ۲۸۲  
 ۲۸۳  
 ۲۸۴  
 ۲۸۵  
 ۲۸۶  
 ۲۸۷  
 ۲۸۸  
 ۲۸۹  
 ۲۹۰  
 ۲۹۱  
 ۲۹۲  
 ۲۹۳  
 ۲۹۴  
 ۲۹۵  
 ۲۹۶  
 ۲۹۷  
 ۲۹۸  
 ۲۹۹  
 ۳۰۰  
 ۳۰۱  
 ۳۰۲  
 ۳۰۳  
 ۳۰۴  
 ۳۰۵  
 ۳۰۶  
 ۳۰۷  
 ۳۰۸  
 ۳۰۹  
 ۳۱۰  
 ۳۱۱  
 ۳۱۲  
 ۳۱۳  
 ۳۱۴  
 ۳۱۵  
 ۳۱۶  
 ۳۱۷  
 ۳۱۸  
 ۳۱۹  
 ۳۲۰  
 ۳۲۱  
 ۳۲۲  
 ۳۲۳  
 ۳۲۴  
 ۳۲۵  
 ۳۲۶  
 ۳۲۷  
 ۳۲۸  
 ۳۲۹  
 ۳۳۰  
 ۳۳۱  
 ۳۳۲  
 ۳۳۳  
 ۳۳۴  
 ۳۳۵  
 ۳۳۶  
 ۳۳۷  
 ۳۳۸  
 ۳۳۹  
 ۳۴۰  
 ۳۴۱  
 ۳۴۲  
 ۳۴۳  
 ۳۴۴  
 ۳۴۵  
 ۳۴۶  
 ۳۴۷  
 ۳۴۸  
 ۳۴۹  
 ۳۵۰  
 ۳۵۱  
 ۳۵۲  
 ۳۵۳  
 ۳۵۴  
 ۳۵۵  
 ۳۵۶  
 ۳۵۷  
 ۳۵۸  
 ۳۵۹  
 ۳۶۰  
 ۳۶۱  
 ۳۶۲  
 ۳۶۳  
 ۳۶۴  
 ۳۶۵  
 ۳۶۶  
 ۳۶۷  
 ۳۶۸  
 ۳۶۹  
 ۳۷۰  
 ۳۷۱  
 ۳۷۲  
 ۳۷۳  
 ۳۷۴  
 ۳۷۵  
 ۳۷۶  
 ۳۷۷  
 ۳۷۸  
 ۳۷۹  
 ۳۸۰  
 ۳۸۱  
 ۳۸۲  
 ۳۸۳  
 ۳۸۴  
 ۳۸۵  
 ۳۸۶  
 ۳۸۷  
 ۳۸۸  
 ۳۸۹  
 ۳۹۰  
 ۳۹۱  
 ۳۹۲  
 ۳۹۳  
 ۳۹۴  
 ۳۹۵  
 ۳۹۶  
 ۳۹۷  
 ۳۹۸  
 ۳۹۹  
 ۴۰۰  
 ۴۰۱  
 ۴۰۲  
 ۴۰۳  
 ۴۰۴  
 ۴۰۵  
 ۴۰۶  
 ۴۰۷  
 ۴۰۸  
 ۴۰۹  
 ۴۱۰  
 ۴۱۱  
 ۴۱۲  
 ۴۱۳  
 ۴۱۴  
 ۴۱۵  
 ۴۱۶  
 ۴۱۷  
 ۴۱۸  
 ۴۱۹  
 ۴۲۰  
 ۴۲۱  
 ۴۲۲  
 ۴۲۳  
 ۴۲۴  
 ۴۲۵  
 ۴۲۶  
 ۴۲۷  
 ۴۲۸  
 ۴۲۹  
 ۴۳۰  
 ۴۳۱  
 ۴۳۲  
 ۴۳۳  
 ۴۳۴  
 ۴۳۵  
 ۴۳۶  
 ۴۳۷  
 ۴۳۸  
 ۴۳۹  
 ۴۴۰  
 ۴۴۱  
 ۴۴۲  
 ۴۴۳  
 ۴۴۴  
 ۴۴۵  
 ۴۴۶  
 ۴۴۷  
 ۴۴۸  
 ۴۴۹  
 ۴۵۰  
 ۴۵۱  
 ۴۵۲  
 ۴۵۳  
 ۴۵۴  
 ۴۵۵  
 ۴۵۶  
 ۴۵۷  
 ۴۵۸  
 ۴۵۹  
 ۴۶۰  
 ۴۶۱  
 ۴۶۲  
 ۴۶۳  
 ۴۶۴  
 ۴۶۵  
 ۴۶۶  
 ۴۶۷  
 ۴۶۸  
 ۴۶۹  
 ۴۷۰  
 ۴۷۱  
 ۴۷۲  
 ۴۷۳  
 ۴۷۴  
 ۴۷۵  
 ۴۷۶  
 ۴۷۷  
 ۴۷۸  
 ۴۷۹  
 ۴۸۰  
 ۴۸۱  
 ۴۸۲

۱۰۰  
 ۱۰۱  
 ۱۰۲  
 ۱۰۳  
 ۱۰۴  
 ۱۰۵  
 ۱۰۶  
 ۱۰۷  
 ۱۰۸  
 ۱۰۹  
 ۱۱۰  
 ۱۱۱  
 ۱۱۲  
 ۱۱۳  
 ۱۱۴  
 ۱۱۵  
 ۱۱۶  
 ۱۱۷  
 ۱۱۸  
 ۱۱۹  
 ۱۲۰  
 ۱۲۱  
 ۱۲۲  
 ۱۲۳  
 ۱۲۴  
 ۱۲۵  
 ۱۲۶  
 ۱۲۷  
 ۱۲۸  
 ۱۲۹  
 ۱۳۰  
 ۱۳۱  
 ۱۳۲  
 ۱۳۳  
 ۱۳۴  
 ۱۳۵  
 ۱۳۶  
 ۱۳۷  
 ۱۳۸  
 ۱۳۹  
 ۱۴۰  
 ۱۴۱  
 ۱۴۲  
 ۱۴۳  
 ۱۴۴  
 ۱۴۵  
 ۱۴۶  
 ۱۴۷  
 ۱۴۸  
 ۱۴۹  
 ۱۵۰  
 ۱۵۱  
 ۱۵۲  
 ۱۵۳  
 ۱۵۴  
 ۱۵۵  
 ۱۵۶  
 ۱۵۷  
 ۱۵۸  
 ۱۵۹  
 ۱۶۰  
 ۱۶۱  
 ۱۶۲  
 ۱۶۳  
 ۱۶۴  
 ۱۶۵  
 ۱۶۶  
 ۱۶۷  
 ۱۶۸  
 ۱۶۹  
 ۱۷۰  
 ۱۷۱  
 ۱۷۲  
 ۱۷۳  
 ۱۷۴  
 ۱۷۵  
 ۱۷۶  
 ۱۷۷  
 ۱۷۸  
 ۱۷۹  
 ۱۸۰  
 ۱۸۱  
 ۱۸۲  
 ۱۸۳  
 ۱۸۴  
 ۱۸۵  
 ۱۸۶  
 ۱۸۷  
 ۱۸۸  
 ۱۸۹  
 ۱۹۰  
 ۱۹۱  
 ۱۹۲  
 ۱۹۳  
 ۱۹۴  
 ۱۹۵  
 ۱۹۶  
 ۱۹۷  
 ۱۹۸  
 ۱۹۹  
 ۲۰۰

[illegible]



Handwritten text in Persian script, likely a manuscript or a collection of letters. The text is densely written and covers the entire page. The script is cursive and characteristic of the 18th or 19th century. The page is numbered '11' in the top left corner. The text is written in black ink on aged, slightly discolored paper. The handwriting is fluid and expressive, with many ligatures and variations in line thickness. The text is arranged in horizontal lines, though some lines are slanted or curved. The overall appearance is that of a historical document, possibly a personal letter or a page from a diary. The text is written in a style that is common in Persian manuscripts of that era, with a focus on clarity and expressiveness. The page is numbered '11' in the top left corner, indicating it is part of a larger work. The text is written in a style that is common in Persian manuscripts of that era, with a focus on clarity and expressiveness. The page is numbered '11' in the top left corner, indicating it is part of a larger work.



45519

ق ٢٢٠ م  
١٩٦٤ ٢٤ ٤٤  
معدن النواقر (رقعات برافيتل)

Date	No.	Date	No.